

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1,-, lanskoletne 2,-; mesečna naročnina Din 20,-, za tujino 30,-. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-69.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621

Št. 255

Ljubljana, nedelja, dne 1. novembra 1934

Leto II.

Prihodnja številka »Jugoslovana« izide v ponedeljek ob običajni uri.

Angleški poslanec Amery, eden izmed voditeljev gibanja za uvedbo zaščitnih carin v Angliji.

Hitler pripravljen vladati s centrom

München, 31. oktobra. d. Narodnosocialistična delavska stranka je priredila včeraj zborovanje, na katerem je državnozbornski poslanec Stöhr med drugim dejal, da je Hitlerjeva stranka pripravljena vladati s centrom, če se ta osvoboditi iz krepkosti marksizma.

Neresnična vest o čl. ponudbi Avstriji

Praga, 31. oktobra. d. Na poročilo nekaterih tujih listov, da bi bila Češkoslovaška stavila ponudbo za gospodarsko sodelovanje s Češkoslovaško, je Avstrija ugotovljeno uradno: Niti češkoslovaška vlada, niti zunanje ministrstvo, niti zunanji minister dr. Beneš sam ni stavil Avstriji v tej smeri kakršnekoli ponudbe, in sicer niti po avstrijskem poslanstvu v Pragi, niti po češkoslovaškem poslanstvu na Dunaju, niti po kakšni drugi poti. Ta vest je v celoti popolnoma neutemeljena.

Vprašanje bolgarskega poslanika v Beogradu

Budimpešta, 31. oktobra. n. Kakor poroča »Pesti Naplo«, bo dosednji bolgarski poslanik v Budimpešti Petrov-Črnakov premeščen v istem svojstvu v Beograd.

Pogajanja med Češko-slovaško in Madjarsko

Budimpešta, 31. oktobra. n. Češkoslovaško-madjarski trgovski dogovori se bodo nadaljevali dne 10. novembra v Budimpešti. Gre za to, da se čim prej sklene trgovska pogodba na temelju preferenčnega carinskega sistema in kontingentizacije.

Dogodki na Španskem

Madrid, 31. oktobra. AA. Ministrski svet je danes sprejel načrt uredbe o odškodnini inozemcem za škodo, ki so jo imeli maja meseca o priliki napadov na samostane v Španiji.

Madrid, 31. oktobra. AA. Španska ustavodajna skupščina je odklonila predlog, naj voli predsednika španske republike ljudstvo.

Sprejela je s 150 proti 130 socialistični spreminjalni predlog, naj izvoli predsednika izredna skupščina članov parlamenta in delegatov izvoljenih od naroda. Parlament bo imel v tej skupščini polovico zastopnikov. Drugo polovico pa bi izvolil narod.

Podaljšanje rusko-turške pogodbe

Ankara, 31. oktobra. AA. Turško-ruska prijateljska pogodba je bila podaljšana za dobo pet let.

Potlačena revolucija v Braziliji

Pariz, 31. oktobra. AA. Havas poroča iz Rio de Janeira, da je bilo tankaj objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da se je v Pernambuku prejšnjo noč uprl lovski bataljon. Upor je bil takoj potlačen. Oblastva so prišla hujšaka. V vsej državi vlada red in mir.

Izmet paša povabljen v Rim

Angora, 31. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča, da je predsednik turške vlade Izmet paša sprejel povabilo predsednika italijanske vlade Mussolinija, naj obišče Rim.

Dan odhoda v Rim bo v kratkem določen.

Enajst princev utonilo

Pariz, 31. oktobra. AA. Iz Indokine poročajo, da se je na reki Mokong potopila kraljevska jahta. Pri tem je utonilo 11 članov kraljevske obitelji Laos in 24 drugih oseb.

Prve volitve v kraljevini Jugoslaviji

Nosilec državne liste gosp. Peter Živković o pomenu glasovanja prihodnje nedelje — Narod bo z ogromno udeležbo manifestiral svoje patrijotično razpoloženje — Volilna pravica in dolžnost državljanov

Beograd, 31. oktobra. o. Predsednik ministrskega sveta in notranji minister g. Peter Živković je dal dopisnikom listov danes tole izjavo:

Kasacijsko sodišče je končno veljavno potrdilo mojo državno kandidatno listo, na katero je vezanih 1330 sreskih kandidatov in namestnikov. Že po samem številu kandidatov v vseh srezih se vidi, kako živahno je zanimanje med narodom za te volitve.

Po vesteh, katere dobivam iz cele države, tekmujejo poedini kraji, da dosežejo čim večjo udeležbo pri volitvah in dokažejo svojo soglasnost s politiko, ki jo vlada izvaja v vseh smereh našega narodne-

ga in državnega življenja.

Ves naš narod brez razlike vere in plemenata zna pravilno ceniti značaj teh volitev, ki se bodo prvič vršile, odkar je kraljevini Jugoslaviji z ustavo od 3. septembra t. l. dana nova ustavna ureditev, ki najbolje garantira naše narodno in državno edinstvo, ureditev, ki vsakemu Srbu, Hrvat in Slovincu daje polno svobodo, enakost in popolno ravnopravnost in zagotavlja mirno in složno notranje življenje ter vsem krajem naše Jugoslavije nudi pogoje za napredek in boljšo bodočnost.

Jaz sem prepričan, da bo ves narod z mnogobrojno udeležbo

pri volitvah manifestiral to svoje patrijotično razpoloženje. Večje število kandidatov v posameznih srezih omogočuje vsakemu volilu, da svobodno izrazi, za koga glasuje, ker je to njegova pravica.

Ponovno naglašam, da mi je vsak kandidat enako ljub in drag in da more vsak volilec prosto glasovati za onega kandidata, v katerega ima zaupanje.

Nikdo naj ne veruje kakršnemukoli drugemu prigorvarjanju ali agitaciji. Svobodno voliti, to je pravica vsakega, kakor je tudi dolžnost vsakega, da 8. novembra t. l. gre na volišče.

Revizijonizem — glavni vzrok svetovne krize

Velik ekspeze poljskega zunanjega ministra Zaleskega - Gospodarskega položaja ne bo mogoče izboljšati, dokler ne prenehajo imperijalistični pohlepi - Vprašanje pakta z Rusijo

Varšava, 31. oktobra. AA. Zunanji minister Zaleski je imel danes v odboru za zunanje zadeve ekspeze. Poljski minister za zunanje zadeve je analiziral sedanjo gospodarsko krizo. O položaju Poljske in njenem gospodarstvu je dejal govornik, da sta dobra, ker je dokazalo, da razpolaga dežela z velikimi odpornimi silami.

»Te odporne sile bodo za poljski kredit v inozemstvu dragoceneje nego bi bila desetletja popolnoma uravnovešene gospodarstva. Sedanja situacija gospodarstva je posledica nezaupanja, ki pa se ni rodila le iz strahu pred finančnimi težavami, marveč izhaja tudi iz političnih stremeljenj. Razni činitelji bi namreč radi dokazali, da je mogoče urediti gospodarske težave le z revizijami mirovnih pogodb in s teritorialnimi izpremembami.

Ta način gospodarskega mišljenja, je nadaljeval Zaleski, bi privedel človeštvo do še večje katastrofe. Sedanje tegobe je treba zdraviti z gospodarskimi sredstvi. Pri tem naj nas vodi zaupanje v mednarodne odnose, ki je važen činitelj sožitja.

Gospodarskega položaja sveta ne bo mogoče izboljšati dotlej, dokler ne prenehajo pretrpani imperijalistični pohlepi, ki ogrožajo tujo lastnino.

Nato je Zaleski govoril o protekcionističnih tendencah, ki so se skoro povsod okrepile. Poljska je pripravljena razviti svojo delavnost v krogu solidarnosti in mednarodnega sodelovanja pod pogojem, da ne bo morala doprinesati večjih žrtv kakor druge države.

Inicijativo predsednika Združenih držav Hooverja je poljska vlada sprejela kot dejanje miru, ki naj olajša položaj med državami. V zvezi s tem predlogom pa je nastala v Združenih državah in v neklih državah, kjer nastopajo neodgovorni elementi, agitacija proti mirovnim pogodbam. Pozdraviti je treba zato sklep predsednika prijateljske ameriške republike, da se ne more mešati in da se ne bo mešal v evropska vprašanja te vrste.

Iz razgovorov, ki jih je imel govornik z Lavalom, Briandom in s Flandinom o aktualnih vprašanjih, je razbral, da vlada popolno soglasje med Poljsko in njeno fran-

cosko zaveznico in da je poljsko-francosko sodelovanje krepko.

O odnosih med Poljsko in Nemčijo je Zaleski dejal, da je poljska vlada v soglasju z mednarodnim solidarizmom ratificirala poljsko-nemško pogodbo o trgovini, ki je pa nemški parlament še sedaj ni sprejel. Ta pogodba je skrajna meja poljskih popustov Nemčiji.

S sovjetsko Rusijo je poljska vlada pripravljena podpisati pogodbo o nenapadanju, ki bi bila vsekakor silna činjenica miru. Med francosko-sovjetskimi pogajanjmi je bila poljska vlada v tesnem stiku s francosko zaveznico, ki je poljsko vlado obveščala o vseh plateh tega vprašanja. To obveščanje je bilo popolnoma lojalno.

Poljska vlada se živahno pripravlja na konferenco o splošni razorožitvi, ki bo med najvažnejšimi dogodki v zgodovini mednarodnih odnosov. Kako misli poljska vlada, je dokazala s svojimi predlogi Društvu narodov o moralni razorožitvi držav in narodov.

Poljska politika je miroljubna, je končal Zaleski, in element stabilnosti v Evropi.

Pred nemškim korakom glede reparacij

Nemški pariški poslanik na posvetovanju v Berlinu — V Parizu računajo z novo reparacijsko konferenco

Berlin, 31. oktobra. AA. Nemški poslanik v Parizu von Hoesch je prispel v Berlin. Imel bo več sestankov z državnim kancelarjem dr. Brüningom o nadaljnjih ukrepih v reparacijskem vprašanju.

Poučeni krogi sodijo, da bo poslanik von Hoesch po povratku v Pariz obiskal predsednika francoske vlade Laval in mu izročil nove predloge nemške vlade. Po želji nemške vlade bi bilo treba razširiti kompetenco posvetovalnega odbora Banke za mednarodna plačila preko delokroga, ki ga predvideva Youngov načrt. S tem bi nastala možnost, da ta odbor prouči plačilno zmožnost Nemčije. Po sedanjem položaju je itak že vnaprej jasno, da bo izid te ankete negativen. Če pa temu odboru ne bi bilo mogoče prisoditi te kompetence, potem ne preostane drugega kakor konferenca vseh prizadetih držav. Nemčija želi torej zvedeti, kakšna bo procedura v reparacijskem vprašanju, preden bo stavila predlog o anketi gornjega odbora.

London, 31. oktobra. n. Pariški dopisnik »Timesa« javlja z ozirom na problem kratkoročnih posojil sledeče: Ker se Laval še ni vrnil iz Amerike, so tukajšnji merodajni krogi zelo rezervirani in nočejo dati nikakih pojasnil, ker se splošno pričakuje, da bo nemška vlada sprožila vprašanje svoje plačilne sposobnosti. Z ozirom na to bo potrebno, da se sestane mednarodna konferenca. Merodajni krogi priznava, da je Nemčiji treba hitre pomoči. Berlinski dopisnik istega lista se z ozirom na gorenje vprašanje izraža, da bo Nemčija sama odločila, kakšne korake ima sto-

riti glede na dogovor med Lavalom in Hooverjem. Seveda pa se mora pred vsem počakati na Lavalov povratek, ker se bo šele potem jasno pokazalo ozadje washingtonskega sestanka.

Berlin, 31. oktobra. AA. Gospodarski svet je pod predsedstvom Hindenburga imenoval tri pododbore, ki bodo proučili problem podpornega konsorcija in razna druga gospodarska vprašanja.

Snoči je nemška industrijska zveza objavila manifest, kjer pozivlje nemško državo, naj energično pokrene reparacijsko vprašanje. Manifest dalje poudarja, da Nemčija ne sme slediti primeru Anglije in opustiti zlati standard. Industrijska zveza proglašja vsako spremembo vrednosti nemške marke za zločin proti državi in narodu.

Manifest končno poziva vlado, naj se zave resnosti položaja in potrebe takojšnje pozitivne akcije.

Zunanji dolgovi Nemčije

Berlin, 31. oktobra. AA. Po avtoritativnem poročilu so znašali 1. julija zunanji dolgovi Nemčije 23 in pol milijarde mark. Od teh je 12 in pol milijarde kratkoročnih kreditov. Finančno ministrstvo ceni, da je bila doslej vrnjena 1 milijarda mark.

Izgredi na univerzi v Krakovu

Varšava, 31. oktobra. AA. Krakovsko univerzo so morali po dvodnevnih hudih izgredih zapreti. Spori so nastali med krščanskimi in židovskimi dijaki. Gre za to, ali naj vlada pri sečiranju trupel v anatomskih institutih pariteta.

Poljski državni proračun

Varšava, 1. oktobra. AA. Vlada bo jutri predložila parlamentu načrt proračuna za leto 1932/33.

Državni izdatki bodo znašali 2.423.383.400 zlotov, dohodki pa 2.375.015.800 zlotov. Primanjkljaj v znesku 77 milijonov zlotov bodo krili iz rezerv državne blagajne. Ni izključeno, da bo ta primanjkljaj popolnoma izginil, ker bo medtem izvršena reorganizacija uprave in bodo znižani zneski za odplačilo državnih dolgov v primeru, da bo Hooverv moratorij podaljšan.

Matuška bo izročen Madjarski

Dunaj, 31. oktobra. d. Svetovalska zbornica dunajskega deželnega sodišča se je bavila s prošnjo Madjarske, naj se ji izroči Silvester Matuška, in je stavila višjemu deželnemu sodišču predlog, naj se tej prošnji ugodi. Če tudi je ta vest popolnoma resnična, ima zdaj samo formalen pomen, ker se Matuška pred dovršitvijo procesa zaradi atentata pri Ansbachu, zaradi katerega ga morajo na vsak način soditi v Avstriji, dejnsko ne more izročiti.

Graška univerza se ne zapre

Dunaj, 31. oktobra. AA. Z merodajnega mesta poročajo, da so netočne vesti, ki jih širijo v zadnjem času o ukinitvi univerze v Graecu ali ukinitvi posameznih fakultet omenjene univerze. O tem ne more biti govora.

Zboljšanje gospodarskega položaja

Washington, 31. oktobra. AA. Predsednik Hoover je izjavil, da se je gospodarsko stanje v Evropski državi izboljšalo.

Stavka v hamburškem pristanišču

Hamburg, 31. oktobra. AA. Pristaniški delavci so odklonili razsodbo meznega razsodišča. Delavske organizacije v Hamburgu so z večino 91 odstotkov proglasile stavko.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Kriza — parlamentarizma

Parlament Jugoslavije odpira svoje duri, da sprejme vase novo izvoljene poslance. Ne bo škodilo ob tej priliki nekoliko razglabljanja o stanju in o vzrokih bolezni parlamentarizma.

Zakaj ni dvoma, parlamentarizem je bolan. Če se je bila ta bolezen pri nas z dogodki pred 6. januarjem 1929 posebno akutno razvila, pa jo je nič manjje diagnosticirati pri parlamentih drugih držav. Velika Nemčija preživlja hudo krizo te bolezni. Skeptični glasovi celo napovedujejo slab konec. V Franciji ni dosti boljše, da ne govorimo o drugih manjših državah. Cela vrsta držav pa je bila celo primorana, da je začasno izločila parlament kot funkcijo javnega življenja. Edino Anglija, ta materna dežela parlamentarizma, še vzdržuje njegov prestiž, vkoreninjen v stari tradiciji in v strogih formah. Pa celo tu so se v poslednjem času pojavili sumljivi simptomi, ki kažejo na infekcijo. Saj je Lloyd George, bivši premier Anglije in vodja angleške liberalne stranke, ob 40-letni proslavi svoje kandidature v Carnavonu izrekel te-le značilne besede: »Z britskim parlamentom tako ne gre dalje; britski parlament mora svoje delo racionalizirati, sicer prestane sleherni zdrav parlamentarizem v Angliji.«

Stari preizkušeni parlamentarci so pričeli resno premišljati o problemu. Značilno je, da so se državni razni narodov ob razmotrivanju vzrokov propadanja parlamentarizma znašli malodane na isti črti. Diagnoza bo pač prava. Se bo li tudi našel zdravnik, ki bo ozdravil bolnika: Zopet pravi nekje Lloyd George, da ljudje z volilno kroglico ne dobe svobode; oni smejo marveč dobiti volilno pravico, čim so notranje že svobodni individui, ker se sicer samo eno hlapčevstvo zamenja za drugo; demokracija brez vodstva ali slabo vodena demokracija je v vseh deželah končno utrla pot avtokraciji.

Bivši predsednik vlade v Franciji Raymond Poincaré, toži, kako so se časi izpremenili napram preteklosti, ko je bila imela vlada v očeh onih parlamentarcev, ki niso bili njeni člani, dovolj avtoritete in, če že ne to, pa vsaj dovolj prestiža; danes se smatrajo najbolj neizkušeni člani parlamenta za vredne portfelja in so trdno prepričani, da bi njihova navzočnost v kabinetu takoj neizrečeno dvignila njegovo delovanje in njegove izgleds. Še nikdar ni bila lakota po oblasti večja. Narasča tendenca, da se zabriše ostra črta med legislativo in eksekutivo. Zbornici se ne zadovoljujejo s tem, da bi stvarjali zakone, smatrajo to nalogo celo za podrejen posel. Bolj in bolj ju prevzema poželjenje po vladi. V njunih očeh kabinet ni več organ odločitve in udejstvovanja, organ, ki je sicer odgovoren zbornicam, toda je svoboden v svoji inicijativi. Marveč ga smatraje za eksekutivni bureau, kateri je parlamentu trajno podrejen in ki naj ga parlament dirigira.

Nemški finančni minister je na seji nemškega državnega zbora vrget parlamentu v obraz neustrašeni svoj: quos ego! Ko je dejal, da se upravičeno vprašuje, je li to še država ali pa samo gnoča interesirancov. In drug nemški parlamentarec je ugovoril: »mi Nemci, ki smo z ozirom na čisto parlamentarno ustavo in državno obliko še popolnoma mlada nacija, se moramo učiti, da strankarske vidike zastopamo za splošne vidike, to se pravi, da mislimo državno in ne strankarko.«

In kaj naj bi rekli o našem bivšem parlamentu? Z dogodki pred 6. januarjem 1929 je bila docela kompromitirana ideja parlamentarizma, demokracija speljana do absurdnosti. Masaryk, ki tuintam s svojimi filozofsko-političnimi apercuji ugotavlja večne resnice, je nekoč dejal: »demokracija je diskusija« in ob drugi priliki zopet: »demokracija je svoboda«. Naša demokracija niti ni dopuščala stvarne diskusije, niti ni trpela svobode. Vladala je diktatura neke lažne demokracije. Strankarstvo zaradi strankarstva. Oblast pa je bil njegov politični cilj.

Naravno je, da se časi s tako miselnostjo o bistvu parlamentarizma ne morejo in ne smejo več vrniti. In če se količkaj izkaže, da je s tako pogrešno miselnostjo v zvezi zvezi na splošni in enaki volilni pravici sloneči volilni sistem, bo moral tudi ta sistem na daljši odmor. Demokracija nima smisla, dokler ni v poedincu vzgojila zavesti njegove odgovornosti. Čim odreče poedince, trpi škodo družba, kateri pripada, in demokracija mora propasti. Samo kolikor poedinec doživlja življenje, kakršno zahteva prospeh celote, more uspevati tudi celota.

Grem še dalje in rečem, da parlamentarizem, ki je doživljal svojo klasično dobo sredi 19. stoletja, ni za današnjo dobo, ni adekvatno odražanje demokracije. Kurijalni volilni sistem je pošiljal v parlament zrele, umirjene, izobražene, družabno profilirane može, creme de la creme človeške družbe. Koraki so jim utihnili v

Odstop goriškega nadškofa dr. Sedeja

Uradno obvestilo vatikanskega

Trst, 31. oktobra. r. Tukajšnji listi objavljajo v kurzivu po vatikanskem glasilu »Osservatore Romano« sledečo vest:

»Ker je Nj. em. mons. Frančišek Sedej, nadškof goriško-gradiški, vsled svoje visoke starosti in svojega slabega zdravja prosil sv. očeta, naj bi ga razrešil vladanja nad škofijo, ga je Svetost blagohotno izvolila premestiti kot titularja k nadškofiji cerkvi v Eginu (Grčija).«

Fašistovski listi objavljajo to vest brez vsakega komentarja. Zna pa je gonja, ki so jo isti listi sistematično uprizarjali proti sivolasemu goriškemu cerkvenemu knezu, vsled česar vidijo fašistovski krogi v odstopu nadškofa dr. Sedeja izpolnitev ene izmed svojih velikih želj v pod-

glasila »Osservatore Romano«

ročju cerkvenega življenja v Julijski Krajini.

Vest o odhodu nadškofa dr. Sedeja se je naglo razširila tudi med slovenskimi in furlanskimi verniki v gorišk nadškofiji, kjer je povzročila med duhovščino in med prebivalstvom obeh narodnosti čustvo globoke žalosti, spričo ločitve od ljubljenejšega dušnega pastirja. Nadškof dr. Sedej je bil deležen velike ljubezni ne samo s strani slovenske, temveč tudi furlanske duhovščine, izvzemši ozki krog njegovih zagriženih osebnih nasprotnikov. Med verniki pa je bila njegova osebnost naravnost legendarna, k čemur so v veliki meri pripomogli tudi neupravičeni in brezobzirni napadi fašistovskega tiska na njegovo vzvišeno osebo.

Napetost med Rusijo in Japonsko

Sovjetski korak v Tokiu - Rusija namerava zasesti ozemlje vzhodno od mandžurske železnice

Moskva, 31. oktobra. AA. Sovjetska vlada je ruskemu poslaniku v Tokiu naložila, naj opozori japonskega zunanjega ministra, da bi nadaljna akcija japonske armade v severni Mandžuriji v coni vzhodnokitajske železnice poslabšala politično situacijo.

Pariz, 31. oktobra. AA. Kellog je poslal Briandu brzojavko, kjer mu čestita k njegovemu trudu za prijateljsko rešitev kitajsko-japonskega spora. Kellog je dodal, da daje Briandova avtoriteta največje upanje za utrditev svetovnega mira.

Vprašanje premirja v oboroževanju

Do sedaj se je odzvalo osemnajst držav — Pogojni sprejem Francije in Italije

Rim, 31. oktobra. AA. Agencija Stefani je objavila tale komunikate:

Italijanska vlada je obvestila generalnega tajnika Društva narodov, da je pripravljena sprejeti premirje v oboroževanju, kakor ga je predlagala skupščina Društva narodov, in sicer v resoluciji dne 24. septembra. Obenem izjavlja, da prevzame to obvezo že z današnjim dnem. Italijanska vlada, ki je na zadnji skupščini Društva narodov potom svoje delegacije stavila predloge o konkretnih in točnih načelih takega premirja v oboroževanju, svoje deklaracije, to se pravi, da v teku enega leta ne bo povečala sedanje stop-

nje svoje oborožitve. Predlog italijanske vlade pa predpostavlja, da ga sprejmejo tudi druge države.

Madrid, 31. oktobra. AA. Španska vlada je danes sklenila, da pristopi Španija k ženevski konvenciji o premirju v oboroževanju.

Pariz, 31. oktobra. AA. Francoska vlada je obvestila Društvo narodov, da sprejme odmor v oboroževanju, če na to pristanejo tudi sosednje države.

Zeneva, 31. oktobra. AA. Dozdaj je 18 držav obvestilo Društvo narodov, da pristanejo na predlagani odmor v oboroževanju.

Izvajanje zakona o prodaji pšenice

Nova stroga navodila o nadzorovanju mlinov in trgovine z moko

Beograd, 31. oktobra. AA. Za točno izvajanje zakona o prodaji pšenice in izvrševanju njegovih odredb je oddelek za davke finančnega ministrstva izdal tale odlok:

Nad mlini se bo vodila stroga kontrola v svrhu ugotovitve, ali so se prijavili in registrirali pri Privilegirani delniški družbi. Mline, ki se niso prijavili, je treba takoj zapreti, lastnike pa prijaviti. Nad prodajalci moke se bo vodila stroga kontrola glede vodstva knjig in uporabe moke, da se na ta način prepreči kupovanje moke, ki ni bila zmleta v trgovskih mlinih. Občinski organi mestnih in tržnih občin ter drugih občin morajo preprečiti dovažanje kmečke moke v mesta in trge za prodajo. Čim kdo pripelje moko v vrečah brez plombe Privilegirane izvoznike družbe na trg, so ga občinski organi dolžni ustaviti in obvestiti o tem organe finan-

mehkih preprogah, razpravljali so v atmosferi svečanega razpoloženja. Načelu večine se je vsakdo brezpogojno klanjal. Sakrosanktna sta bila prezident in poslovnik v njegovih rokah.

Parlamentarizem te oblike je nemogoč, čim so si vhod v parlament priborile široke plasti človeške družbe. Malodane vsi taki parlamenti so dokazali svojo delanemožnost.

Da, ko bi bila prava in nepopačena demokracija, ki bi izbirala svoje izvoljence, ko bi bile volitve res svobodne, ko bi ne bilo one svobode, ki le prerada prehaja v nebrzdanost, ko bi ne bilo človeških strasti, ki se ne umejo obvladati, ko bi ne bilo demagogije, računajoče z najnižjimi človeškimi instinkti, ko li ne bili tako redko sejanji moške, ki bi umeli voditi demokracijo, ko bi... itd. Demokracija, pristopna vsem človeškim slabostim, si mora v okviru današnjega družabnega reda še 'e najti formo za sodelovanje in sodelovanje v javnem življenju. Parlamentarizem dosedanje predstave zanjo ni prava oblika.

Kaj torej? Kot odgovor na to vprašanje odgovarjamo s protivprašanjem:

Kaj nam je danes nujno? Strankarstvo zaradi strankarstva, l'art pour l'art v politiki — prav gotovo ne. Bivšega parlamenta ne pogreša nihče. Vsi brez izjeme pa čutimo potrebo po konstruktivni poli-

tiki predvsem v gospodarskih in finančnih vprašanjih, kateri avtomatično sledi prav tako konstruktivna politika v kulturnih in socialnih vprašanjih.

Ta konstruktivna politika si narekuje svoj ostro začrtani delovni program, po drugi strani pa zahteva sposobnost svetovalec strokovnjakov iz vseh panog državnega življenja, zlasti narodnih gospodarjev velike kompetence in strokovnjakov s praktičnim znanjem. Način izbire takih sposobnih ljudi je lahko različen, mislim pa, da ni baš priporočati načina, ki bi prepustil izbero golemu naključju.

S tem vidikom gledano se nam določbe Ustave Kraljevine Jugoslavije od 28. avgusta 1931 o narodnem predstavništvu — senat in narodna skupščina — predstavljajo v drugačni luči, nego jih slikajo nekateri politični čemerneži, ki vidijo v njih reakcionarnost in gaženje principov demokracije. Ne glede na to, da so Ustava in na njenem temelju zgrajeni volilni zakoni samo logična posledica znamenitega datuma 6. januarja 1929, je reči, da iščejo te določbe nova pota za uveljavljenje demokracije, potem ko so bila stara izvožena pota prevrnile voz parlamentarizma. Ta nova pota čakajo inženjerja in tehnika, da jih izgradi za brezbizno uporabo. Ta tehnik je narod sam, čim bo, izvežban na politični visoki šoli, doumel bistvo — demokracije.

Preuredba trgovine z živino v Avstriji

Dunaj, 31. oktobra. AA. Posebni parlamentarni odbor je končal danes proučevanje zakonskega načrta o ustanovitvi urada za promet z živino. Odbor je zakonski načrt v celoti sprejel. Odbor je določil, da preneha zakon veljati, čim bodo cene na štirih glavnih tržiščih večje, kakor so bile cene v drugi polovici leta 1930 in sicer za klavno živino za 5%, za pitane svinje pa 10%. Vendar stopi zakon ponovno v veljavo, kedar cene padejo pod ta nivo. V glavnem je trajanje veljave zakona omejeno za primer, da se promet z živino poslabša. Ko se pa promet ponovno zboljša, bo vlada v sporazumu z glavnim parlamentarnim odborom izdala potrebne ukrepe.

Dunaj, 31. oktobra. AA. Parlament je danes sprejel zakonski načrt o ustanovitvi urada o gospodarskih in trgovskih vprašanjih v zvezi s prometom živine v Avstriji.

Pilsudski bo imenovan za romunskega maršala

Varšava, 31. oktobra. AA. Poljski minister za zunanje zadeve Zaleski je dal izjavo, iz katere izhaja, da bo Pilsudski v kratkem imenovan za romunskega maršala. Iz tega sklepajo, da bo Poljski v vojni poverjeno vrhovno poveljstvo nad vojskama Poljske in Romunije.

Smrt rentgenologa Holzknechta

Dunaj, 31. oktobra. AA. Danes je umrl v 60 letu starosti znani rentgenolog prof. Gvido Holzknecht.

Nečak egiptovskega kralja obsojen na eno leto ječe

Pariz, 31. oktobra. n. Sodišče v Nici je obsodilo egiptovskega princa Kiamila Huseina, nečaka kralja Fuada, na eno leto ječe in 2000 frankov globe radi prevare s čeki. Izdal je namreč za pol milijona frankov čekov brez pokritja.

Znamke v korist brezposelnih

Berlin, 31. oktobra. AA. Poštna uprava bo izdala posebne znamke v korist brezposelnih. Nosile bodo slike znamenitih nemških mest in trgov.

Nov planet

Jamajka, 31. oktobra. AA. Profesor Peckering je odkril nov planet. Njegov premer znaša 6436 km.

Hud mraz v Nemčiji

Koblentz, 31. oktobra. AA. Včeraj so merili v tukajšnji okolici 13 stopinj mraza.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 31. oktobra. (d) Pretežno jasno, zjutraj slana, toplina se počasi zviša.

S cepinom po glavi

Kočevje, 31. oktobra. Neverjetno je, kakšne so lahko posledice malenkostnega prepira. Včeraj je bil 50letni posestnik Alojzij Mischitz iz Mahovnika pri Kočevju v večji družbi. Nenadoma se je vnel prepir radi prav nedolžne besede. Nekdo v družbi je pograbil cepin in z njim udaril Mischitza po glavi, da ga je takoj obila kri. Poklicali so takoj rešilni avto iz Ljubljane, ki je težko poškodovanega prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so pri pregledu ugotovili, da je poškodba silno resna in da jo bo Mischitz težko prebolel. Ranjeni je že dva dni nezavesten.

Huda nesreča v jeseniški tovarni

Strašne opekline pri delu omamljenega delavca

Jesenice, 30. oktobra. V četrtek dopoldne se je pripetila v tovarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah po treh tednih sreče zopet huda nesreča. Ponesrečil se je tovarniški delavec Vilmar Ivan. Ta je mašil razpoke pri martinski peči št. 1, skozi katere je uhajal plin. Ponesrečenca je plin omamil, delavcu je postalo slabo in padel je na vroče železo. Več minut je ležal tako v nezavesti in se strašno opeklo po levi strani in na kolenih roke. Ponesrečenca je nudi prvo pomoč skladnični zdravnik gosp. dr. P. Schwab, nakar so ponesrečenca odpeljali v bolnišnico bratovske skladnice na Javorniku. Tu je po vestni zdravniški pomoči skladiščenega zdravnika g. dr. Schwaba prišel k zavesti in po dveh dneh toliko okreval, da je njegovo življenje rešeno.

Kronika iz litijske okolice

Pred dnevi je v Hotiču obiral sadje Batis Janez. Ko je bil na vrhu 9 metrov dolge lestve, naslonjene na jablano ob cesti, sta pridrvela mimo z vpreženim vozom Klinčev Maks in France. Voz je zadel v lestev, katere se je prevrnila. Batis si je tako hudo poškodoval desno nogo in notranje organe, da je moral nemudoma k zdravniku. — V Ravnah pri Poljniku so pretepli trije vaški fantje Resnikovega Jožeta s palicami po glavi v fantovskem prepiru radi deklet. — V Kalu pa sta se sproprijela dva že starejša sosedata. Kmet Nace ima na piki soseda Maričko, ki mu nikakor ne dovoli voziti po neki poljski poti, Nace pa to pot zelo potrebuje, da se izogne ovinka. Nekaj časa so padale samo besede, kmalu pa tudi bunke. Marička se pa le ni dala ugnati in je krepko pritislila, da je naposled zmanjkal v Nacetovi čeljusti en zob.

Bivši pokrajinski namestnik in minister Ivan Hribar:

Vsi na volišče!

(Iz govora, ki ga je govoril danes minister Ivan Hribar po radiju)

Pridobitni stanovi tvorijo v naši državi vedno prebivalstva. — Ti so radostno pozdravili kraljev manifest od 6. januarja 1929. ker so vedeli, da je vsled napačno pojmovanega demokratizma, ki je vladal v parlamentu, propadal naš ugled v tujini in ginila pravna sigurnost. Kraljev manifest je bil prišel tem stanovom kakor odrešenje in šele po 6. januarju so se mogli mirno posvečati svojim poklicnim opravilom. Poleg tega pa so videli, da koraka vlada strumno in nevzdržno k izboljšanju zakonodaje in uprave in s tem k notranji konsolidaciji države. Tako se je pričel tudi dvigati ugled naše države, ki ga je bil s tako grešno lahkornostjo zapravil parlament.

Vendar pa je bilo vsem nam jasno, da je izjemno stanje, ki je nastalo iz državne nujnosti, le prehodno. To je tudi sam kralj v svojem manifestu svečano obljubil. Poznavajoč višestvo svojega Vladeja, ki je vedno munično pazil, da vlada ustavno, smo vedeli, da na izpolnitev njegove slovesne dane obljube ne bomo morali dolgo čakati. In res smo jo čakali prej, kakor smo mislili. Z najvišjim ukazom z dne 3. septembra smo dobili ustavo in kot njeno nujno posledico so bile razpisane volitve v skupščino.

Prednosti nove ustave

Nova ustava se v mnogem naslanja na doletbe prejšnje ustave, vendar pa ima mnogo odločb, ki so jih vsi uvidelni rodoljubi v prejšnji ustavi zelo pogrešali. — Tako je praksa očitno pokazala, kako je napačno bilo, da nismo imeli senata. Če bi ga bili imeli, bi po vsej verjetnosti bivša skupščina delovala mnogo bolj plodno.

Da naša ustavodajna skupščina ni mislila na senat, je treba tembolj obžalovati, ker je to prav izvirna slovanska uredba. Starešine so namreč pri Slovanih vedno imeli v stvarih občnega blaga uvaževano besedo. Pri naših bratih Srbih in Hrvatih je v rodbinskih zadevah ohranjeno to do današnjega dne. Ker imajo senat tudi vse najnaprednejše zapadne države, je težko razumeti, zakaj naša ustavodajna skupščina ni hotela senata. V novi ustavi so izpremenjene še nekatere druge doletbe in to iz večine v naprednem smislu, da se na splošno more reči, da spada nova ustava med najodobnejše ustave sveta.

Povratek v prejšnje stanje nemogoč

Utegnilo bi se komu čudno zdelo, da se ni ustavno stanje kar enostavno vzpostavilo, kakršno je bilo pred 6. januarjem. Toda to je bilo popolnoma nemogoče, in bi bilo tudi popolnoma napačno.

Vsi vemo, kako žalostne prilike so vladale v bivši skupščini. Mesto blaga države in naroda je vladala v njej le strankarska strast. — Volilci se niso odgajali v narodnem in državnem smislu, temveč le po strankarskih vidikih. Niso upali v državo, temveč le v stranko! Vsled tega je postala skupščina že skoraj sejmšče za razne politične kupčije. Ni čuda, da se ni skupščina lotila izenačenja zakonov skoro deset let, čeprav je bila to glavna naloga po zjedinenju. Kadar pa se je — kakor zaradi lepšega — lotila zakonodajstva, je vršila svoj posel tako površno, da je spravljala s svojimi zakoni izvrševalce zakonov v zadrego. Mesto da bi vršila zakonodajno delo, je skupščina živela samo v strankarskem in plemenskem boju, ki je dobival vedno bolj nevarne oblike.

Zgodovina pa nam je namenila važno nalogo. Na Balkanu, preko katerega vihrajo od pamtiveka zaradi njegove važne lege in prirodnega bogastva vekovite vojne, imamo v močni državi ustvariti moč, ki jamči za mir. To je pa mogoče le, če smo med seboj složni. A kako smo se to svoje zgodovinske naloge zavedali? Ves svet je kretel našo državo tako, da za Jugoslavijo, naša ustavodajna skupščina pa je menda hotela dokazati, da je ves svet v zmoti in nar je predstavila za Srbo Hrvato-Slovenijo.

In vendar je meni in ri morala biti vsake mu Jugoslovani.

Jugoslavija ne samo ima, temveč tudi program. Naš narodni kralj, ki je že dne 6. januarja zvel državno krmilo v svoje roke, je popravil tudi to napako in dal državi njeno pravo ime.

S 6. januarjem nam je dal kralj novo državo, staro po mejah, novo po imenu. Ali ni naravno, da želi tudi novo po duhu, ki bo odgovarjal njeni od zgodovine ji določenim nalogi? Če bi se enostavno postavilo staro stanje pred 6. januarjem, bi bilo iluzorno vse, več ko dveletno delo za novo državno usmerjenje. To pa mora biti jugoslovansko, le jugoslovansko in nič ko jugoslovansko. Ta cilj nam mora vedno in povsod biti pred očmi!

Ni pa bilo mogoče to doseči s prejšnjim volilnim zakonom. Govorili so, da je demokratizem. Redkokdaj se je pravemu demokratizmu tako bilo v oči, ko s to trditvijo. Demokratizem zahteva, da si volilce more izbrati kandidata, ki pozna njegove in njegovega volilnega okraja razmere, ki ve kje volilca žulijo čevlji. Prejšnji volilni red pa je bil prirojen z vsa rafiniranostjo strankarskega oligarhizma, tako da so kandidati postavljali le nekateri strankarski poglavarji in da je volilec moral glasovati za kandidata, pa čeprav ga ni poznal niti po imenu.

In način glasovanja! Prejšnji volilni geometri so si izmislili takšnega, da nas je ves izomikani svet moral smatrati za prave divja-

ke, ki so samo analfabeti. S kroglicami! Jasnno je, da pri tem tudi ni bilo brez takozvanih zadnjih misli, kajti kroglice so se dale presipavati. Če je vlada hotela, da dne 6. januarja začelo delo ne ostane brez trajnega uspeha, je morala odstraniti vse ono, kar je dalo povod, da je prišlo do izjemnega stanja.

Novi volilni zakon

Je plod izrednih razmer in v njih upravičen. Ni rečeno, da bi bil večin. Nov parlament bo imel priliko, da ga izpremeni, če bi bilo to potrebno.

Pa tudi takšen kakršen je, je v marsičem boljši od prejšnjega. Odpravil je ponižujoče glasovanje s kroglicami in upeljal ustno glasovanje. Ta odločba odgovarja srbski miselnosti, da vsakdo odgovarja za vsako svoje delo in tudi za svoje prepričanje. Le narod takšnih pčameznikov more vzbujati spoštovanje in iti od zmage do zmage. Srbski narod je že to dokazal na krvavih bojnih poljanah, jugoslovanski narod pa naj to dokaže na vseh toriščih državne uprave. Odpravljeno je tudi presipavanje kroglic. Možno izgovorjeni glas se bo pred polno javnostjo zapisal v zapisnik in vsako potvarjanje glasovalnega izida bo izključeno.

Vsak ima od 21. leta dalje volilno pravico. Enaka vojna dolžnost mu daje enako volilno pravico. Ker smejo stopiti pred volilno komisijo samo samolastni in neoporečni, pomeni že zato volilna pravica častno izpričevalo. — Tem ponosnejše bo zato mogel vsakdo na ves glas zasvedočiti svojo neokrnjeno državljansko pravico. S tem pa se tudi utrdi značaj. V nesvobodni dobi so bili ravno oni idealni in navdušeni aradniki, ki so pri javnih volitvah pogumno oddajali svoje glasove za slovenske narodne kandidate, glavna opora vsega narodnega življenja.

Nobem poveljevali javnosti volitev in nova skupščina more v tem smislu tudi zakon izpremeniti. Vsekakor pa so javne volitve dostojnejše, ko prejšnje tajne s kroglicami.

Volilni red pa ima še to prednost, da spravlja kandidate v neposreden stik z volilci po političnih okrajih, dočim je moral prej volilec voliti kandidata le po strankarskem povelju. Vsled tega morete, gospodje volilci, mirno stopiti na volišče in izvršiti svojo volilno pravico, kakor bom to storil jaz, ki smatram to pravico celo za dolžnost.

Naj mi bo dovoljeno, da zabrenkam še malo na osebno struno. Ni davno, ko sem dopolnil svoje 80. leto in mi je vsa slovenska javnost priznala, da so veljali glavni naporji mojega življenja blagru naroda. To hrepenenje gojim danes še ravno tako, ko v mlajših letih. Zato si štejem v posebno srečo, da sem utakal ne samo ustajenje, temveč poveljevanje svojega ljubljene naroda v stopnjo suverene naroda. Vidim sečaj, da je končno vendarle krenila naša državna politika na pot konstruktivizma s tem, da je proglasila za svoje glavno načelo jugoslovansko misel. To mi daje upanje, da smo na poti k veliki vseslovanski zvezi, v katero sem vedno imel neomajno vero in, ki jo vidim po gotovih znamenjih že prihajati.

Da smo pa na to pot prišli, je zaslug našega modrega kralja in pa onih mož, ki so kot ministri po 6. januarju izvrševali njegove zamisli. Najmanjše kar smo za to dolžni v zahvalo storiti, je to, da gremo dne 8. novembra vsi na volišče.

Beseda o abstinenci

Glede na to me je silno iznenadilo, ko mi je te dni prijateljska roka prinesla pokazat letak, s katerim se volilec priporoča, naj se volitev ne udeležuje. Kaka zabloda! Preletelo mi je v prvem trenutku glavo. Osupnilo me je pa, ko sem pod besedilom letaka čital ime dr. Antona Korošca. A le za trenutek! V hipu sem se namreč zavedel, da mora letak biti potvorba in da se imena tega spoštovanega političnega voditelja — brez njegove vednosti — poslužujejo ljudje, ki se še danes ne morejo prav ogreti za Jugoslavijo.

Dr. Anton Korošec se je leta 1918, povabljen k cesarju Karolu v Baden in naprošen, da se v imenu jugoslovanskega državnozborkega kluba izjavi, da Slovenci žele ostati v Avstriji, tej insinuciji možato uprl. S tem je po mojem trdnem prepričanju rešil Slovenijo za Jugoslavijo.

Dr. Anton Korošec je po 6. januarju 1929 pomagal kot aktivni minister našemu Kralju, da po novo upeljanem kurzu izpremeni državno zares v Jugoslavijo. On naj bi torej sedaj, ko se na tej poti v ta veliki namen delajo zadnji naporji, odsvetoval državljanom udeležbo pri teh naporih? — Ne, ne: jaz tega nikakor verjeti ne morem. To pa tem manjše, ker mi je omenjeni prijatelj pokazal še drug volilni letak brez dr. Koroščevega podpisa, ki pripoveduje, da je vladar s volilnim zakonom namenoma preprečila, da bivša SLS pri sedanjih volitvah ne more postaviti svojih kandidatov in ki končuje s stavkom: »Kdor se volitev udeležuje, ta postane izdajalec naše slovenske stvari.« Ta drugi letak me je še le prav trdno potrdil v veri, da pri tej stvari dr. Korošec ni mogel imeti svojih rok.

Volilni zakon namreč resnično — in to v stvarnem in splošno državnem interesu — onemogoča neznanim strankam, ki nimajo v narodu zaslonbe, da bi postavljali kandidate; neresnično pa je, da bi jih onemogočal tako

Perilo, ki leži v omari,
kakor novo...

Vsake gospodinje srce utrip-lje veselo ... belo, kakor sneg in dišeče po gozdu leži perilo v omari ... kakor novo je postalo v mehki, obilni peni terpentinovega mila Gazela. Fino terpentinovo olje, ki je pridejano temu milu, je pranje olajšalo in pospešilo.

TERPENTINOVNO MILO
GAZELA
pere zares čisto

GT.33

spretno zasnovanim strankarskim organizmom, kakršnega je imela Slovenska Ljudska Stranka. Nalaga jim le več takega dela, ki ima že naprej pokazati, da ima kandidatna lista, ki se iz tega dela porodi, res izdatno zaslonbo v narodu.

Res je tudi, da je volilni zakon v interesu družabnega reda in državnega obstoja zapahnil skupščinska vrata pred onimi subverzivnimi živili, ki jim je anarhija program in ki imajo zato svoje sočuvstvenike — in čisto tudi podpiralce — v Moskvi in med vsemi zunanjimi sovražniki naše domovine. Ne bi hotel dvakrat reči, da vlada pri sestavljanju volilnega zakona ni imela celo pred očmi ravno volitvenih izkušenj nedavne preteklosti v Sloveniji. Saj se je bilo dogodilo, da se je pri nas stranka, kateri se verski naideh kljub kakemu morebitnemu utajevanju vendarle jasno pozna, zvezala pri volitvah s komunisti. To pa v dobi, ko so se v Rusiji, kjer so prišli do moči po grozotah, kakršnim v zgodovini človeštva ni kmalu primere, pokazali za neizprosne preganjalce vsacega pozitivnega verstva in so kar najbesneje divjali ravno proti krščanstvu, dasi je le-to vsemu svetu prineslo največ moralnih dobrin.

Če ima torej že ta očitak tako šibko podlago, kaj naj še le rečem o proglašanju za izdajaleca na slovenski stvari onega, ki bi vršil svojo volilno pravico!

In baš mi Slovenci smo poklicani, da se živahno udeležujemo vsega državnega življenja. Opozarjam na odlično delo slovenskih članov zakonodajnega sveta. Tako bi morali Slovenci sodelovati v vseh panogah državne uprave! Prav tako pa bi se morali tudi posluževati vseh državljskih pravic in med temi je najpoglavitejša volilna pravica. Kdor se je ne poslužuje, ta molče priznava, da nima zanimanja za državo. Kakšna neprecenljiva škoda nam s tem lahko nastane, ni treba na dolgo in široko razlagati. Jaz sem splon za to, da se uvede volilna dolžnost, kakor jo imajo bratje Čehoslovaki že uvedeno in ki se jim je prav dobro obnesla. Za zrele narode je tudi samoposebi umljivo, da se volilci vedno volitev udeležujejo. Tako nam dajejo volitve priliko, da pokažemo, da smo v politični zrelosti napredovali. Če nimamo volilne dolžnosti, zavedajmo se je sami in oddajmo svoje glasove kandidatom, o katerih smo prepričani, da so zvesti naši jugoslovanski zastavi, pod katero edino moremo biti Slovenci samosvoji, svobodni in srečni.

To smo dolžni tudi zjediniti Sloveniji. Vedno je bila zedinjena Slovenija naš ideal, ki ga pa pod Avstrijo nismo mogli niti približno doseči.

A bilo je zapisano, da pride junak, ki nam jo prinese. In prišel je. Bil je to naš kralj in jo je poklical v življenje.

Kakšna je pa zedinjena Slovenija, ki smo jo dobili iz rok svojega kralja? — Vsa njena uprava je v naših rokah. Na vseh uradniških mestih — in to tudi na najvišjih položajih — so Slovenci. Slovenci smo tudi v državopravnem smislu suveren narod in naš jezik je državni jezik. Vse notranje uradovanje mora se v Sloveniji vršiti le v tem jeziku. Pa tudi obževanje s strankami mora biti le slovensko;

to pa ne samo s Slovenci, temveč tudi z osebami drugačnega maternega jezika. Vsaka občina ima svojo šolo, v kateri je pouk za vso dečo brezplačen in obvezen. Poleg tega imamo obilico meščanskih, strokovnih in srednjih šol. Kar je največ vredno in s čemer šele postajamo polnoveljavni v družbi kulturnih narodov, pa je, da imamo v Ljubljani vsenčilišče s petimi fakultetami. In na vseh teh šolah vlada pouk v našem blagolasnem maternem jeziku. Ljubljana, naše kulturno središče, ki nam je mila in draga, ko zenica v našem očesu, pa je postala tretja kraljevska prestolnica!

Ob vso milost Božjo moral bi biti Slovenec ki bi ne mogel ali celo ne hotel spoznati, kaj smo z zedinjeno Slovenijo v okviru velike Jugoslavije dobili. Zlasti še, ako obrne oči okoli sebe in vidi, kako se godi onim našim dragim bratom, ki jih je zadela neizrekljiva nesreča, da so ostali v tujčevem taboru.

Spoštovani poslušalci! Kralj in vlada nas kliče, da pokažemo in dokažemo svojo zrelost. Dne 8. novembra imamo za to priliko. Ta dan bo glasovanje za Jugoslavijo. In s tem seveda tudi za našo, sedaj po kraljevski volji zedinjeno Slovenijo, kateri je obstanek zagotovljen edino le v Jugoslaviji. Nad njo, nad njeno srečo, da morebiti celo nad njenim obstankom se pregreši, kdor ne bi pri volitvah z njo pogumno stopil na plan.

Angleški vzgled

Ravno pred štirimi dnevi so bile volitve v angleški parlament. Splošna svetovna kriza je zadela bogato Anglijo tako hudo, da je prišla v nevarnost njena valuta. In ker se je pokazalo, da je parlament nesposoben, da reši državo iz nevarnega položaja, je apelirala vlada na narod za njegovo mnenje. Angleške volitve so končane. Naravnost blagrovati je Anglijo za dokaz velike politične zrelosti, ki so ga podali njeni volilci. Vsemu svetu so volitve pokazale, da je angleškemu narodu blagor domovine nad vse. Ves svet je danes pod silnim utisom velike politične zrelosti angleškega naroda.

Kako je do te politične zrelosti prišlo, nam kažejo najbolj jasne izjave njegovih voditeljev. Tako je izjavil vodja konservativcev, da »ne gre za zmago konservativne stranke, temveč za zmago angleškega naroda, ki je zopet pokazal, da je politično zrel in da zna ločiti strankarske interese od višjih narodnih in državnih interesov.«

Zakladni minister Snowden pa je ugotovil, da so milijoni žen in mož glasovali za kandidate, s katerimi »ne dele političnih naziranj zato, da pokažejo svetu, da je Velika Britanija pripravljena premostiti vse težave.«

Narod, ki ima take voditelje, mora doseči politično zrelost. Naj bi se v njih ugledali in naj bi jih posnemali naši politični voditelji! Ako to store, bodo z ogorčenjem zavrnili one brezvestneže, ki pri nas z izmišljotinami in natolcevanjem poizkušajo odvrniti volilce od glasovanja.

Sicer pa, tovariši volilci, pokažimo, da smo spoznali, kako izredno težke prilike zahtevajo od nas izrednih odločitev. In te naj prinese popolno zmago jugoslovanske misli in s tem složno delo za kulturno in materialno povzdigo države.

Zato dne 8. novembra vsi na volišče!

Jz Dravske banovine

Današnji številki »Jugoslovana« smo priložili položnice in prosimo cenj. naročnike, da se jih poslužijo za poravnano naročnine.

Naročnino prosimo, da plačajo cenj. naročniki v naprej in da obenem poravnajo eventualni dolžni znesek.

Vse tiste cenj. naročnike, ki so že poravnali naročnino tudi za november, prosimo, da položnice odstopijo prijateljem »Jugoslovana«, ki se še niso naročili, a bi to radi storili, ali pa, da jih prihranijo za v bodoče.

Prosimo naše cenj. naročnike, da nam nakažejo naročnino prvi dni v mesecu, da ne bomo po nepotrebnem prisiljeni pošiljati opominov.

d Kr. banska uprava razpisuje na osnovi § 31 zakona o banski upravi ter § 43. zakona o zdravniških pri banovinski splošni bolnici v Mariboru službo šefa ginekološko-porodniškega oddelka. Posilji za ta mesta morajo izpolnjevati splošne pogoje za sprejem v državno banovinsko službo ter posebne pogoje, ki jih zahteva § 20 zakona o bolnicah za šefa oddelka. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolokovane prošnje opremljene s kolkovanimi prilogami, je vložiti najkasneje do 25. novembra 1931 pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

d Največja loterija. Poštari Dravske banovine igrajo loterijo na 600 dobitkov v vrednosti 66.000 Din. Dobitki prekašajo vse običajne loterije. Glavni dobiček je oprava za jedilnico, spalnico in kuhinjo v vrednosti 25.000 Din. Srečka stane 10 Din in jih prodajajo pismo-voše. Vabimo cenjeno občinstvo, da hiti z nakupom srečk, ker bo 1. decembra t. l. že žrebanje. Dobitček gre za gradnjo poštarskega doma v Ljubljani. — Zadruga »Poštni dom«.

d Vsem državnim upokojencem v vednost. Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da se bo nekaterim drž. upokojencem izplačilo mesečnih prejemkov 1. novembra za dva ali tri dni za kasnelo. Za vzemirjanje pa ni nobenega povoda. — Društvo državnih upokojencev in upokojenk.

Selitve

prevoze vseh vrst blaga, v Ljubljani, na deželo in obratno Vam oskrbi z izurjenim osebjem po zmerni ceni

„Brzopromet“

avtoprevoznika družba z o. z.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 4.
TELEFON ŠT. 2182.

d Darovi za stradaljoče. G. Ivan Orel je daroval 100 Din za Belo krajino mesto cvetja na grob tovarišu Carnelliju. Uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske je darovalo 1000 Din za splošno akcijo v počastitev spomina pokojne ge. Mire Meškove.

d Ugodna prilika. Dne 10. novembra ob 13. uri se bo v Toplicah pri Novem mestu na javni dražbi prodala zidana in z eternitom krita baraka. Dražbeni pogoji so na vpogled pri VI. oddelku kr. banske uprave, pri sreskem načelstvu v Novem mestu in pri županstvu občine Toplice.

Snežne čevlje in galoše

sprejema v popravilo 2307

M. Trebar, Ljubljana, Sv. Petra 6

d Ustanovitev Jugoslovanske-avstrijske trgovske zbornice. Na pobudo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, gospodarskih krogov na Dunaju in z odobrenjem vlade avstrijske republike se je ustanovila na Dunaju mešana trgovska zbornica pod naslovom: Jugoslovanske-avstrijske trgovske zbornice, ki ima za sedaj svoj sedež v palači jugoslovanskega poslanstva, Dunaj I, Seilerstätte 30.

d Fotoaparate kupite najboljšo pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420
d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd.
Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

685 tovarna Jos. Reich.

d Umetniška založba »Sejalec« vjudno prosi vse one, ki so prejeli in obdržali prvo ali drugo serijo umetniških razglednic, naj blagovolijo čimprej poravnati mali znesek, če tega še niso storili. Izdajanje takih reprodukcij je zvezano z zelo velikimi stroški in bi neredno plačevanje onemogočilo nadaljne reprodukcije.

Ljudje, ki so bolni na želodcu, ledvicah in kamenih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritve sečne kisline in napadih protina uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravnih »Franz Josefovih« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefov« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostata. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 471

d Ne puščajte otrok samih. Enoletna hčerka delavca Zavbija v Zg. Loki, občina Blagovica, je padla s peči in si zlomila desno nogo. Poslati so jo morali v ljubljansko bolnišnico.

d Opeka ga podsula. Slabe Damjan, stanujoč na Gosposvetki cesti 19 na Jesenicah, je delal pri zgradbi carinarice na Jesenicah. Nenadoma se je podrl nanj sklad opeke, ki ga je poškovala po vsem životu. Rešilni avto ga je prepeljal v ljubljansko bolnico.

Ljubljana

Nedelja, 1. novembra 1931: Vsi sveti. Pravoslavni, 19. oktobra: Prohor.

Ponedeljek, 2. novembra 1932: Verne duše. Pravoslavni, 20. oktobra: Artemije.

Nočno službo imajo v nedeljo lekarne: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hčevar v Sp. Šiški; v ponedeljek pa lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetki cesti.

* Spominska svečanost na grobu velikega dobrotnika dijaštva, blagopokojnega dr. Ivana Oražna bo v ponedeljek 2. novembra ob 15. na pokopališču pri Sv. Krištofu. Sodeluje akad. pevski zbor. Zbirališče ob 15. uri pred cerkvijo pri Sv. Krištofu.

* Vsi ljubljanski pevci naj se udeležijo polnoštevno danes zjutraj ob pol 11. skupne vaje za nastop na grobovih pri Sv. Križu ob 15. uri. Hubadova župa.

* Pevski zbor Glasbene Matice ima vaje danes ob pol 11. moški zbor v ponedeljek ob pol 19 ženski zbor, v torek ob 20. ves mešani zbor.

* Darovi za stradaljoče. Pisarna Rdečega križa v Wolfovi ulici je prejela od oblastnega odbora Pomladka R. kr. v Ljubljani Din 531.70 kot zbirko šol in sicer: Osnovne šole Preserje 50 Din, Bučka 56 Din, št. Vid nad Ljubljano 122.05, Tezno 32.15, gimnazija v Kočevju dinarjev 271.50 izrečno za Belo krajino. Občina Jurjevica sres Kočevje 200 Din, občina Dolenja Vas, sr. Kočevje 400 Din. Ta dva zneska sta bila nakazana oblastnemu odboru R. kr.

* Prosvetno društvo »Tabor«. Banska uprava je odobrila spremembo društvenega naslova, ki se v bodoče glasi: Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« v Ljubljani. Društveno področje je v vsej Dravski banovini. O tem obveščamo vse rojake in prijatelje in jih pozivamo, da tudi vsi izven Ljubljane pristopijo k društvu. — Na akademiji, posvečeni spominu Simona Gregorčiča, ki bo 21. novembra v dvorani hotela Union, bo sodeloval orkester železničarskega godbenega društva »Sloga«. Primorska mladina hoče dostojno počastiti spomin velikega pesnika domače zemlje, vsi rojaki in prijatelji pa se ji morajo ta dan pridružiti.

Za splošno ključavničarstvo se priporoča Ivan Kralj, Gregorčičeva ulica 5.

* Največja novost za foto-amaterja je novi ortohromatični 239 Sch film najboljšega nemškega fabrikata, ki ga dobiš za 16 Din velikost 6x9 samo v novi specialni Foto-trgovini A. SMUC vogal Wolfove ulice 8 in Marijinega trga. 2131

* Elegantne obleke po meri in solidnih cenah izdeluje modni salon za gospode J. Kučilj, Ljubljana, Novi trg (Turjaški trg) št. 1. 2171

Jz drugih banovin

Bosanske reke še naraščajo

Iz Sarajeva poročajo, da je na železnici promet, katerega so morali te dni radi poplav ustaviti, zopet vzpostavljen na nekaterih progah. Reden promet se vrši na progi Karanovac-Gračanica. Poškodovana je še proga Sarajevo-Mostar, in sicer med Ramo in Jablanico, kjer je vrtnec odnesel 18 m proge. Tudi na delu od Podorošca do Konjice proga še ni popravljena. Na obeh teh progah morajo potniki prestopati. V nekaj dneh bodo vsi poškodovani deli prog popravljivi. Začasno je ustavljen promet tudi na banovinski cesti Ljubogosta—Prača—Jabuka. Med Tuzlo in Brčkega je voda odnesla en most. Tudi na poti proti Zavidoviču je ustavljena proga. Pri Tarčinu se je usedel velik hrib, s katerega drče plazovi. Nekaj vasi so tod okoli morali izprazniti. Promet je ustavljen tudi na cesti Blažuj—Ivan. Iz Banje Luke poročajo, da so vse reke v Vrbaski banovini močno narasle in preplavile polja in travnike. V planinskih predelih banovine še vedno dežuje in sneži. Iz Mostara poročajo, da so preplavljene vse poti in je prekinjen ves promet s Sarajevom. Okoli Čapline so vse vasi pod vodo. Iz Rogatice poročajo o strašnem neurju in o poplavih, ki so povzročile veliko škodo. Človeških žrtev pa poplave doslej še niso zahtevale.

Tajno društvo golobradcev v podzemski votlini

Policija v Jajcu je odkrila družbo 14 do 18 letnih fantov, ki so imeli tajno društvo, imenovano »Črni vojaki«. Pobalnice je vodil neki Bećir Kulašić, kateremu so se morali vsi pokoriti. Društvo je imelo svoje tajne prostore, in to v neki podzemski jami v okolici Jajca. Za vhod v jamo so vedeli samo člani tajne družbe. Pri vходу so imeli leseno past, v katero se je vsak ujel, ki ni vedel, kako se ravna s tajnstvenimi vrati v jamo. Past je bila taka, da je nepoklicanega gosta ujela v globoko jamo. V votlini so imeli malopridnež veliko mizo, na kateri je bil narisan samokres in napis »Golijatova osveta«. Tudi klopi in stole ter peč so imeli v podzemski votlini. V omari so pa našli kupe kriminalnih romanov. Iz votline je peljal

* Hišni posestniki, ki niso vložili prijavi dohodkov od zgradb za leto 1932. v oktobru t. l., se opozarjajo, da jih vložijo vsaj do 15. novembra 1931 ter obenem v prijavi sami opravijo zamudo, da se izognejo s tem predpisu kazni po čl. 137 zakona o neposrednih davkih.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
tranko olinarna nudi
Ljubljanska mestna plinarna.

* Omejitev voznega prometa v Šelenburgovi ulici. V smislu sklepa občinske uprave ljubljanske z dne 17. julija 1931 prepušča uprava policije v Šelenburgovi ulici ves promet z vpreženimi tovornimi vozovi in tovornimi avtomobili s polnimi gumami. Istotako so prepovedani priklopni vozovi k tovor. avtomobilom. Izvzeta so pa vozila za lokalne potrebe v tej ulici. Postajanje v Šelenburgovi ulici je za vsa vozila prepovedano, razen v toliko, kolikor je za vstop in izstop nujno potrebno. Omejitev prometa na Aleksandrovi cesti se ukine.

NAZNANILO!

Naznanjam svojim cenj. naročnikom, da sem se preselil v Šelenburgovo ul. 7/I. (Jadranska banka). 2323

Krojaški atelje Sušnik.

* Splošno kleparstvo, kritje lesenocementnih streh, napeljava strelovodov. M. Jankovič, Rimska cesta št. 19. Za delo se jamči. 1896

* Prijatelji godbe in razvedrila si z gramofonom in ploščami, ki si jih izposodijo pri »Stager« Ljubljana, Aleksandrova 5, za mal denar pripravijo največje veselje in prijeten odmor. 2158

* MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25-77. 1470

ROKAVICE

moške triko Din 12-
moške usnjene Din 68-
damske glace Din 68-

Vam nudi trgovina CIRIL AHLIN

Miklošičeva št. 14, Poljanska št. 5, Celovška št. 56

* Odprta noč in dan so groba vrata. V Ljubljani so umrli od 24. do 29. t. m.: Zidanik Fe, 81 let, orož. stražm. v pokoju, Švabičeva ulica 15; Geiser Marija roj. Zalokar, 41 let, žena delavca, Gradišče 12; Kukar Janko, 66 let, računski ravnatelj v p., Tavčarjeva ulica 4; Goštič Franc, 79 let, sodni sluga v p., Breg 2-II.; Mešek Mira, roj. Bregant, 46 let, žena nadknji-govodje mestne hranilnice, Dalmatinova ulica 13; P. Mlejniki Angelj, 66 let, bivši provincijal, Marijin trg 4; Almič Jožef, roj. Medved, 63 let, vdova delovodje, Kamnik; Cvar Lucija, roj. Pavlin, 66 let, žena pošt. uradnika v p., Dunajska cesta. — V ljubljanskih bolnišnicah so umrli Santelj Marija, roj. Zupan, 49 let, žena steklarja, Podrca pri Hrastniku; Gerželj Jožef, 40 let, žena gozdnega čuvaja, Moste, Tovarniška ulica; Lipoglavšek Luka, 7 tednov, sin dninarice, Vrh pri Boštanju; Grobelnik Ivan, 51 let, delavec, Gosposvetska cesta 13.

tajen izhod, skozi katerega so člani udruženja lahko zbežali. Fantje so se organizirali v črne vojake najbrže zato, ker so s preveliko vneto čitali kriminalne romane. V jami je policija našla tudi dnevno povelje poglavarja te družbe, ki je ukazal svojim podrejenim: »Opustite danes vse pohode. Ne kopajte dalje, sicer vas bom vse poslal k vragu!«

b Tri žrtve pohočneža. Pred dvema letoma je vzel v službo posestnik Indžić iz Dapčevice pri Bjelovaru neko 17-letno siroto, ki je pa izredno lepo dekle. Indžić se je v služkinjo zaljubil in ker ga tudi ona ni zavračala, se jima je rodilo čez leto dni dete ženskega spola. Tedaj pa je Indžić zapodil iz hiše svojo zakonito ženo, kmalu nato pa še svojo nezakonito ljubico z otrokom. Služkinja Mara je odtlej zaman iskala nove službe. Naposled je prinesla otroka v Indžićevo hišo in zbežala. Otrok je ostal vso noč brez oskrbe in je zjutraj umrl. Orožniki so »aretirali nesrečno služkinjo« katero je pred dnevi sodišče v Bjelovaru obdilo na 2 meseca zopora, ker je dete po njeni krivdi umrlo. Razen tega je Mara drugič v blagoslovljenem stanu z Indžićem.

b Cigansko carstvo. Iz Koprivnice poročajo, da je sresko poglavarstvo popisalo tamošnjo kolonijo ciganov. Našli so 125 ciganskih družin. Poglavarstvo jim bo dalo legitimacije s fotografijami in jih dodelilo v določene občine, izven katerih cigani ne bodo smeli prebivati.

b Tragedija v pijančevi hiši. Pred velikim senatom v Požegi se je te dni zagovarjala Ana Momič, ki je ubila svojega moža Tešo Momiča. S Tešo je Ana žvela prva leta v srečnem zakoncu. Dobila sta tri otroke, za katere je Momič skrbel kot najboljši oče. Ko so pa otroci dorasli, se je Tešo udal pijači. S tem se je zakonska sreča spremenila pri Momičevih v strašen peklo. Pijani Tešo je trpinčil ženo in otroke. Pred dvema letoma se je celo spozabil nad 16-letno hčerko, ki je tedaj pobegnila od hiše in se ni več vrnila. Pred meseci je pa Teši hotel poslati tudi svojo 13-letno hčerko. Ob tej priliki je nastal pretep v hiši, v katerem je Tešova žena nasilnega moža ubila s sekro. Sodišče je nesrečno Ano popolnoma oprostilo.

Lapajne Cvetko, 14 dni, sin delavca, Kodeljevo; Čebular Vera Marija, 2 dni, hči bančnega uradnika, Beethovnova ulica; Hlupič Ivana, 5 mesecev, hči delavca, Preserje; Mihelič Karolina, 50 let, hišarica, Gor. Lazje; Lah Alojzija, 17 let, služkinja, Rakek; Mlinarič Stanka, 5 mesecev, sin delavke, Sv. Krištof; Lustik Ivan, 43 let, hlapec, Lipe 15 pri Ljubljani; Plestenjak Božidar, 2 dni, hči državnega uradnika, Ljvarska ulica 7; Tušek Jožica, 5 let, hči čevljarja, Nova vas pri Zireh; Simenc Vladimir, 5 dni, sin pis. sluga, Izanska cesta; Simenc Marija, 5 dni, hči pis. sluga, Izanska cesta; Udo-vič Marija, 67 let, zasebnica, Vič; Steklačič Anton, 47 let, posestnik, Vrh pri Višnji gori; Krančan Stanko, 2 leti, sin delavca, Zlebe pri Medvovad; Kvas Miroslav, 33 let, advokat, Višnja gora.

Celje

* Petje na grobovih. Združena moška pev-ska zbor Katoliškega prosvetnega društva in Celjskega pevskega društva započeta nagrob-nice danes popoldne ob 3. na mestnem, ob 4. pa na okoliškem pokopališču.

* Pevec CPD in KPD udeležite se polnošte-vilno skupne vaje za nagrobnice, ki bo točno ob pol 2. v Narodnem domu!

* Moški zbor CPD ima radi Ruplovega kon-certa vajo že jutri v ponedeljek zvečer. Vsi in točno! Pevovodja.

* Volišča v okoliški občini. Kakor v mestu bodo tudi v okoliški občini tri volišča. Dočim pa se bo v mestu glasovalo po abecednem redu, bodo okoliški volivci kakor prej razvrščeni po krajih. Na I. volišče v Dečji stanici v Gaberju volijo Gaberje, Spodnja Hudinja, Zgornja Hudinja, na II. volišču v občinski pi-sarni na Bregu volijo Breg, Poluše, Košnica, Miklavžev hrib, Lisce, Pečovnik, Zagrad, Za-vodna, na III. volišču v trgovini Karlovšek na Lavi volijo Lava, Ložnica, Babno, Medlog, Lo-pata, Lokrovce in Dobrova.

* Tuji v oktobru. V preteklem mesecu je prišlo v Celje 1107 tujcev. Po državni pripad-nosti je bilo 705 Jugoslovancev, 124 Avstrijcev, 57 Nemcev, 39 Čehoslovakov, 24 Italijanov, 10 Madžarov, 4 Rusi, 4 Poljaki, 3 Francozi, 2 Kitajci ter 1 Rumun. Po poklicu pa je bilo 428 trgovskih potnikov, 139 delavcev, 119 in-dustrijalcev, 75 obrtnikov, 71 dijakov, 27 zdrav-nikov, 41 uradnikov, 18 odvetnikov, 55 pa jih je bilo brez poklica.

* Razpis službe. Mestna občina razpisuje mesto strojnega mehanika za mestni vodovod. Prošnje naj se vložijo do 15. novembra. Na-tančneje na uradni deski mestnega načelstva.

* Pasja steklina v mestu. Mestno načelstvo razglasa, da je pri g. Stigerju na Ljubljanski cesti št. 18 bila uradno ugotovljena pasja steklina. Ker so Stigrovi psi zadnji čas več-krat nezavarovani tekali okoli njegovega po-sestva, obstoja možnost, da so ugrizli kakke osebe ali živali, ki so sedaj izpostavljeni ne-varnosti obolenja na steklini. Zato se vsakdo poziva, ki za tak slučaj ve, da to nemudoma javi mestnemu načelst. Steklina je zahtevala v neki sosedni občini človeško žrtev in do-slej še ni ponehala. Mestno načelstvo toraj upravičeno opozarja prebivalstvo, da se izdanih naredb točno drži, ker je edino na ta način možno zatiranje te za ljudi in za živali tako nevarne kužne bolezni.

* Nezgoda. 26letni hlapec Jernej Riga iz Marije Gradca je 20. t. m. nakladal les, pa mu je težak hlod zdrknil na desno nogo, da se je zlomila. Rigo so prepeljali v celjsko javno bolnico.

Kranj

Letni sejem prestavljen. Ker je v ponedeljek 2. novembra Vseh vernih duš dan, bo letni sejem šele prihodnji ponedeljek 9. novembra; 2. novembra pa bo navaden tržni dan.

Lutkarsko gledališče. »Češka beseda« bo pri-redila drvi ob 19. uri v salonu hotela »Jelen« prvo lutkarsko predstavo: »Gašperček-razboj-nik«. Vabljeni otroci in odrasli.

Kino Talija predvaja 1. novembra na Vseh svetih ob 4. 6. in pol 9. uri 100% nemški zvočni film »Obtoženka priseži« (Angeklagte schwören Sie), pretresljiva drama mlade bogatašice v glavni vlogi Camilla Horn in Walter Rilla.

Novo mesto

Sneg je pobelil naše Gorjance v gorenji tre-tjini, po dolini je zavladal občuten mraz. De-ževje je prenehalo in studenci, ki celo poletje in jesen niso pokazali vode, jo zopet bruhajo na veliko veselje ljudstva, ki je moralo mesto ma ure daleč ponjo. Krka je močno narasla, vendar ni nevarnost poplav, ako se deževje ne ponovi.

Vojaske grobove na novem pokopališču je po že tradicionalni navadi okrasila s cvetjem in svečicami tukajšnja šolska mladina.

Spominska svečanost za pokojne. V kapiteljski cerkvi bo danes popoldne slovesna večer-nica za mrtve. Od tam pojde letos prvič procesija naravnost na novo pokopališče. Staro se je opustilo že pred šest in pol leti in tudi mnogi meščani so že preselili svoje rajne doli ob Ločensko cesto, ker se bo čez nekaj let prostor starega pokopališča preuredil za park.

Kaznovana radevednost. 17letni Matija Mla-kar iz Zaboršta pri Bučki je našel neke malo smodnika. Zvrtal je luknjo v star panj, nabasal vanjo smodnik, zamašil in zapalil. Pa se ni ta-ko kaj vžgalo, Matijo je nesla radevednost k panju in pokukal je nad nabojo, kaj je. Tisti trenutek je počilo in ves nabojo je zletel fantu v glavo. Dobil je rano baš na nosni koren pod čelom, dočim mu je plamen ožgal obe očesi. Zdravi se v bolnici.

V zasluženi pokoj je stopil dolgoletni kapi-teljski organist in v glasbenih krogih znani komponist in virtuozi na orglah g. Ignacij Hlad-nik. Polnih 43 let je z vneto gojil kapiteljsko cerkveno petje ter veliko let poučeval petje na tukajšnji gimnaziji. Da bi še dolgo užival sa-dove svojega velikega dela!

S kolom po glavi jih je dobil od znanca po-sestnikov sin Jože Murn iz Dvora pri Žužem-berku. Ze v mraku je stopil iz domače hiše, pa je že priletelo čez čelo in Jože je moral v bolnico.

Velik volilni shod dr. Nika Županiča v Novem mestu

Kandidat za novomeški srez dr. Niko Županič je zbral v ponedeljek zvečer prav lepo število novomeških volilcev v obsežnih gostilniških prostorih pri Košaku na Ločenski cesti. Prišlo je tudi mnogo okoličanov. Predsednik akcijskega odbora za dr. Županiča, sreski zdravstveni referent dr. Viktor Gregorič, je otvoril shod s toplimi in odkritimi besedami, pojasnil je na kratko odločilni pomen sedanjih volitev in nato podal besedo kandidatu.

Dr. Županič se je skromno predstavil svojim volilcem in jim poljudno in skrbno razložil vzrok svoje kandidature, ki ga je privedla kot starega Novomeščana v Novo mesto, kjer je preživel svoja mlada leta.

Ljubezen do domovine, do skupne države in do velikega našega vladarja na eni strani in skrb za bodočnost naroda, za prospeh mile Dolenjske, v prvi vrsti njene divne metropole in prekrasne njene okolice, v brigi za dobro dolajško ljudstvo, vse to ga je privedlo, da je sprejel kandidaturo. Povedal je, da ne kandidira sam, da ima še tovariša g. Antona Klinca na Gorenjem polju, in med njima jim je izbirati. Podal je zaokrožen program, kako in s čim bi bilo pomagati Novemu mestu in vsemu srezu, kaj vse bi bilo delo bodočega zastopnika v novem parlamentu, in je pripomnil, da bo imel tukajšnji poslanec le tedaj lahko stališče v Beogradu, če bo imel res veliko število glasov za seboj. Zato je sveta dolžnost vsakogar, da se udeleži volitev in s tem ne pomore le državi, temveč tudi sebi in svojem. S pozivom »Vse na volišče!« je končal svoj iskreni govor.

Oglasilo se je mnogo volilcev, tehtno in zbrano so razmotrivali položaj in soglasno so bili mišljenja, da je sedaj vsak volilec neoborožen vojak v brambi domovine in kralja. Vsi so se tudi izrekli za dr. Županiča.

Zasluge dr. Županiča

Ker se je pojavilo mnenje, da bi bilo volilcem, ki kandidata ne poznajo, dobro povedati kaj več o njem, se je dvignil učitelj Viktor Pirnat in jim opisal na kratko veliko njegovo delo tekom zadnjih trideset let, delo za državo in za narod in za znanost. Uvodoma je prosil navzočega kandidata za oproščenje, ker je prisiljen v njegovi navzočnosti govoriti o njem samem.

Dr. Niko Županič je rojak iz bližnje Bele Krajine, rodom iz Gribelj, sin kmečkih staršev in še danes tudi sam kmet in posestnik, ki ob vsakem času pohiti na svojo ljubo domačijo tam nad Kulpo. Gimnazijo je izvršil v Novem mestu, visokošolske nauke na Dunaju, v Nemčiji in v Švici. Zdaj je bil ravnatelj etnološkega muzeja v Ljubljani. Tej službi se je moral kandidaturi na ljubo odpovedati. Kratko povedano je kandidat, ki je v najboljših letih, velik narodni delavec, učenjak, poznan širok svetla, etnolog in zgodovinar, politik in gospodar.

Vedno je bil jugoslovanskega mišljenja, tudi v onih časih, ko drugi še niso mislili na to. Že kot kadetnik je začel izdajati s prijateljem na Dunaju kulturno-politični list »Jug« in ga po pravici moremo smatrati kot buditelja, kot pionirja novega jugoslovanskega nacionalizma. Že kot študent je spoznal važnost tedaj skoro nepoznane Macedonije, čutil je, da mora biti njena usoda zvezana s Srbijo in ne z Bolgarijo in to v interesu jugoslovanstva in tako je o priliki macedonske ustaje v letih 1902 in 1903 jzdal na Dunaju pod psevdonimom nemško pisano brošuro o Macedoniji in turškem problemu ter tako obrnil pažnjo evropskega javnega mišljenja na neznosen položaj Srbov v Turčiji. Nako-pal si je veliko jezo tedanjih avstrijskih politikov. Na poziv nacionalistične omladine Sloven-ski Jug je leta 1907 obrnil Avstriji hrbet in odšel, kamor ga je vleklo srce, v bratsko Srbijo. Postal je kot strokovnjak kustos zgodovin-sko-umetniškega muzeja v Beogradu. Kasneje je bil premeščen v etnografski muzej in tam ga je zatekla svetovna vojna. Že ob balkanski vojni je s peresom branil srbski značaj Kosova in pravico Srbije do dohoda na morje.

Kot dobrovoljec je bil dr. Županič v začetku svetovne vojne edini zastopnik in zagovornik Slovenije pri srbski vladi v Nišu. Le na njegovo prizadevanje so prišli Slovenci 7. decem-bra 1914 v program osvoboditve, kajti vse do-tedanje proklamacije vrhovne komande in vlade so imenovala le Srbe in Hrvate.

Avstrija ga je med tem kot veleizdajalca ob-sodila na smrt. On pa se je tedaj mudil v Rimu na delu za ustanovitev Jugoslovanskega Odbora v Londonu in je tudi ostal njegov član do leta 1919. Kot edini Slovenec tega odbora je podpi-

sal tudi program osvoboditve in zedinjenja v spomenici, ki je bila izročena dne 1. maja 1915 francoskemu zunanjemu ministru Delcassé-u. Kot delegat tega odbora je vodil med našimi naseljenci v Severni Ameriki propagando za osvoboditev izpod Avstrije in pripravil akcijo za zbiranje dobrovoljcev. Po svetovni vojni je bil član naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu. Po povratku v domovino se je posve-til politiki. Pred desetimi leti je bil poverjenik za socijalno politiko v zadnji pokrajinski vladi za Slovenijo, leto kasneje je postal v Pašičevem kabinetu minister brez portfelja. Od leta 1924 je na razpoloženju.

znanstvenih del, pisal je o borbi za Jugoslavijo antropološkega raziskovanja v Jugoslaviji. Kot učenjak uživa velik ugled. Pisal pa ni samo znanstvenih del, pisal je v borbi za Jugoslavijo v nemškem, francoskem in angleškem jeziku knjige in članke in razprave, kjer je tujemu svetu odpiral oči in mu dokazoval našo življenjsko pravico in zmoglost. Neizčrpano bogastvo svojih izkušenj in moči je dal na razpolago tudi našemu združništvu ter mu svoji še danes zve-sto in trdno ob strani. Ustanovil je kopico no-vih zadrug, predseduje »Revizijski zvezi«, sani-ral je »Kmetijsko konsumno društvo« v Zireh, dvignil »Vzajemno pomoč«, ustanovil »Jugo-šport«, »Letoviški dom« itd. V eni osebi je nesebičen narodnjak, politik, učenjak in go-spodar.

Enodušno je bilo vzklikanje kandidatu in enodušno je bil sklep: Vsi na volišče in vsi za dr. Županiča! Tako se je lepi shod končal.

Župan dr. Dinko Puc med ljubljanskimi volivci

V petek zvečer je sklical volilni odbor za Bežigradski volilni okraj volilni sestanek v go-stilni »Pri Kačiču« na Dunajski cesti. Vsi go-stilniški prostori so bili polni, tako da je mo-ralo mnogo volilcev oditi. Kmalu po osmi uri je otvoril sestanek ravnatelj Šaplja ter prosil ljubljanskega župana dr. Dinka Puc, da po-roča o položaju. G. župan je nato razložil splo-sen položaj in utemeljeval, zakaj je dolžnost vsakega Jugoslavana, da 8. novembra poka-že, da je za to s težkimi žrtvami ustvarjeno državo in da mu je država več kot vse drugo. Gosp. župan se je v svojem govoru dotaknil tudi dela občinskega odbora za povzdigo in razvoj ljub-ljanskega mesta. Za tehtna izvajanja je go-vornik žel burno odobravanje.

Inspektor Deržić je nato v zanosnem govoru pobijal trditve »abstinentov«, da volitve niso svobodne ter njih najnovejšo tajno okrožnico glede državnih nameščenecv. Povdaril je po-sebno, da »abstinenti« do danes še sploh niso povedali, kaj prav za prav hočejo. Primerjal je prejšnje delovanje strankarjev v volilnem boju, ki so se vršile pod krinko »svobodnih vo-litev«, in ko je vsak nameščenec dobil na mizi v uradu in celo na stanovanje vizitko g. kan-didata s prikrito grožnjo. V nadaljnjem svojem govoru je omenil vzroke sedanje gospodarske krize v naši državi in sredstva, s katerimi bi se ta gospodarska nesoglasja odpravila. Poslu-šalci so tudi njegov govor sprejeli z odobra-vanjem.

Tretji govornik g. dr. Stanko Lapajne je po-ljudno obrazložil pomen sedanjih volitev za nas in naše gospodarstvo ter pozval vse nav-zoče, da gredo 8. novembra složno kot en mož na volišče ter glasujejo za močno in edinstveno Jugoslavijo.

Uspešen shod kandidata Krejčija

Uspehi agitacije — abstinenca nesmisel.

Slov. Bistrica, 30. okt.

Zelo agilno in vsestransko volilno agitacijo so v našem okraju razvili vsi nacionalno zavedni možje. V našem slovenje-bistriškem okraju menda ni vasi, kjer še ni bil volilni sestanek ali shod, povsod pa so ti sestanki izredno dobro obiskani in uspehi so gotovo boljši kot se je prvotno pričakovalo. Takozvana opozicija hoče in zahteva od svojih volilcev abstinenco, kar se tudi pri nas opaža. Hujskači takozvane opo-zicije so si v vseh izvajanjih nasproti in naši volilci jim dokazujejo povsod da hočejo

enotno in močno Jugoslavijo,

za katero gre pri teh volitvah. Volilnega sestanka pri Sv. Venčeslavu pri Sl. Bistrici se je ude-ležilo okoli 40 volilcev gospodarjev, kar kaže, da so bili zastopani vsi volilci. Sestanek je otvo-ril Gorenjak Vinko ekonom, namestnik sreskega kandidata Krejčija Antona, v gostilni Kos. Razjasnil je politični položaj in naše stališče napram volilcem. Lepo je prikazal gospodarske probleme v zavisnosti od čim večje udeležbe pri volitvah, kar je želo vsestransko odobrava-nje. K besedi se je oglašilo še več govornikov kmetov. Posebno pa je ugajal globoko zajeti govor slovenjebistriškega učitelja Kristana, ki je povdarjal potrebe sodelovanja pri rešitvi go-spodarske krize vseh slojev in stanov, kar bomo storili, ako se polnoštevilno udeležimo 8. no-vembra volitev, ki naj bodo splošen naroden plebiscit za edinstvo Jugoslavije. Sestanek je zaključil upravitelj šole pri Sv. Venčeslavu g. Poh, ter se v imenu vseh volilcev zahvalil go-vornikom za obisk.

Predpranje perila je jako zamudno!

Henko, obče priznано sredstvo za namakanje perila. varuje vaše perilo in olajšuje vsako pranje.

Raztopite 1 zavitek „Henko“ v 50—60 litrov vode in v tej raz-topini namočite perilo

Tako odpade vsako težavno pred-pranje. Sami se morate prepričati o najboljšem uspehu.

Kdor rabi
Henko
pere poceni!

Zakaj kandidiram

Izjava gospodarskega delavca in bivšega »Preporodaša«

Da podamo tudi mišljenje mlajše, a v našem javnem življenju že močno aktivne generacije, objavljamo danes izjavo g. Ev-gena Lovšina, sreskega kandidata za čr-nomeljsko-metliški srez. Kot »Preporo-daš«, v časih nevarnih, je g. Evgen Lovšin prvič nastopil za svojo domovino in bil med onimi idealnimi dijaki, ki so se za-radi svojega jugoslovanskega prepričanja morali zagovarjati pred avstrijskim sodi-ščem. V svobodni Jugoslaviji se je g. Lov-šin posvetil predvsem gospodarskim vpra-sanjem in se povsodi krepko uveljavil.

Važnost železniške zveze Slovenije z morjem je dovolj znana, za Belokrajino pa je naravnost življenskega pomena. Ta že-leznica je tudi moj življenski cilj. 10 let nam je bilo potrebno, da smo končno prišli do uzakonjene variante Klodič - Hro-vat - Kavčičevee. Morda bo nadaljnjih 10 let ali še več potrebno, da ustvarimo in pripravimo finančno podlago. Kdor hoče z uspehom pomagati k ustvaritvi tega na-črta, mora budno kakor vojak na straži paziti na trenotek, ko bo razvoj dogodkov na svetovnem finančnem trgu zopet pri-nesel ugodno priliko, zakaj današnji go-spodarski tempo je mnogo hitrejši kakor pred svetovno vojno.

Mnogo bi rad še povedal, mnogo oblju-bil. Ali danes je čas, ko kandidat ne sme več z obljubami med volilce.

Zakaj kandidiram, zakaj toliko osebnih neprijetnosti, toliko materialnih žrtv, to-liko izgubljenega časa? Kandidiram, ker sem še mlad in imam veselje do dela in če bo to delo prineslo Beli krajini, Drav-ski banovini in Jugoslaviji vsaj malo traj-nega uspeha, mi ne bo žal nobenega trp-ljenja in nobene žrtve.

Na volivne sestanke!

V nedeljo 1. novembra dopoldne po maši priredi sres. kandidat g. dr. Vauhnik volilni shod v gostilni Waland, v sredo zvečer ob 8. (20) uri t. j. 4. novembra pa kandidat Anton Krejči posestnik v Rušah v dvorani hotela »Beograd«. Vsi volilci naj bodo navzoči!

Tudi Škocijanska dolina potrebuje elektriko

Škocijan, 26. oktobra.

Mnoge v zadnjem času čitamo o načrtih za elektrifikacijo pod skupnim imenom »Elektrifi-kacija Dolenjske«. Menimo, da ta naziv ni pravi, kajti našo stran Dolenjske, t. j. dolino med Krškimi, Novim mestom in Mokronogom, nihče ne omenja, je pa poleg vsega ta stran najbolj zanemarjena. Za nas se sploh nihče ne zmeni. Drugi krajji Dolenjske so spojeni z ugodnimi železniškimi zvezami, brzozavi, telefoni in se vedno bolj izpopolnjujejo, mi pa smo zaostali kot v srednjem veku. Mi smo sedaj na vrsti, da se nekoliko dvignemo, ne pa da še naprej dremamo. Sorazmerno naj bi se vse moder-niziralo; če dobi Trebnje električno napeljavo, zakaj je ne bi dobili krajji kakor Šmarjeta s svo-jimi toplicami, kar bi privabilo tja več tujcev. Čas je že, da se glede tega nekaj ukrene.

(Načrt za elektrifikacijo menda ne izključuje nobene, tudi ne najbolj zanemarjene in zaosta-le vasi v naši banovini. Trebančici se pač sami prizadevajo za elektrifikacijo. Ravno tako bo pomagala banovina tudi vsem drugim občinam pri elektrifikaciji, toda občine morajo same dati prvo pobudo in resne, stvarne predloge. Op. uredništva).

Lep napredek Narodnega muzeja

Naš Narodni muzej je radi pomanjkanja prostorov moral del novopridobljenih predmetov iz stare pohištvene obrti razstaviti med drugim tudi kakor je razvidno iz te slike, v gale-riji slik. Občinstvo opozarjamo, da je poučna razstava odprta ob nedeljah dopoldne brez-plačno. Posetnikom je na razpolago nov bogato ilustriran »Vodnik«

Zakaj bom volil!

Iz govora novomeškega župana dr. Režeka

Poročali smo, da je prošli teden sklical novomeški župan dr. Josip Režek v restavracijski dvorani hotela Windischer v Kandiji velik volilni shod. Njegovemu vabilu se je v polni meri odzvalo meščanstvo vseh slojev in okoliško prebivalstvo.

Uvodoma je župan dr. Režek povdarjal, da je smatral ta volilni sestanek za novomeške volilce za nepotreben, ker ve, da se lahko vsak čas zaneša na Novomeščane, da bodo izpolnili svojo dolžnost, kadar jih zove domovina, da pa je vendarle pristal na javen shod, ker je hotel tako vsej javnosti na glas povedati, kako misli in čuti ž njim vred Novo mesto.

Ker je za pravilno razumevanje vsled novega volilnega zakona nastalega položaja potrebno in koristno, da se iz preteklosti učimo, za to je na kratko omenil bistveno razliko med novim in starim volilnim zakonom.

Prvi je dajal možnost, da so prišli v narodno skupščino ljudje, katerim je bila javna korist in blaginja deveta briga, pač pa stranka z vsemi javnimi in tajnimi fondi vse, osebni dobiček prvo, domovina zadnje; dajal je takorekoč prednost ozkosrčnim krajevnim in verskoanatičnim strankam, pri katerih so prevladovali lokalne potrebe in nepotrebe in katerih oditi so čisto po svoji mili volji izkoriščali vsakokratno politično konjunkturo, da je bil njihov in strankinih pristašev politični dobiček tem večji. Kvarne posledice tega zakona se so pojavile v onih dneh, ko so počili v skupščini strah in uničili živje, ki odlični zastopniki Hrvatov, na kar je moral slediti kot nujna posledica 6. januarja.

Novi volilni zakon pa je prinesel dve bistveni spremembi: javno glasovanje in samo velike vso državo obsegajoče stranke. Nadaljeval je:

»Ker zagovorniki abstinence na svojih skrivnih sestankih najbolj ropotajo proti tej bistveni spremembi, zato povemo javno in na ves glas: Mi, ki smo pripravljeni braniti to v krvi porojeno in v žrtvami stotisočev najboljših jugoslovanskih borcev ustvarjeno domovino, se ne bojimo za njo javno glasovati; mi, ki smo odločeni s' iiti Kralju vseh Jugoslovčanov, kadar postavijo to interesi države, izpovedujemo to učenost pred vsem svetom, da nas vidijo in slišijo lahko tudi naši sovražniki izven državnih meja, pa tudi oni doma, katerim povemo, da nas pri tem ne morejo ovirati in nas ne bodo na usmerjeni poti zadržali, pa če jih je treba tudi s silo odstraniti, da postane prosta pot za vresničenje naših državljanskih dolžnosti.«

Kar se tiče druge spremembe, pa je eno vsakemu, ki samo malo pozna politično življenje drugih narodov in njihovo udejstvovanje v državi upravi, da je taka sprememba le velika pridobitev, ker omejuje regionalne, verske in malostrankarske spore.

Abstinenca je najnevarnejši način političnega boja. To so občutili Čehi, ki so v propalu Avstriji proglasili, da se parlamentarnega življenja na Dunaju ne bodo udeležili. Zle posledice so kmalu občutili, zato so abstinenco zavrgli, začeli boji, iz katerega se je končno rodila čehoslovanska republika. Kvarnost abstinence je moral končno uvideti tudi blagopokojni vodja hrvatskih seljakov Stjepan Radić, zato je sprejel ustavo, šel v Beograd in začel aktivno delovati.

Ako trdijo gg. dr. Korošec, dr. Spaho, Davidovič in Aca Stanojevič, da se volitve ne udeležijo, ker jim to sedanjí volilni zakon onemogoča, je neresnica, ki se da tudi s prsti otipati. Ako so se lahko sestali in zložili, da so podpisali abstenenčni proglas, so istočasno ravno tako lahko sklenili, da skupno postavijo svojo lastno, čeprav opozicijsko listo.

Najmanj nevolje pa bi smel srestati gospod dr. Korošec, ki je pozdravil sam s svojim podpisom v »Slovenec« razpust političnih strank in povdarjal, da narekujejo to državni interesi. Do zadnjega časa je vedril v sedaj njemu neprijetni »absolutistični vladí, šele ko ni mogel uveljaviti svoje in svojih somišljenikov zahteve, da smejo vladati v Sloveniji samo oni in nihče drugi in ko ni zalegal njegov svarilni glas, da se Slovenci tem, vsekakor zelo važnim volitvam ne smemo odtegniti, marveč da moramo aktivno sodelovati pri upravi države, ko so ga pri tem porazili njegovi lastni somišljeniki, se je zatekel v tabor nevoljnikov, užaljenec in protivnikov.

Svoj nadaljnji govor je končal:

»Zanašam se na politično zrelost slovenskega ljudstva, njegovo uvidevnost in računam, da bodo volilno bitko 8. novembra odločili oni, ki jim je državni blagor in blaginja več kot malostrankarska in zankarna strankarska strast.

Smatram udeležbo pri volitvah za državljansko dolžnost, katero mora brezpogojno izpolniti vsak Jugoslovčan, da zagnja tudi inozemstvo, koliko milijonov duš je pripravljenih vsak čas braniti kralja in domovino, o katerih mejah je bila že zdavnaj izrečena zadnja beseda.

S čisto slovenskega stališča pa moram zavrniti kot našega škodljivca in slepega vsakogar, ki meni, da je boljše, ako se upravlja država brez nas. V teh težkih časih gospodarske depresije hočemo sodelovati in si dajati zakone, ki jih spoznamo za modre in dobre. Dali bomo domovini, kar je njenega, Bogu, kar je božjega, kralju, kar je kraljevega in zato bomo volili.«

Maribor

m Dan volilnih shodov in sestankov. Današnja nedelja, in sicer samo dopoldanski čas, bodo porabili naši poslanski kandidati za številne shode in sestanke po deželi. Dr. Ljudevit Pivko bo imel celo vrsto shodov po Slovenskih goricah, na ostalih shodih bodo pa govorili drugi njegovi prijatelji z namestnikom g. Janžekovičem. Po Dravskem polju in drugod po desnem okraju bodo zborovali kandidati gg. Krejči, dr. Vauhnik in Kirbiš. Prav tako bodo številni shodi in sestanki tudi po vseh ostalih srezih mariborskega okrožja.

m Volilni shod gospodarskih organizacij. Predstavnstvo mariborskih gospodarskih organizacij sklicuje za torek 3. t. m. v Gambri-novo dvorano v Mariboru ob 20. uri volilni sestanek. Na sestanku bodo govorili kandidati in predstavitelji gospodarskih organizacij.

m Volilni shodi in sestanki ravnatelja Krejčija. Okrajni kandidat g. ravnatelj Anton Krejčič je imel te dni lepo uspele shode in sestanke pri Sv. Lovrencu na Pohorju, v Lob-nici, Veliki Razvanju in Dadvanju, danes ima shod v Poljčanah, v ponedeljek v Hočah, v torek na Poljskavi, v sredo pa v Slovenski Bistrici. Razen njega samega govorijo na teh shodih tudi njegov namestnik in drugi govorniki.

m Poset generalnega direktorja državnih železnic v Mariboru. V petek je prišel z beograjskim brzdolomom generalni direktor drž. železnice g. Svetlovič v spremstvu šefa prometa g. Miloševića. Popoldne sta si ogledala tukajšnje železniške naprave in edince.

m Mestna pomožna akcija. Pomožna akcija za odpomno siromakom je našla obilo odmeva med vsemi meščanskimi krogi, ki se pridno oglašajo in pošiljajo prispevke. Mestna hranilnica je darovala 3000 Din, Rotary-klub 5000 dinarjev, nadalje pa so še obljubili pomoč Sokol, Skavti in druga društva.

m Današnja vožnja avtobusov. Odredba tukajšnjega predstojništva mestne policije z dne 28. oktobra 1931 glede voznega prometa po Pobrežski cesti v Mariboru na dan Vseh svetnikov se v toliko spremeni, da smejo uporabljati navedeno cesto tudi v času od 12.—19. ure avtobusi podjetnikov, ki izvršujejo po tej cesti svojo koncesijonirano obrt. Vozila pa se smejo voditi samo s skrajno previdnostjo, popolnoma počasi ter je vsako prehitovanje prepovedano.

m Pevskim zborom. Združeni pevski zbori v Mariboru se bodo sestali danes, na praznik Vseh svetih ob 14.45 na mestnem pokopališču na Pobrežju, kjer bodo peli pri kapelici v počastitev spomina pokojnih.

m Državni upokojenec. Državni upokojenci se obveščajo, da bodo prejeli svoja mesečna nakazila tokrat najbrže šele prihodnji teden, kar naj vzamejo na znanje, da ne bo nepotrebnega vznemirjenja.

m Sprememba v gostilničarski obrti. Z današnjim dnem prevzame g. Franček Trafenik restavracijo pivovarne Union na Aleksandrovi cesti. Njegovo restavracijo »Pri Frančku« na Meljski cesti bo pa vodila ga. Pristavčeva.

m Smrtina kosa. Včeraj jutraj je v 57 letu starosti umrla tu ga. Elizabeta Tanzerjeva, žena vpokojenega strojevodje. Pogreb bo jutri ob 16.30.

m Imenovanje. Za predstojnika v 4. mestnem okraju je bil na seji mestnega občinskega sveta imenovan lesni trgovec Anton Brečelj.

LUNA MARIBOR nogavice vseh vrst.

m Pred nakupom ruma, slivovke, brinjevca, droženke, brandyja (konjaka), likerjev, špirita itd. obrnite se na tovarno Jakob Perhavec, Maribor, Gosposka ul. 9, tel. 25-80.

m Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, tel. 23-58. Lastnik in vodja dr. Černič Mirko. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, žarnica »Halax«, enterocleaner.

m Mila Favai Glavni trg (poleg Karnika), trgovina dežnikov, galanterija, aktovk, kovčkov, nahrbtnikov, kosmetike — se pripravlja.

m Nočna lekarniška služba. Nočno lekarniško službo ima od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne lekarna Vladovič »Pri zamorcu« v Gosposki ulici.

m Sobotni trg. Včerajšnji trg je bil zelo dobro obiskan in založen. Slaninariji so pripeljali 103 prašiče, 1 govedo in 1 tele, kmetje pa 30 voz krompirja, čebule in zeljnatih gljav, 28 voz sadja, 7 voz sena, 1 voz detelje, 3 slame in 7 ovate. Perutnine je bilo okrog 2000 glav. Cene so ostale splošno nespremenjene. Piščanci so se prodajali po 10 do 20 Din, kokoši po 30—45, race, gosi in purani po 30 do 70 Din ena. Krompir je stal 1 do 1.75 Din kg, kisel zelje po 3.50, repa 2, čebula 2.50—6 cvetača 2—8, glavna solata 1.50—3 Din glava; zelo mnogo je bilo cvetice, prodajale so se po 0.50—6 Din šopek, venci pa po 5—40 Din. — Seno je stalo 80—90 Din, slama 65—70, otava 70—75, detelja pa 85—120 Din q.

m Nezgoda. V petek je padla pri Sv. Kunigoti 56letna posestnica Helena Pukljeva tako nesrečno po stopnicah, da si je zlomila desno nogo v stegnu. Prepeljana je bila v bolnico.

m Vlom. V pisarno trdnice »Merkur« na Meljski cesti so v noči na petek vlomili neznan zlikovec in z navrtli blaginjo, vendar dela niso mogli mirno dovršiti do konca. Pregnali so jih stanovalec, ki so na ropot prihiteli v vežo. Za storilci še ni sledu.

m Nepredvidni kolesarji. V Jezdarski ulici je v petek popoldne podrla kolesarka Ivanka L. na tla nekega pasanta, ki se je pri padcu ranil na nogi in si raztrgal tudi hlače. Na Državnem mostu pa je mehanski vajenec Franc Prater podrl s kolesom 18letnega Jakoba Dvoršaka, ki se je pobil po glavi.

m Tatvina kolesa. Izpred točilnice Vrečko na Aleksandrovi cesti je včeraj nekdo odpeljal Francu Kovačiču, trgovskemu potniku, kolo, vredno 1000 Din.

m Poskušeni vlom. V noči na petek je neznan tat vlomil najprej v klet, nato pa skozi okno v trgovino Marije in Elizabete Krambergerjeve v Jarenini. Lastnici sta tatu zasačili pri delu, vendar se mu je po posrečilo pobeigniti. S seboj je odnesel nekaj perila, katero je pa v bližini hiše zavrzel.

Ptuj

p Volilni shod. V ponedeljek 2. t. m. se vrši volilni shod v gostilni Segula. Za postajo govorniki sreski kandidat Vuk iz Cirkovec.

p Agrarna reforma. Tukajšnje mestno načelstvo razglasa naredbo ministra za poljedelstvo, odnosno kraljevske banske uprave v Ljubljani, ki tolnači določila § 37 zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. Na podlagi tega § smejo stranke rešiti vprašanje o odškodnini tudi medsebojno, tako glede njene višine, kakor glede načina izplačila in sicer proti odobritvi pristojne banske uprave in plačila prispevka za kolonizacijski fond. Tako sklenjene sporazume je sestaviti v obliki kupnih pogojev, ki se imajo predložiti v odobritve kraljevske banske uprave v Ljubljani. — Na to važno naredbo se opozarjajo posebno naši agrarni interesi, kojih je mnogo v ptujskem okraju.

1 Iz sodne dvorane. Pred tukajšnjim sodiščem sta se zagovarjala radi lahke telesne poškodbe Martin Mohorko, 20 let star, kočarja sin iz občine Stopno, in Štefan Pepelnik, posestnikov sin, 20 let star, iz Sv. Bolfeke v Slov. gor., ker sta posestnika Lovrenca Pepelnika zahrblino napadla in ga pošteno premutila. Mohorko je bil obsojen na 21 dni zapore, Štefan Pepelnik pa na 14 dni zapore, pri čemur se izvršitev kazni odloži za dobo enega leta.

Trio Brandl bo imel 4. novembra v dvorani Glasbene matice v Ptujtu tale zanimiv spored: Schubertov trio v Es-duru op. 100, Kolleritschevo sonato za gosli in klavir v G-molu ter trio Rusa Tanejeva v D-duru op. 22.

p Tedenska sužba požarne brambe od 1. do 8. t. m. Prva desetina drugega voda, četovodja Franc Breznik in desetnik Miha Zamuda. Rešilni oddelek: šofer Schönlaub, desetnik Ivan Merc ter Rudolf Erlač in Rudolf Breznik.

p Napad na stražnika. Janez Trafela, čevljar-ski pomočnik na Bregu, je v vinjenem stanju razgrajal in kričal po ulicah kakor divji. Od stražnika Pestotnika na njegovo surovo vedenje opozorjen, je skočil proti stražniku z odprtim nožem, da ga zabode. To bi se tudi zgodilo, da ni stražnik pravočasno sunka pariral in ga z gumijevko udaril po roki, da mu je padel nož na tla. Napadalec je stražnik aretiral. Zagovarjal se bo pred sodiščem. Pripomnimo, da je aretiranec odsedel že 3 leta ječe, na eno leto pa je bil kaznovan že prej pogojno. Lepa perspektiva za 22-letnega fanta.

p Nočni napad. Napadalec Tomaža Kranjca, kojega je našel stražnik Pestotnik na cesti v mlaki krvi nezvestnega, o čemur smo obširneje že poročali, je izsleden. Je to Franc Zemljak, 22 let star, mizar-ski pomočnik pri mizarju Segadinu. Zagovarjal se bo pred sodiščem radi težke telesne poškodbe. Stanje poškodovanega Tomaža Kranjca, ki je v bolnišnici, se je nekoliko zboljšalo.

Seja celjske mestne občinske uprave

Celje, 31. oktobra.

Sinoči se je na mestnem načelstvu vršila javna seja mestne občinske uprave. Mestni načelnik g. dr. Goričan je ob 18.20 otvoril sejo, nakar je podal daljše poročilo finančni referent g. dr. Vrečko. Obratna za obnovo hladilnice v mestni klavnicni znaša skupno Din 2,400.325; po odreditvi konvencionalne globe Prvi brnski tovarni stroj, ki je prekoračila dobavni rok, ter izkupičku demontiranega starega mariala ostane 1,950.000 Din, ki jih odbor odobri; ki leže sedaj deloma pol metra nad deloma se ji povrne plačana carina za stroje. Poleti so tlakovali Kapucinsko ulico, Razlagovo ulico ter Slomškovo trg iz sredstev kaldrminskega fonda, niso pa obnovili hodnikov v teh ulicah, ki leže sedaj deloma pol metra nad deloma pa pol metra pod nivojem ceste. S temi deli se ni moglo počakati do prihodnje spomladi, ker bi se v vdolbinah nabirala voda ter onemogočila vsako hojo po hodnikih. Dela se radi tega že vršijo in bodo znašali stroški 72.354 Din, ki se bodo križali s posojilom ali pa iz kaldrminskega fonda.

Banska uprava je obvestila mestno občino o naredbi finančnega ministrstva, da se ne sme več pobirati gostiščine, vodarine in kanalske pristojbine na podlagi najemnine, temveč na podlagi dejanske uporabe vodnih in kanalizacijskih naprav. Občinska in banovinska trošarina, ki jo je nameravala mestna občina sama pobirati, se bo tudi odslej pobirala po organih finančne kontrole, ker bi bilo pobiranje po občinskih organih prezaumno in predrago. Kavarnarju g. Lebiču se zniža koncertna taksa za čas od 1. junija do konca avgusta za 50 odstotkov. Obravnava se več pršenj za oprostitev ed plačevanja odkupnine občinskega kuluka. Ugodi se le prošnji invalida Goršku Francu ter Rojcu Karlu, ker je dokazano, da ne moreta plačati niti delati. Ostalim se prošnja ne ugodi, ker bi bili lahko delali ali ker so njih premoženjske razmere povoljne. Dolga debata se razvija nato o zasajenju dreves po mestnih ulicah. Zaenkrat se bodo samo na Prečni cesti pri Sv. Jožefu nasadile platane, k čemur bo prispevala tudi okoliška občina. Aškerčevo ulico bodo zasačili šele v prihodnji jeseni. Predlog za zaseditev ostalih cest z lipami, brezami in kostanji se odkloni z motivacijo, da se morajo te ceste najprej tlakovati, ker bi sicer drevesa samo škodila cestam. Popravili pa bodo lipe pred okoliško šolo. Tudi mestni park bodo uredili.

Naknadno se odobri oddaja del za modernizacijo Ipavčeve ulice trdnici »Obnovac« iz Ljubljane, ker je ta trdnica po naročilu banske uprave že začela z deli pred enim mesecem. Cesta se modernizira na račun banske uprave, cestnega odbora ter občine. Na občino odpade prispevek Din 191.000— s hodniki vred pa Din 209.268— in se krijejo iz prihodnjega proračuna. Za projektirano Krožno ulico bi občina morala odkupiti več zemljišč. Ker pa bo novi gradbeni zakon predvideval brezplačno razlastitev teh zemljišč, se ta zadeva še odloži. Mizarju Vrenku se dovoli, da v občinski hiši Na okopih napravi trgovino z izložbo, toda samo za pet let. Glasbeni Matici ter Gasilnemu društvu se kot vsako leto prispeva kurjava. Savinjska podružnica SPD dobi Celjsko kočo zopet v zakup za dobo pet let.

Za stavbni odsek poroča g. dr. Wolf. Pošta zahteva, da se popravi hodnik pred kolodvor-skim poslopjem, ker je dovažanje paketnih voz na kolodvor ob sedanjih visokih robnikih otežkočeno; namesto popravil, ki bi preveč stala, se bodo položile na robih železne rebraste plošče, ki bodo stale Din 2000.—. Trgovcu g. Karbenztzu, ki si je dal popraviti hodnik pred svojo hišo na lastne stroške, se ti izdatki ne bodo povrnili. Odobri se parcelacijski načrt zemljišča Stavbene zadruge državnih nameščencev, ki leži med Ipavčevo ulico in železnico. Za vodovod poroča g. Borlak. Prošnjaku g. Krofliču v Spodnji Hudinji za inštalacijo vodovoda se ne ugodi, pač pa se dovoli inštalacija peku g. Feiglu v Gaberju. Za socialno-politični odsek poroča g. dr. Voršič. Ugodi se več prošnjam za stalno ubožno podporo. Referent nato obširno poroča o akciji za otroško zavetišče. Po slučajnostih se seja ob 21.30 zaključí.

Prekmurje

Dete v vrelj vodi. Rehnovi v Murski Soboti so imeli v varstvu sorodnikovega 4-letnega fantka Banfija iz Veščice. Ko so pripravljali kad za zelje in so jo napolnili z vrelo vodo, da bi jo občili, je prišel fantek h kadi ter padel vanjo. Našli so ga tekorekoč kuhanega, a še živega. Prenesli so ga takoj v bolnišnico, ali je po večurnem trpljenju izdihnil.

Crensovec. V tej mirni vasi obhaja 25letnico svojega zvestega službovanja g. Leban Anton, žandamerijski narednik. Na mnoga leta!

Zastrupljenje. Hozjan Ludvik iz Polane je dobil na nogi žulj, ki mu je počil. Zastrupil si je kri in spravitvi so ga morali v bolnišnico v Mursko Sobotu.

V šafu je utonil. V Lipovci so prali perilo pri Geltojih. Okrog peric se je smukal 2-letni domači sinček. Ko so se perice nekoliko odstranile, je fantek padel v šaf, kjer je bilo za ped vode. Ko so opazili nesrečo, je bil fantek že mrtev.

Slovenska Bistrica

Odlikovan je bil z redom jugoslovanske kro-ne 27. t. m. slovenjebistriški zdravnik gospod dr. Ljudevit Černež. Čestitamo!

Za predsednika volilne komisije na volišču v mestni posvetovalnici v poslopu občine Slov. Bistrica, kjer bodo volile občine Slov. Bistrica, Ritoznj, Kovača vas, Spodnja novavas, Sentovec in Zgornja Bistrica z 825 volilci, je bil imenovan g. Miloš Tajičnik, šolski upravitelj v Slov. Bistrici. Člana komisije pa sta dr. Simon Jagodič, okrajni zdravnik, in Melhijor Riz-mal, ravnatelj meš. šole v Slov. Bistrici.

Prvi sneg je zapadel te dni med dežjem na vrhovih Pohorja. Zapadel je v manjši meri tudi na obronkih in deloma precej nizko, zato pa je tudi temperatura precej padla in smo imeli nekaj dni prav zimski mraz. Vseled neprestanega dežja je naš potok precej narastel, vendar še voda ni povzročila dosedaj škode.

Naše čitatelje in prijatelje opozarjamo, da ima »Jugoslovčan« dosedaj le hotel »Beograd«. Zahtevajte povsod »Jugoslovčan«. Prodaja ga trafikant g. Jastinec, naročite ga pa lahko pri našem dopisniku g. V. Galu.

Zivinski in kramarski sejem 28. t. m. je bil predzadnji v letošnjem letu. Bil je zato tudi bolj obiskan od prejšnjih. Cene živine so bile izredno nizke. Mnogo gospodarjev se je raje vrnilo domov z živino kot da bi jo procali. Govedina se je plačevala od 2 Din do 5 Din žive vage. Teleta 5—6 Din I. vrste, druge vrste 3 do 4 Din. Prašiči I. vrste 8 do 10 Din, II. po 6 Din. Mesarji pa prodajajo kg govejeva mesa po 10 do 12 Din, II. vrste po 8 Din, svinjino kg po 14 do 15 Din, slanino pa po 16 dinarjev.

Poljčane

Danes vsi na shode! Volitve 8. novembra bodo odločile usodo Jugoslavije. Kako in kaj, o tem boste podrobneje čuli na shodih, ki jih priredijo danes (nedelja 1. nov.) vaši sreski kandidati. Ta dan se boste z njimi lahko pogovorili iz oči v oči. Povedali vam bodo, da pri teh volitvah ne bo šlo za stranke, ampak le za osebe, ki hočejo resno in stvarno delati za dobrobit narodu in države. Na shod so vabljeni vsi, ki jim je usoda naše stvari pri srcu. Na prvem shodu, ki bo ob pol 8, pri Hartnerju v Poljčanah po prvi jutranji maši, bo govoril poleg drugih tudi sreski kandidat g. Anton Krejči, tovarniški ravnatelj v Rušah. Skoro istočasno pa bo shod tudi v Studenčih pri Poljčanah in to ob 8. takoj po maši. Gorili bodo tam g. dr. Makso Šnuderl, g. Rudolf Tumej in sreski kandidat dr. Miloš Vauhnik. Isti bodo nato priredili tudi volilni sestanek v hotelu Mahorič v Peklu. Pridite polnoštevilno in pokažite, da se zavedate resnosti časa in svojih dolžnosti. Delajmo za ljudstvo, narod, domovino in kralja!

Smrtina kosa. Spet je umrl mož v najlepši svoji starostni dobi. Je to 54-letni Karl Šener, posestnik in gostilničar v Luščki vasi pri Poljčanah. Pred nekako dvema letoma je prišel v ta kraj iz Trbovelj. Prav gotovo ni slutil, da ga čaka tako kmalu smrt. Bolehal je že skoro leto dni. Slednjič se ga je le Bog usmili in ga poklical k sebi. Pokopali ga bodo danes. Naj počiva v miru.

Št. Jurij ob južni železnici

Volilni shod. V nedeljo 1. novembra t. l. bo imel sreski kandidat g. Piki iz Zaleca takoj po prvi maši v gostilni g. Fr. Čižlja volilni shod.

Sejem, ki se je vršil v sredo 28. t. m. je bil slabo obiskan. Prignanih je bilo samo 230 glav živine, a še to ni bilo kupcev. Po železnici je bilo odposlano samo en vagon volov. Mnogo je škodoval kramarjem tudi dež.

V četrtek zvečer ob 6. uri sta imela sreski kandidati pri državnozborskih volitvah g. Ivan Prekoršek in njegov namestnik g. Jane Goričan v gostilni g. Fr. Mastnaka volilni sestanek. Otvoril je sestanek g. dr. Ivan Svetina, ki je po pozdravnih besedah podal besedo g. Goričanu, ki je v kratkih besedah označil gospodar-sko stanje našega kmeta. Za njim je gosp. Prekoršek razložil pomen volitev in pozval navzo-če, naj 8. novembra store svojo državljansko dolžnost. G. dr. Svetina se je nato zahvalil udeležencem za obilno udeležbo in sestanek zaključil.

Razširjajte Jugoslovana!

Gospodarskim dobrovoljcem pred volitvami!

Od vseh razočaranj, ki sem jih doživel v svojem burnem življenju, me je najbolj bolelo bratomorni boj, ko smo se zdihovali pod tujim jarmom. Vsak klic po bratski slogi je bil glas vprijočega v puščavi.

Se mnogo večje razočaranje pa sem doživel po osvobojenju, po našem ujedinjenju v narodni državi, ker se nismo prav zavedali srečne izpolnitve naših stoletnih sanj in želja po silnih naporih in krvavih bojih, ki so zapisani z zlatimi črkami v naši zgodovini, in je bratomorni boj vzplamtel iznova.

Niti pri gospodarskem delu nikdar nismo bili povsem složni. Tako se je strupeno strankarstvo vgnezdilo celo v gospodarskih organizacijah, ki so zategadelj bolj ustrezale svrham političnih oblastnežev nego svojemu pravemu namenu.

Ljudske množice so se dale voditi od izvestnih prvakov, ker so bile zaslepljene in zapečane na pota, ki peljejo v neizogibno narodno in gospodarsko pogubo. Da ni prišlo do nesreče, je v skrajnem trenutku preprečil manifest našega kralja od 6. januarja 1929.

Za dobro stvar, za gospodarski napredek naroda in države vneti nesebični možje, ki so obsojali, pustolovske zlorabe pridobljenih svobod, na škodo občestva, so bili premalo številni, a pa morda premalo odločni; zato so jih brezvestni kričarji in politični demagogi izlaska premogli in potisnili v stran. Ti sebičneži in koristolovci so izdali geslo: »Kdor ni z nami, je proti nam. Na indeks z našimi protivniki!«

Tako so prakticirali in po mili volji svojega bližnjega obglavljali nekateri politični kolovodje, ki niso poznali usmiljenja. In ko bi prišli danes do moči, bi ne postopali drugače. Da ne pridejo do moči, za to bodo poskrbele volitve dne 8. novembra za novo narodo skupščino in kar bo temu še sledilo.

Vi, ki ste vselej delali in se žrtvovali za pošteno skupno stvar ter obsojali vsako brezobzirno strankarstvo in vsak brezobzirni boj, in

vi, ki ste se vsaj po zgodovinskem 6. januarju prepričali o potrebi vzajemnega dela za dobrobit naroda in države, ste gospodarski dobrovoljci in imate zdaj tehtno besedo. Vas kliče domovina na branik naših življenjskih, gospodarskih, političnih pravic, ki nam jih bo dala zgočovina po našem delu in po naši vrednosti.

Vi, ki ste bili v dolgi dobi mojega vodstva učenci mariborske vinarske in sadjarske šole — nad 200 absolventov vas je — ste širom naše domovine žive priče, kolikokrat sem stvarno obsojal prej navedeno razvrstitev v domačem gospodarskem in političnem življenju in vam priporočal složno delo z narodnimi poštenjaki pri ureditvi naših političnih in gospodarskih razmer, pri katerem bi divje strankarstvo bilo iz začetka do konca izključeno. Prav vi tvorite samozavestno mlajšo generacijo gospodarskih dobrovoljcev.

In vi, samostojni gospodarji, s katerimi sem tekom desetletij tolikokrat iskreno razpravljaval o naših gospodarskih in političnih težnjah, na tisoče vas je, in ki ste včasih sami obsojali zavajanje kmečkega ljudstva k neplodnim početjem, danes lahko — prosti vsakega škodljivega vpliva — odločno stopite v vrsto gospodarskih prostovoljcev v borbi za boljše bodočnost in srečo našega naroda in naše države.

Pa vsi drugi, ki jim je blagor naroda in domovine ter pozitivno delo za vsestranski gospodarski razmah resnično pri srcu, pridružite se legiji gospodarskih dobrovoljcev ob volitvah, ki se pripravljajo v znamenju medsebojnega zblizanja, sporazuma in spoštovanja, v znamenju pravičnosti, enakosti in bratstva, v znamenju gospodarskega ozdravljenja!

Vam vsem — iz čiste, lastnega nagiba — kličem in vas pozivam:

»Na svidenje na volišču 8. novembra, ki bode praznik gospodarskih dobrovoljcev!«

Vaš stari sobojevnik in zvesti gospodarski dobrovoljec: **Andrej Zmave.**

Kmetijska praksa v Švici

Akcija za pošiljanje kmečkih mladeničev na kmetijsko prakso v Švico se nadaljuje. Mnogi zanimanci pa si niso popolnoma na jasnem, kake pogoje treba izpolniti v ta namen. Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino je zaprosilo tozadevna pojasnila pri predstojništvu »Zavoda za gospodarsko upravo na poljoprivredno-šumarski fakulteti vseučilišča« v Zagrebu, katera objavljamo v naslednjem:

Vsak reflektant, ki želi priti v kmetijsko prakso v Švico, mora najprej izpolniti dva formularja. Točno izpolnjene in overovljene formularje predloži reflektant omenjenemu zavodu. Formularji se dobe pri predstojništvu zavoda, a tudi pri tajništvu podpisane družstva. Prosilci mnogokrat netočno izpolnijo predpisane formularje. Rubrike v formularjih naj prosilec dobro prouči in natančno izpolni z zahtevanimi podatki. Za presojeno prošnjo odn. njegove prošnje so zelo važni podatki o njegovi kmetiji in kmetijstvu dotičnega okoliša. Kdor ne zmore sam sestaviti teh rubrik, naj zaprosi domačega učitelja ali župnika, ki mu radevolje pri tem pomaga. Važnejše podatke treba opremiti z dokazili, n. pr. overljeni prepisi šolskih spričeval, potrdila o izpolnjeni vojaški službi i. dr. Vsak formular mora biti opremljen s podpisom in overilo, kakor je razvidno v posameznih rubrikah.

Pri končnovoljavni izbiri praktikantov so odločilni predvsem sledeči momenti: 1. da je prosilec uredil vojaške obveznosti; 2. da ima sam, odn. njegovi roditelji večjo ali srednjo kmetijo; 3. da se obveže, ostati po dovršeni praksi na domači kmetiji; 4. da je absolvirал katerokoli kmetijsko šolo. To pa ni absoluten pogoj, temveč morejo izjemoma biti sprejeti tudi prosilci brez kmetijske šole, če so se dotlej bavili s kmetijstvom na domačem posestvu; 5. da nosi sam stroške. Tisti, ki tega ne zmorejo, pridejo v poštev le v slučaju, ako razpolaga zgoraj omenjeni zavod s kakšno dotacijo v ta namen; 6. da se izkaže s priporočilom pristojnega sreskega kmetijskega referenta; 7. ob drugače enakih predpogojih imajo prednost tisti, ki vsaj nekoliko razumejo ali pa obvladajo dotični tuji jezik n. pr. nemščino.

Izbrana pojasnila o organizaciji in načinu pošiljanja kmetijskih praktikantov v prakso v Švico pa daje brošura »Prvi jugoslovanski kmetijski praktikanti v Švici«, ki se dobi v knjižarni »Napredek sela« v Zagrebu za ceno 20.— Din. Poležnice v svrhu nabave te brošure se dobe pri kmetijskem referentu v Kranju, enako tudi formularji. Resnim reflektantom se priporoča, da se požurijo — Društvo kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino. (Tajništvo: Kmet. referent, Kranj).

Lepo uspeli rodovniški razstavi

V torek, dne 20. oktobra 1931, se je vršilo premovanje rodovniške živine v Dolgi vasi. Na sejmistično v Dolnji Lendavi, kjer se je razstava vršila, je bilo prignano nad 200 komadov rodovniške živine. V komisiji za ocenjevanje živali so sodelovali zastopnik Kr. banske uprave, sreski kmetijski referent, veterinarski referent, predsednik sreskega kmetijskega odbora in zastopniki rodovniških organizacij.

Prigon krav je bil precej polnoštevilen, krave so bile dobre do prav dobre, tudi telice so bile deloma prav odlične. Naraščaj bikov je bil prav dober. V splošnem je razstava prav dobro uspela.

Posestnikom najboljših živali so bile razdeljene nagrade. Razdelilo se je 98 nagrad, I. nagrado v iznosu Din 350 je prejela krava št. 1 (last Meseliča Janoša iz Dolge vasi) in št. 5 (last Kulčarja Stefana iz Dolge vasi). Dolgovaški bik originalce je prejel I. nagrado v iznosu Din 400.

V Tešanovcih se je vršila razstava rodovniške živine iz Moravca in Tešanovca v sredo, dne 21. oktobra 1931. Prigon rodovniške živine je bil kljub jutranjemu dežju polnoštevilen. Prignanih je bilo 114 glav rodovniške živine (tu niso všeta teleta, ki so bila prignana s kravami).

Uspeh razstave je bil proti pričakovanju odličen. Pred razstavo so se pripravili tiskani kartalogi razstevljene živine, ki so mnogo pripomogli k uspehu. Ocenjevalna komisija je pripoznala 70 nagrad za najboljše živali. I. nagrado v iznosu Din 350 sta prejeli kravi št. 18 (last Džubana Franca iz Moravca) in št. 31 (last Kuharja Stefana iz Tešanovca). Prvo nagrado med bikovi v iznosu Din 400 je prejel tešanovski originalce, drugi nagradi v iznosu po Din 350 pa moravski bik originalce in bik št. 103 (last Legena Stefana iz Tešanovca).

Na obeh razstavah je zastopal Kr. bansko upravo in predsedoval komisijam g. višji kmetijski pristav inž. B. Wenko.

Borzna poročila

Jugoslovanske devizne in efektivne borze danes niso poslovale. Na ljubljanskem tržišču so se dale v prostem prometu imenovale sledeče notacije: Amsterdam 2273-78—2280-62, Bruselj 786-49—788-85, Curih 1098-45—1101-75, London 214-89—222-39, Newyork 5624-01—5641-01, Pariz 222—222-66, Praga 165-86—166-36, Trst 288-52 do 294-52.

Curih, 31. oktobra. Beograd 9-05, Pariz 20-16, London 19-80, Newyork 513-25, Bruselj 71-50, Milan 26-43, Madrid 45-60, Amsterdam 207-10, Berlin 121-40, Sofija 3-71, Praga 15-18, Varšava 57-40, Budimpešta 90-025, Bukarešta 3-07.

Novi Sad, 31. oktobra. Pšenica: dolnjebačka 79 kg 2% 235 z. Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence neizpremenjene. Promet 28 vagonov.

Sport

Občni zbor SK Tržiča

Pred kratkim se je vršil občni zbor SKT ob veliki udeležbi članstva. Glasom poročil posameznih funkcionarjev, je bilo v jubilejnim letu, praznovala se je namreč v tem poslovnem letu 10-letnica kluba, izvršeno ogromno delo v sportnem, propagandnem in gmočnem oziru. Ako omenimo le, da je znašal celokupni denarni promet v tem poslovnem letu nad 50.000 Din, da se je vršilo okrog 50 tekem in sicer zimskosportnih, nogometnih, hazenskih, lahko-atletskih in kolesarskih, vidimo, da je odbor v resnici zaslužal pohvalo, ki mu je bila izrečena na občnem zboru. Da pa je bilo delovanje res propagandnega značaja, se vidi že iz tega, da je bilo v tekočem letu ustanovljenih več sportnih klubov, kakor SK Viktorija, SK Svoboda in nogometna sekcija Sokola Kr. Jugoslavije v Tržiču. Vsi klubi goje v glavnem nogomet in hazeno. V številu hazenskih družin je mesto Tržič sigurno na prvem mestu, ker ima vsak klub po dve družini, nekateri celo še tri, torej rekord. Najbolj sta delovali zimskosportna in nogometna sekcija. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, ki jamči, da bo SKT tudi v tekočem poslovnem letu deloval samo v prosep in procvit sportne ideje in sportnega kluba.

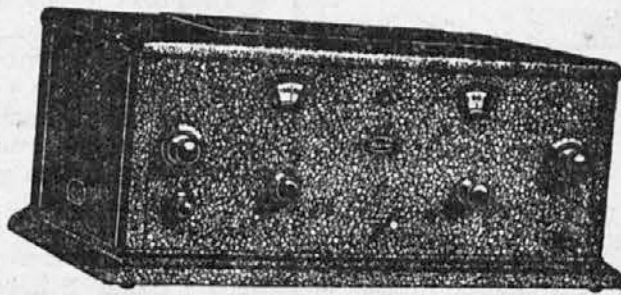
Takoj naslednji dan, v nedeljo 25. oktobra se je pričelo z delom. Vršila se je nogometna tekma

SK Tržič — komb. SK Ilirija 4 : 9
SK Tržič je igral preizkušnjo tekmo, radi sprejema v JNS s komb. moštvo Ilirije. Domače moštvo je igralo zelo požrtvovalno in z elanom osobito v začetku tako, da so zabili v 5. min. gostom dva gola. — Toda ostrega tem-

ZAMENJAMO

VAS RABLJENI BATERIJSKI APARAT ZA NOVO TIPO ZA POPOLEN PRIKLJUČEK NA ELEKTRIČNI TOK, PROTI ZMERNEMU DOPLAČILU, KI GA JE MOŽNO PLAČATI TUDI V OBROKIH

ZAHTEVAJTE TAKOJ PONUDBE Z NAVEDEBO APARATA, KI GA HOČETE ZAMENJATI 2282

Radio Ljubljana

Miklošičeva cesta 5

pa, katerega je diktiralo rutinirano moštvo Ilirije, ki je bilo ojačeno s 5 igralci prvega moštva, niso mogli izdržati. Igra je bila ves čas napeta in zelo fair, kar je napravilo na gledalce zelo dober vtis. Razmerje golov sicer ne podaja prave slike in moči obeh moštvev, vendar je zmaga Ilirije neoporečna. Akoravno je ves čas tekme močno deževalo, so številni gledalci vztrajali do konca igre. Tako lepe igre Tržič še ni videl. Domače moštvo je preizkušnjo tekmo dobro prestalo. Sodil je zelo dobro in objektivno g. Derganc.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 1. novembra: Brez tretjega. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 2. novembra: Vest. Znižane cene. Izven.

Torek, 3. novembra: Zaprto.

Sreda, 4. novembra: Dve nevesti. Premijera. Izven.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 1. novembra: Viktorija in njen huzar. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprto.

»Vest« na praznik Vernih duš. Na dan vernih duš v ponedeljek zvečer bo v dramati predstava Rostandove drame »Vest«, ki je doslej še pri vseh vpriporitvah napolnila gledališče in ki jo je občinstvo vedno spremljalo z globokim razumevanjem in čustvovanjem. Delo je idejno globoko zasnovano ter prikazuje trpljenje in pokoro človeka, ki je v vojni brez svoje volje umoril svojega nasprotnika. Predstava je posvečena spominu padlih vojakov in nanjo posebno opozarjamo. Predstava se vrši izven abonmaja po znižanih dramskih cenah.

Margareta Fromen režira »Koštano«

Poslušal sem v operi nekoliko skušenj za »Koštano« in se mi zdí njena vpriporitev v Ljubljani tako eminentne važnosti, kakor je stanek te opere važne dogodke v jugoslovanski operni tvorbi. »Koštano« režira odlična koreografinja in režiserka Margareta Fromanova, ki je dosegla pred približno osmimi leti v Zagrebu s Stravinskega »Petruško« senzacionalen uspeh. Po »Petruški« je izrežirala v Zagrebu in Beogradu celo vrsto del, zlasti iz ruske moderne operne in baletne tvorbe, v Ljubljani pa nastopi sedaj prvič. V Beogradu, oz. Zagrebu je bila izvajana v njeni režiji Manon Lesart, Hovanščina, Sadko, Tamara, Petruška, Zar-patica, Troogljeni klobuk, Licitarsko srce, Raymonda, Seherazada, Gluckov Don Juan, Debussyjeve »Igralce«, »Polovski ples« iz Igorja, Figurine, Hudčev vajenec itd.; sedaj dela Fromanova na režiji Čajkovskega »Casse Noisette« in Stravinskega »Les nocce«.

Na vprašanje, kako pride do režije »Koštane« v Ljubljani, je dejala, da so jo pozvali na Konjovičovo željo. Vso »Koštano« je režirala v Zagrebu, v Beogradu pa baletne točke v operi. Koštano zelo rada režira, ker je to opera, ki je nastala iz ritma besede in narečja. Tudi jo je pritegnilo k študiju »Koštane« dejstvo, da ni kolo tukaj edino zveličaven ljudski ples, ampak je značaj srbskega narodnega ritma zadet še mnogo bolj verno v plesih, ki niso kolu prav nič sorodni, pa so mnogo bolj zanimivi. Opozorila me je zlasti na imeniten »Corčečki ples« v začetku četrte slike.

Na vprašanje, kaj bi še napisal, se je zelo pohvalno izrazila o našem baletnem stanju, prav tako o naši »Koštani« gospe Gjengjenci, o svojem bivanju in delu v Ljubljani in o Ljubljani sploh. V Zagrebu pride »Koštano« zopet v najkrajšem času na repertoar in bo Gjengjenčeva v naslovni vlogi stalno gostovala.

O muzikalnem pomenu »Koštane« bomo pred premiero še priobčili razgovor z ravnateljem Polićem, ki jo študira in jo bo dirigiral Slavko Osterc.

Naznanjam

cenjenemu občinstvu, da bom otvoril v soboto, dne 31. oktobra t. l. v Rožni dolini, Cesta XV, št. 26

podružnico mesarije

Imel bom na zalogi prvovrstno goveje, telečje in svinjsko meso po najnižji ceni.

Priporočam se za obilni poset!

Franc Dolničar, mesar. Šolski drevored

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 1. novembra: »Cirkuška princesa«. Prvič v sezoni.

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprto.

Torek, 3. novembra: »Mayerling«. Ab. C.

Praznik Vseh svetih v mariborskem gledališču. Na praznik Vseh svetih 1. novembra t. l. ob 20. uri se bo prvič v letošnji sezoni vpriporila zelo vesela in melodijozna Kalmanova opereta »Cirkuška princesa«, ki je bila vsekakor najboljša lanska operetna vpriporitev. V tej opereti nastopi na odru okoli 50 oseb, baletne točke bo odplesal gledališki plesni zbor, konec predstave pa bo mnogo prej kot lansko leto in sicer kmalu po 23. uri.

Radio

Ljubljana, nedelja, 1. novembra. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.30 P. dr. Roman Tominec: Galerija slovečih konveritov. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Govor g. ministra Puclja. 19.30 Prenos iz Budimpešte: Requiem, Verdi. 21.30 Mar. Pagnol-Paul Nivoix: Slava in njeni mešetarji, igra v 3 dej. (Sentiakovski gledališki oder). 22.45 Čas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, nedelja, 1. novembra. 10.00 Katoliško bogoslužje. 11.30 Plošče. 12.30 Operni koncert. 13.30 Filmske in dnevne vesti. 16.00 Narodna glasba. 17.00 Medicinsko predavanje. 17.30 Jazz. 19.30 Orientalna glasba. 20.00 Nabozne pesmi. 20.40 Pester program. 21.10 Saksofon. 21.30 Vokalni koncert g. Borisa Popova, člana pariške opere. 22.20 Večerni koncert. 23.00 Sprehod po Evropi.

Ljubljana, ponedeljek, 2. novembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz anatomije in fiziologije človeškega telesa (O želodcu: golt, požiralnik, tek). 19.00 Dr. I. Burian: Česčina. 19.30 Higijenska ura: Dr. Val. Meršol: Metode zdravljenja akutnih nalezljivih bolezni. 20.00 Samospevi g. Jožeta Gostiča. 20.45 Salonski kvintet. 22.00 Čas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, ponedeljek, 2. novembra. 11.05 Plošče. 12.05 Opoldanski koncert. 15.30 Mladinska ura. 16.00 Plošče. 17.00 Schubertove pesmi. 17.30 Mandoline. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Radio orkester. 21.10 Komedija. 21.40 Dnevne in sportne vesti. 22.00 Plošče. 22.45 Lahka glasba.

Zagreb, ponedeljek, 2. novembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Zvočni film. 19.45 Literarna ura. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Koncertni večer. 21.45 Novice in vreme. 22.00 Sprehod po Evropi.

Rogaška Slatina

je ostala glasom naj-novejših (letošnjih) analiz v svoji koncentraciji nespremenjena od najstarejše dobe do danes.

O tej izborni zdravilni vodi piše leta 1697, Ioanne Benedicto Gründel phil. & med. Doctor dobesedno sledeče: (po navedbi nekaterih drugih voda) »Nichts destoweniger hat dannoch für allen diesen Vorzug unser in gegenwärtigen Tractat beschriebener Sauerbrunn, welcher eine halbe Meil von dem Markte Roitsch in Unter Steyer auff den Croatischen Gränitzen auss den edlsten Brüsten der Erden hervorquelllet und schon ein so grossen Namen in der Medizin bekommen, dass er nicht allein

aus fremden Orten die Presshaffte, als wie ein Magnet an sich ziehet, sondern auch in weit entlegene Länder, ganz häufig geführt wird, und all-dorten vielfältige Krankheiten gesund machet.« (...slatina, ki izvira pol milje od trga Rogatec na Sp. Stajerskem iz najplemenitejših prsi zemlje, je do-bila že tako znamenito ime v medicini, da učinkuje kot magnet ne samo na tuje kraje, ampak tudi na daljne dežele, kamor se razpošilja, in je že mnogo bolnikov ozdravila.) 2335

Javna dražba najdenih predmetov se bo vršila 6. novembra ob 9. uri na postaji Ljubljana gl. kol. 2334

Vljudno prosim dotično c. županstvo, pri katerem je javljen Tomazin Franc, absolvent kmet. šole, rojen 18. 8. 1918 v Šmklavžu na Dr. p., pristojen istotam, da javi njegov naslov sestre Mariji Tomazini, Krakovski nasip 4, Ljubljana, proti povrnitvi morebitnih stroškov. 2329

Al Jennings:

Pesnik in bandit

In mi niti vedeli nismo, da se je sploh kje vršila kakša revolucija, niti na čigavi strani da smo se borili. Toda Porter je takoj razumel in obvladal položaj.

— Hvaležno sprejemamo to priznanje vlade, je skoraj zviška odvrnil guvernerju. Svet ima pogostem navado, da patrijote pozablja.

Ko smo bili na slepo planili iz krčme, smo po vsej priliki prišli v sredo boja in smo ga odločili. Vlade čete so gnale upornike, toda uporniki so bili že skoraj na tem, da zmagajo. Naš vpad, je vladne čete podžgal in jih povedel v srečno odločitev. Bila je nekrvava bitka.

Toda naše zmagoslavje ni trajalo dolgo. Vodje vlade in vodje revolucije so se spet sporazumeli. Kolovodja upornikov je zahteval odškodnino za našo žalitev njenih čet. Zahteval je življenje tujcev, ki so tako sramotno končali revolucijo, še preden se je prav za prav začela.

Ameriški konzul nam je svetoval, naj takoj odpotujemo. In beg je bil v resnici edina naša rešitev. Obrnili smo se proti obali. Spotoma je majhno, petnajstletno karibsko dekle nenadoma planilo iz grmovja proti nam in se vrglo meni k nogam. Jokala je in klepetala nekaj venomer in se oklepala, mojih

rok. Niti besedice nisem razumel, kaj je hotela. Porter je poizkusil s španščino.

— Dekletce je v veliki stiski, mi je dejal. Nekaj pripoveduje, česar pa jaz s svojo španščino nikakor ne morem razumeti. Zdi se mi, da bi rada z nami.

Komaj je to izgovoril, je močan človek, mnogo večji kakor so bili po navadi domačini, planil iz grmovja in deklece zagrabil za lase. Jaz sem mu s kopitom puške eno pripeljal po glavi.

Tisti hip smo začuli signal. Bil je klic k orožju. Cela armada je bila zoper nas na nogah.

Porter, Frank in jaz smo drveli proti obali, deklece je teklo za nami. Porter se je spotoma za trenutek ustavil in jo od srca resno zaprosil v angleščini, naj mu ne zameri te naglice. — Kakšnih dva tisoč milj od tod imam sestanek v neki zelo nujni zadevi, je dejal. Ona pa se s tem ni mogla zadovoljiti in z brega je kričala za nami, ko smo veslali proti »Heleni«.

Bill, najin novi prijatelj, je tako začel deliti usodo z nama. Niti belica ni premogel na svetu. Ni mu bilo znano, ne kam sva namenjena, ne kdo da sva.

— Kam pa se peljete? je mirno vprašal, ko je »Heleni« spustila paro.

— Jaz sem zapustil Ameriko, da uidem temu, v kar spadam, sem mu odvrnil.

— Kako daleč pa se lahko peljete?

— Kakor daleč nas lahko pripelje trideset tisoč dolarjev.

In teh trideset tisoč dolarjev nas je pripeljalo precej dlje, kakor pa smo si mislili tisti dan.

Beg za mirnim koticom. — Umor na plesu.

Svojo ekspedicijo smo začeli kakor ljudje, ki so prepustili svoj čoln valovom brez krmila in brez kompasa. Naš namen je bil, da polagoma jadramo, da se ustavimo, kjer bi se nam ravno poljubilo, in se pri tem ogledamo za koščkom zemlje, na katerem bi lahko ostali. Toda niti malo nam ni bilo do tega, da bi se držali kakšne določene smeri.

Kapitan »Helene« nam je bil na uslugo. V Buenos Airesu smo zlezli na kopno in smo malo jezdili skozi Pampas, toda svet nam ni ugajal.

Peru nas je ravnotako malo mikal. Mi smo iskali nekaj resnično velikega, najbolj razburljivi opravke te dežele pa je bil lov na azijske podgane, ki so prebivale po njenih pristaniščih.

Brez posebnega razloga smo nekaj časa ostali v mestu Mehiki. Midva s Frankom sva hodila okrog kot priznana beguna, Porter pa je hodil z nama kot kakšen skrivnostni srečolovec. O njem sva vedela skoraj samo, da mu je ime Bill. Jaz sem mu povedal najvažnejše reči iz svojega življenja, toda on mi ni vrnil zaupanja in midva nisva tiščala vanj. Niti Frank niti jaz ga nisva prištevale k našemu lastnemu razredu. Bil je molčeč, toda nama niti na misel ni prišlo, da utegne molčati iz kakšnih slabih razlogov. V svoji kovbojski fantaziji sem si predstavljal, da mora imeti ta fini, pa vendar tako tovariški človek kakšno nesrečno ljubezen za seboj.

1200-letnica praznika Vseh svetih

Praznik Vseh svetnikov obhaja letos nekako svojo 1200-letnico. Uradno je proglasil papež Gregor IV. ta dan kot praznik sicer šele leta 835. po Kr., toda 1. novembra 1. 731. je že papež Gregor III. posvetil v Vatikanu kapelico, ki so jo sezidali na čast Odršeniku, apostolom in vsem svetnikom. Papež Gregor III. je takrat določil, naj se slavi ta dan kot spominski dan na vse svetnike.

Spominske dneve na mučenike pa, ki so umrli za svojo vero, so slavili že mnogo prej. Ko pa se je njihovo število močno pomnožilo, je bolj kazalo slaviti njihov spomin samo na en dan za vse skupaj kakor pa ob različnih dneh za vsakega posebej. Ta spomin so slavili sprva prvo nedeljo po Binkoštih, pozneje na petek po Veliki noči, še kasneje en dan v mesecu majniku in nazadnje 1. novembra. Grška cerkev pa obhaja praznik Vseh svetnikov še dandanes na prvo nedeljo po Binkoštih.

Tajnost radio-aktivnih vrečev

Ruski profesor Vernadsky je sporočil akademiji znanosti v Parizu svoje najnovejšo odkritje, da je namreč voda v krajih, kjer se nahaja petrolej, neverjetno radio-aktivna; tudi najbolj znameniti radio-aktivni vrečev prekaša voda v petrolejskih krajih po svoji učinkovitosti.

Voda v petrolejskih krajih na Kavkazu ima v sebi 100krat več radija kakor nedavno odkriti radioaktivni vrečev pri Heidelbergu. Med radijem in petrolejem mora torej obstajati neka zveza. Najverjetnejše je, da sta oba, radij in petrolej, istega izvora in kakor sta nastala premog in petrolej iz stohnelih ostankov pradavnih živih bitij, tako je nastala iz iste snovi tudi radioaktivna voda.

Profesor Vernadsky je dokazal, da zbirajo živa bitja še dandanes v sebi radij, prav zato je verjetno, da je nastal tudi radij v današnjih radio-aktivnih vrečevih iz živih bitij. Zato pa je posebno mnogo radija v vodi tam, kjer se nahaja ob enem tudi petrolej.

Tudi naša telesa zbirajo v sebi radij in iz naših trupel bodo enkrat tudi izvirali radio-aktivni vrečev.

Nove iznajdbe

Ljudje iznajdejo vsako leto mnogo novega in število patentov po raznih državah znaša na tisoče in tisoče. Niso pa vse iznajdbe tako pomembne, da bi iznajditeljem prinašale zaželjeni gromotni uspeh, in le malo je takih, ki se obnesejo tudi v praksi.

V praksi so se n. pr. zelo obnesli vžigalniki na bencin, nalivno pero in še nekatere druge malenkosti, ki prinašajo iznajditeljem še danes visoke dohodke. V najnovejšem času pa ljudje močno kupujejo hranilnike na koledar, sponke za hlače in naramnice, krtače za čiščenje podov na palici in najnovejše aparate za spojkanje (lotanje).

Hranilnik »na koledar« je pravzaprav koledar, ki pa kaže datum dneva, mesec in leto le, če vržeš v hranilnik mal novec. Kdor zamudi več dni, mora nametati v hranilnik toliko novcev, kolikor jih je zamudil.

Moški, ki nosijo naramnice, vedo dobro, kako nerodno je to, če se jim odtrga gumb na hlačah. Tu je nekdo prišel na misel, da bi bilo boljše naramnice obešati kar na nekatere kljuke, da je ta malenkost jako praktična.

Krtače za čiščenje podov so pritrjene na votel drog. Ta drog omogoča ženskam, da pri čiščenju podov lahko stoje in se jim ni treba plaziti po tleh. Obenem pa je drog votel in to votlino se da napolniti z vodo. Poseben avtomat regulira odtok vode na krtačo in na pod.

Spojkanje je jako važno za vsak dan. Za spojkanje pa so doslej rabili posebne naprave (železo za spojkanje in pa svetilko za spojkanje). Danes pa imajo posebno pasto za spojkanje, ki je ni treba segrevati. Oba kovinska dela, ki jih hočemo spojiti, očistimo in namažemo s

pasto, potem pa ju stisnjemo in stvar je gotova. Tudi z elektriko je dandanes mogoče spojiti dva kovinska dela.

Za fotografije je važno vedeti, kako dolgo je treba izpostaviti ploščo vplivu svetlobe. Danes določa poseben aparat »justofot« čisto natančno čas, ki je potreben za osvetljenje, tako da tudi fotografamater ni več v nevarnosti, da bo dobil iz aparata le nekaj pokvarjenih plošč namesto slik.

Rabelj potuje 2000 kilometrov daleč

Neki rabelj je moral potovati 2000 kilometrov daleč v Gibraltarju, da izvrši tam nad nekim zločincem smrtno obsodbo, prvo po 35 letih. Neki Ernest Gisso je namreč v Gibraltarju meseca novembra lani umoril svojo ženo in sodišče ga je obsodilo na smrt. Ker pa v Gibraltarju namajo rablja, so se obrnili na angleško vlado, pa tudi ta ni imela nikoga na razpolago. V svoji zadregi so se obrnili torej na nekega človeka, ki je bil sicer rabelj, ni pa bil Anglež, ampak je bival v Angliji samo na počitnicah.

S tem so se dogovorili, da se bo na svojem povratku v domovino ustavil v Gibraltarju in tam opravil svoj posel. Ko so na Gibraltarju zvedeli, da prihaja na ladji »Maloja« rabelj, je bilo vse mesto na nogah. Pred jetnišnico se je nabralo toliko ljudi, da jih je moralo vojaštvo razganjati. Nato so odšli ljudje pred cerkev, kjer so prosili duhovnika, naj usmrtitev prepreči. Uradnikom, ki so bil navzoči pri usmrtitvi, so ljudje grozili, da jih bodo pobili. Guvernerjevo palačo in sodišče so morali močno zastražiti in šele nato je rabelj mogel opraviti svoje delo.

Sleparija mogočnega bančnega ravnatelja

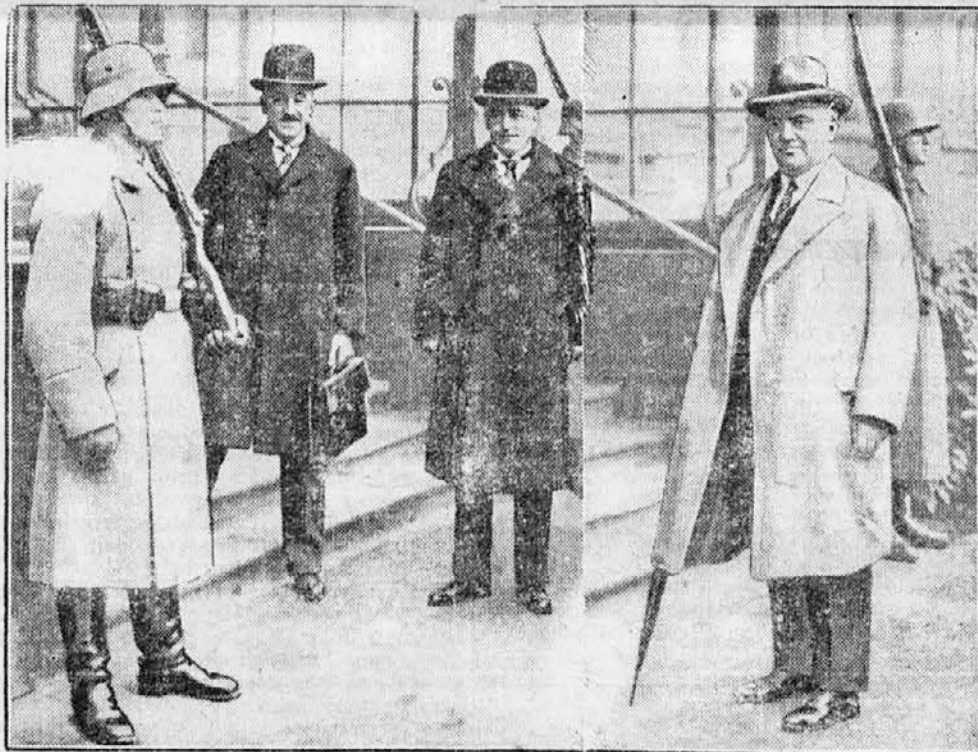
Vsa avstrijska javnost stoji danes te dni pod mogočnim vtisom pojasnil ministra za pravosodje dr. Schürffa o slepariji bivšega bančnega ravnatelja »Kreditnega« zavoda za trgovino in obrt Friderika Ehrenfesta, ki je mnogo pripomogel s svojo nesolidnostjo, da je ta nekdanji mogočni zavod propadel.

Iz ministrovega poročila je razvidno, da je bil

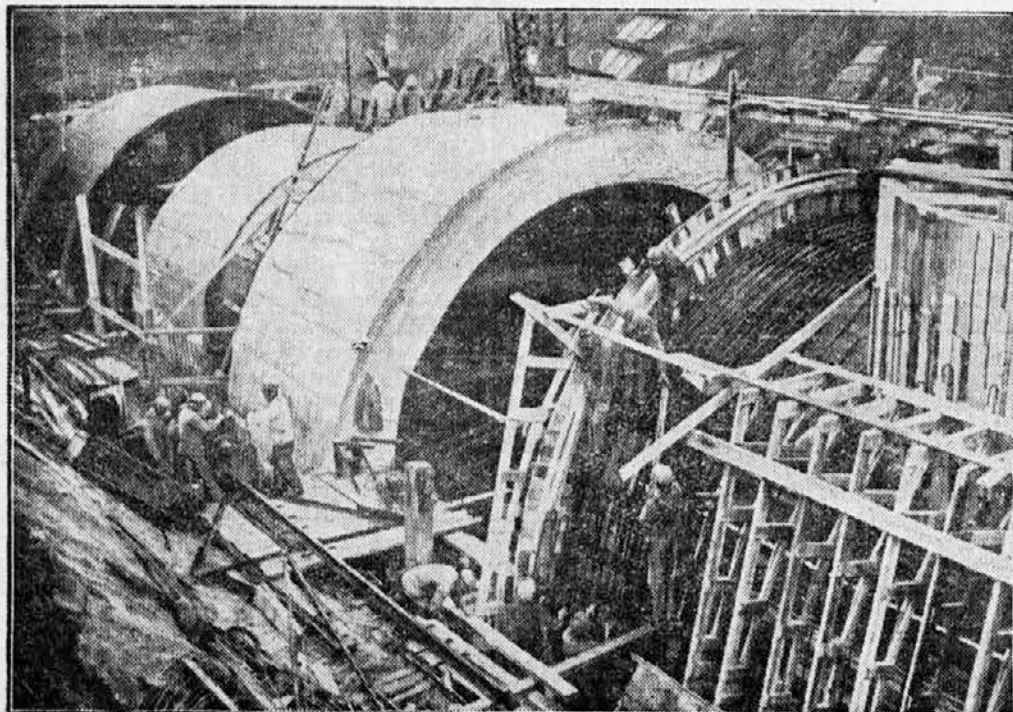
Ehrenfest do konca l. 1930 ravnatelj zavoda. Takrat so ga upokojili in so mu dali 5000 avstrijskih šilingov (40.000 dinarjev) mesečne pokojnine. Ker je bila nevarnost, da bo mož pri teh dohodkih od lakote umrl, so ga poslali v Pariz kot zastopnika banke in so mu dali za doklado še 5000 šilingov na mesec!!

Knjigovodski izvedenec vladni svetnik Sedlak pa je ugotovil iz knjig, da je Ehrenfest vzel iz banke nad 5 milijonov šilingov, (40 milijonov dinarjev) na svoj račun in s to sleparijo znatno pripomogel do poloma banke.

Odgovornost za ta nekdanji veliki bančni zavod je po polomu prevzela avstrijska država. Na delu so pa že mogočne sile, da se sleparskemu ravnatelju ne bo nič hudega zgodilo. Mogoče bo dobil še eno pokojnino, pa ne 5000, ampak 10.000 šilingov mesečno...

Prva seja gospodarskega sveta v Nemčiji
Državni tajnik dr. Pünder, tajni svetnik Schmitz in veleindustrijalec dr. Silverberg na potu k seji.

Predor pod reko Schelde
Predor delajo pri Antwerpenu za vozila in za pešce.

Odlikovanje dirkača Caracciolo
V berlinski sportni palači so odlikovali sportna društva avtomobilskega dirkača Caracciolo (na levi strani slike) z zlato kolajno.

Za kratek čas

Mlad škotski par je bil na ženitovanjskem potovanju.

On je kupil tablico čokolade, odlomil košček sebi in en košček njej, ostanek pa je vtaknil v žep:

»To pa za najine otroke!«

—o—

»Jaz pijem samo iz obupa!«

»Zakaj si pa tako obupan?«

»Ker je pijača tako draga!«

—o—

»Cas res hiti — prihodnji mesec bom stara že 23 let!«

»Jaz pa 19!«

»Ampak — ampak! — 26 jih boš, veš! Saj si le eno mlajša kot jaz!«

—o—

Učitelj: »Franček, no kaj hoče povedati pesnik z besedo »pomladno dehtenje«

Franček: (molči)

Učitelj: »Glej! Če greš ti spomladi v naravo, kaj vonjaš?«

Franček: »Bencin, gospod učitelj!«

—o—

»Povem vam pa, da morate najemninno plačevati točno. Vašega prednika sem posadil na cesto, ker dva meseca ni plačal najemnine.«

»Dobro — jaz sem s temi pogoji zadovoljen.«

—o—

»Ali imam čast govoriti z gospodarjem?«

»Da — moje žene že 3 tedne ni doma.«

Živi se spominjajo mrtvih

Niga blo in ni ga več.
(Nagrobni napis na
majhnem slovenskem
pokopališču.)

Nekaj čudnega je, kako neradi se ljudje dotikamo smrti. Tako težko nam je ob vsem, kar nam umre, da se s to žalostjo ob smrti ne da primerjati žalost za nobeno rečjo in za nobenim človekom, ki smo ga kdaj izgubili v življenju. Ah, kar smo izgubili v življenju, to se da vse še zmirom kako nadomestiti, za vsem, kar je šlo stran od nas, lahko upamo, da se nam morda kdaj le še povrne — samo smrt je nekaj nepreklicnega kakor listina z božjim podpisom, samo smrt je enkrat za vselej in po nji ni nobene pritožbe in nobenega upanja več. In kadar nam umre človek, ki smo ga imeli radi, nas je najbrže zato tako groza in strah, ker vemo, da smo z njim malo sebe izgubili za vso dolgo večnost, kar je je še pred nami — moj Bog, in če je lahko umrlo nekaj od nas, potem je že zelo, zelo mogoče, da bomo polagoma lahko umrli tudi sami. Da, vsa ta groza, ki jo doživljamo ob smrti svojih ljudi, je prav za prav samo strah za nas same.

Ko sem bil pet let star, mi je umrl človek, ki mi je bil in ki mi je prav za prav še danes najbližji izmed vseh ljudi: moj oče. Takrat nisem še ničesar vedel o življenju in smrti na svetu, in ko je tako zaprl oči in so si vsi ljudje po hiši začeli otirati oči, hoditi po prstih, šepetati in prenašati reči, nisem ničesar razumel, jokal sem pač z njimi in sem s svojimi nespametnimi, neutešnimi vprašanji motil njihovo tišino in skrb. Premajhen sem bil, da bi mogel razumeti, kaj se to pravi: človek je umrl. Pa saj najbrž nikoli ne bom zrasel tako daleč, da bi mogel to razumeti, kakor tudi nikoli nihče ne bo na svetu do umel svoje najmanjše najpreprostejše, najrevnejše resnice: jaz bom umrl.

Ne maramo misliti na svojo smrt, prav nič ne maramo misliti na to stvar in iz tega večnega, brezdanjega strahu se je najbrž rodil kult mrtvih. Samo dva gospodarja sveta sta, samo življenje in smrt — in smrt je najvišja instanca vsega, njena je zadnja beseda. Tega vnebovpijočega dejstva ni mogoče utajiti, in da bi se izognili tem žalostnim mislim nase, na ta prah in pepel, iz katerega smo tudi mi sami in kamor mi sami polagoma gremo, se tako radi ukvarjamo z mislijo na one, ki so že pred nami odšli. Da, morda je vse to črno, v kar se odevamo, vse te rože in solze, s katerimi škropimo grobove svojih ljudi, morda je vse to samo majhen strahopeten beg od resnice, ki se tako neusmiljeno tiče nas samih, morda je vse to samo majhna, žalostna laž — toda na svetu je vse tako težko, da človek ne more živeti od same resnice, in če bi bil kje kdo, ki bi nam moral nazadnje soditi za vse, kar smo počeli in kar smo bili, bi gotovo razumel našo strašno stisko in bi nam gotovo oprostil to laž.

Vse, kar je in kar smo, skoraj vse je delo njih, ki zdaj spijo tam. Težko je reči, kaj smo jim dolžni in kaj so morda oni dolžni ostali nam. Ne moremo se bahati, da je to dobro, kar smo prejeli od njih in v čemer živimo zdaj, mnogo je, kar nas skeli in duši — toda morda so nam prav zato dali življenje, da pridemo za njimi in da uredimo in opravimo, česar se ni. Nekaj čudovitega je življenje človeka — pride iz nič, zagori za en sam kratek hip, za en sam neznamen milimeter večnosti, in spet ugasne — v teh minljivih minutah ne utegnemo biti ne hvaležni niti se ne moremo maščevati, samo živimo jih polagoma in venomer samo trepečemo, da nam bodo prav tako nanaglo vzete, kakor so nam bile nenadoma brez naše prošnje dane, živimo jih in naše življenje je vse naša hvaležnost in ves naš šrd. Naj še ni-

kar ne hodi smrt — naša srca so polna želja, prostor, skozi katerega gremo je ves eno samo neizpolnjeno pričakovanje, naše roke še dolgo, dolgo ne bodo dovršile dela — mnogo, mnogo bomo še morali živeti.

Samo eno nam bo vendarle še moralo biti dano: da bomo lahko smrti brez nespametnega strahu pogledali v obraz, da bomo čisto brez odpora lahko sprejeli to

poslednjo spoznanje: da smo prišli od nekod, kjer nas ni bilo, in da smo namenjeni nekam, kjer nas ne bo več. In da je tako z mano, s tabo in slednjim velikim in malim človekom pod solncem.

Glejte, ljudje, tako žalostno smo enaki vsi, kar nas je. Naša skrb bo morala biti samo, da ne bo šele z grobom padel poslednji zid.

Fri.

Likovit Joža:

Lučka

Nad Ljubljano se je zopet razgrnilo jutro praznika Vseh svetnikov. Redke zvezde so še mrlele sredi nepremičnega vsemira kakor srebne solze, ki se bodo ta dan potohile na grobove. Velik polmesec je visel nad zapadnim obzorjem, podoben belemu ščitu, za katerega se je skrilo blede lice jesenske noči. Iz dolenjskega gričevja pa so se že krale jutranje zarje, zlate in vedre.

Anica se je zgodaj prebudila. Tiho je poskakala prazno obleko in se splazila v temno kuhinjo. Močno jo je zmrazilo, strupena vlaga je ležala po kotih, dušljiv vzduh po podstrešni plesnobi, trhljem tramovju, prašnih zabojih in gnilobi je dražljivo legel na njeno bolno grlo, da je težko zasopla in zakašljala. Mati se je zdrnila in vzdihnila. Vso noč je blodila v težki vročici, sušica jo je neusmiljeno glodala. Anica je pogledala v ozko čumato; starejši brat se še ni vrnil z nočnega dela na železnici. Odgrnila je prepereli zastor in se za hip zastrmela. Onostran ostrešja se je razkazovala vrsta črnih dimnikov. Sosedino okno je bilo že razsvetljeno. Medičarica Meta se je pripravljala na pot in vkladala medene kruške ter drugo sladko drobnarijo v pisane škatle. Danes se bo pač obnesla kupčija pred pokopališčem! Nekje se je prebudil otrok, potem je zapopotala nerodna ura, globoko na ulici se je premaknil težak voz.

»Pojdeš, Anica?« se je tiho oglasila bolna mati.

»Sem že napravljena. Samo zakurim še in vodo pristavim. Ko se vrne Franc, bo lahko kuhal. Obljubil je, da prinese čaja in žganja, da se pokrepčata.«

Anico je obilo sladkobno ugodje. Vsa revščina je bila hipoma pozabljena. Mrzle stene so začele, puščoba se je razmaknila kakor megla v pomladanskem soncu... Morda bo le ozdravela mati! Sama bo kmalu postala pomočnica pri znani modistinji, brat tudi služi. Samo še malo potrpljenja. Saj je še mlada, le v prsih jo včasih skeli in peče. Danes bo tudi nekaj zaslužila! Uvideven trgovec ji je prepustil več zavojčkov nagrobnihih učic, da jih bo razprodajala pri sv. Križu in na starem pokopališču.

V daljavi je zapel zvon; njegov glas je bil svež in odrešujoč. Nebo se je začelo lesketati, preko slemena se je spustil golob. Ogenj je veselo zaprasketal, grlica se je prebudila v nizki kletki ter želela dobro jutro.

»Še malo počakajte mati. France ne bo daleč. Jaz pa pojdem prodajat. Malo kave popijem, lačna itak še nisem.«

Deklica je stopila k siromašni postelji, popravila bomo odejo in se ljubeče poslovila. Križani Bog je v kotu še globlje nagnil glavo, kakor da nudi razboljene ustnice vsem ubogim in potrjim, ki bivajo v podstrešju. — Anica je vsa vedra odšla; v mislih je skrbno preštevila mali skupiček, ki ga bo danes napravila s prodanimi lučkami. V prvem nadstropju je naletela na prepitega gospoda, ki se je šele vračal s ponočnjaških poti. Nastavil se ji je sredi pomračenega stopnišča in jo lovil za roke. V strahu se mu je zmuznila; nadležnež je pa še dolgo mrmral:

»Takale stvarica... Kar zavrtel bi jo... hop... hop...«

Nenadoma se je znašla na cesti, ki je bila

še gluha in pusta. Sama z zavrtkom lučk! Kje naj začne ponujati? Nadložon pometač se je vračal v predmestje in rinil pred seboj voz smeti. Iz okolice pa so prihajale mlade mlekarice, polne smeha in razposajenosti. Njihovi vozički so veselo poskakovali na tlakovanem cestišču. Še mrk stražnik se je nasmešnil brh-mimolekaricam.

Komu bo ponudila lučke?

Anica je z zaupanjem stopila v cerkev Srca Jezusovega. Svečana tišina je ležala v svetlišču, Bog je molče delil zbranim usmiljenim sestram zahvalo in plačilo za žrtve, ki jih doprinašajo s streženjem bolnikov. Tudi ona je obtemnela kraj stebra in se razgovarjala z Bogom. Bilo ji je lepo. Občutila je praznično razpoloženje. Včasih se je zganil zlat okrasek sredi velikega oltarja, včasih je trenila steklena solza na lestencu, da je skrivnostno začaralo. Anica je molila za mater in srečo.

Čunaj se je med tem razgrnilo mlo jesensko jutro. Lica oblakov so žarela v zlategem sevu. Kosi so se podili po golem grmičevju, travnate trate so poslednjikrat zaživele, poslednjikrat pred zimskim snom. Anica se je potolažena napolnila proti pokopališču. Praznično oblečeni ljudje so že hiteli proti sv. Križu. Nosili so kite cvelja, vence in zavojčke lučk. Anico je ponovno zaskrbelo, komu bo prodala lučke. Prvi avtobus je zdrvel skozi predor pod železnico. Sredi Ljubljanskega polja so se že nastavili berači. Tudi poredni fantiči z Most so se postavili na prežo, da bi jih kdo ne prehitel v današnjem opravilu. Z motikami, kavglicami, pralčkami... Ošabno so se ponujali mimoidočim:

»Gospa! Rabite kaj peska...«

»Grob okopljem zelo pocenit!«

»Lučke...«

Končno se je tudi Anica ojunčila ter začela ponujati lučke. Danes bodo ljudje gotovo bolj usmiljeni in dostopni. Vstopila se je kraj ceste, pripravila in odvila lučke. Polglasno je začela ogovarjati ljudi:

»Gospa, gospa, kupite lučke...«

Toda gospa v žametnem plašču je nevoljno namrščila obraz in popravila šopek krizantem, da so se odprla zlata očesca bohotnih jesenskih rož. Novi obrazi, tuji in resni, so se vrstili mimo nje. Nikdo se ni zmenil za njene lučice. Anici se je začelo megličiti pred očmi. — Številne množice so se usipale po cesti. V mestu so se oglašali zvonovi; njihovi glasovi so se ubirali, združevali ter se oddaljevali kakor klci romarjev. Sv. Peter se je globoko trkal na orjaška prsa, bronasti bratje pri frančiškanih so roteče dvigali svoje prošnje.

Anica je še vedno čakala, morda se le kdo pomudi pri njej ter kupt. Mimo so prišli mladi gizdalini, prešerni in spočiti. Osmelila se je ter stopila med nje in ponudila:

»Gospodje, kupite lučke...«

»Ivo, kupi jih. Ti imaš večkrat različna nočna potovanja, se je nekdo hrupno odzval njeni ponudbi, da se je družba bučno zasmejala. Obstopili so deklete ter jo bedasto motrili.

»Kakšna očesca! To bo pravo seme.«

»Lučke za grobove!« je zmedenno ponavljala Anica ter proseče zrla sprijene mladeniče. — Končno je nekdo le segel pod suknjo in vrgel nekaj drobiža med lučke.

»Fantje, sedaj pa naprej. V Tomačevem dobimo kuhano vino.«

»Na kuhano vino!« se je glasno oddaljevala družba nespametnih mladeničev. Anica je pa začudena pobirala drobiž, ki se je razgubil med lučke. Počasi se je začela pomikati z valjujočo množico naprej. Med poljo je vendar kupila od nje mlada gospodična v črnem pajčolanu nekaj lučk; sam usmiljeni angel jo je poslal, da jo je našla sredi zmešnjave in vrvenja... Opoldan ni šla domov. Kupila je za bori dinar kostanja. Kako ji je zadišal sladki sadež! Suha usteca so se omečala, lakota je odjenjala. Spomnila se je doma, Materi bo prinesla dobra starka iz sosednje hiše lonček tople jedi. Mica je onemogla dekla; sama je vsa revna in betežna, toda vendar rada pomaga. Mali in ubogi ljudje lažje umevajo nesrečo in bol svojih sotrpinov!

Počasi se je prevleklo nebo z neprijaznimi oblaki, ki so zakrili zlato lice sonca. Planino so izgubile kristalni lesk, veter je le pripredil debele deževne kaplje. Anica je smuknila na po-

Med grobovi vrh vinske gorice

Ze vinska trta rumeni in čriček ponehava peti, a sred grobov se veseli goric sam papež, Urban sveti.

Ni jih mnogo, kar jih je tu nasutih in nagrebjenih; morebiti šestdeset, kvečjemu sedemdeset, nekateri med njimi so namreč tako nizki in so se tekoma let zelo zravnali z trati, ki jih obdaja, da lahko, če jih hočeš pravilno prešteti, prežreš tega ali onega in le težko ugotoviš njihovo natančno število. Njihovi prebivalci so bili v svojem življenju po mišljenju in po delu, po utripanju svojega srca in po vroči ljubezni do te zračne višave drug drugemu med seboj tako blizu, da so jim morali izkopati in nagrebsti grob tik groba, samo zato, da so si tem bliže tudi sedaj, ko v obzoru večnosti brez konec in kraja vedno lahko zadovoljno gledajo na širni svet, ki je pod njimi in okoli njih razprostrt. Narava sama je že tu ustvarila ravno planico, odprto na vse štiri strani, človeške roke so morale samo tam, kjer je obrnjena proti vzhajajočemu solncu, poseči nekoliko vmes in podložiti nekaj nalomljenih granitnih plošč, da izdriži pobočje, ki strmo in vrtoglavo pada v globoko razjedeno dolinico. Cela planica ima podobe velike elipse, koje daljši premer meri kakih sto metrov, krajši pa niti polovico tega ne. Sredi nje se dviga cerkvica, ki je bila nekaj že zelo primitivna in

je imela leseno, vodoravno streho. Leta 1860 so jo obnovili in pozidali tako, kakor so zidane vse druge cerkve, in ji napravili izbočen zidan strop, da je na njo upravičeno lahko ponosen sv. Urban, ki so mu — naravno — tu sredi vinskih goric posvetili ta božji hram. Notri v cerkvi drži (sv. Urban) v sliki na glavnem oltarju grozd v roki skoro tako lepo in zapeljivo kakor oni v Laznici blizu Limbuša; a očitno je rajši zunaj cerkve, kjer ima pred sabo noč in dan vinorodne Slovenske gorice. V vdolbini zunanje stene, obrnjene proti vzhodu, proti vremenskim neugodam s steklom zavarovan, z ostro nabrušenim mečem v desnici, vsikdar pripravljen, da mahne z njim nad one, ki bi se predznili motiti mir, rajsko veselje in uživanje njegovih varovancev.

Samo polovica te planice, in sicer ona, ki leži pred cerkvijo tako, da jo obsejajo vsak večer rumeni žarki zahajajočega solnca, prihajajoči semkaj preko koroške dežele in preko že zasenčene Dravske doline, bi zaslužila ime pokopališče, toda ne žalostnega in resnega, temveč veselega, vriskajočega. Vsak posamezni grob, pa naj ima križ ali ne, naj ima napis ali ne, ti razodeva, ko stojiš pred njim, mir, umerjenost in zadovoljstvo, ki ga boš zaman iskal kje drugod.

Ziva meja z mnogimi lesami, pozimi pokrita s svetlobelim snegom nedolžnosti, spomladi odmevajoča ptičjega žvrgolenja in ptičje sreče, v jeseni žareča in rdeči barvi ljubezni, je ko-

maj vidna meja, ki naj loči pokopališče od vinogradov, od travnikov, polj in gozdov, ki ga obdajajo. Je že mogoče, da je bil med onimi, ki so jih tu zagrebli, kateri ali katera z nekoliko obteženo vestjo. A svetnikov in svetnic, ki jih s tega visokega zračnega bivališča vidi jo in zato vedno lahko prosijo pomoči, posredovanja in milosti, je toliko, da mora tudi pravi grešnik najti koga med njimi, ki se ga bo usmilil. Kamorkoli se ozirajo, bodisi na sever proti Avstriji, na vzhod in jugovzhod čez Slovenske gorice in v Prekmurje, na jug preko Maribora in Dravskega polja tja do Haloz, ali proti jugozapadu in zapadu na Pohorje, Dravsko dolino in na Kozjak, povsod se svetijo bele cerkvice s svetniki in svetnicami, ki so je vredni: Sv. Anton na Cerkvenjaku, Sv. Lenart, Sv. Boltenk na Kogu in na Pohorju, Sv. Donat na Rogški gori, Sv. Trije Kralji, Sv. Tomaž in Sv. Avgustin, Sv. Rupert in Sv. Jožef; zraven ali pa med njimi Sv. Magdalena pri Kapeli in pri Mariboru, Sv. Barbara pri Vurbergu, Sv. Kungota v Pesniški dolini in malo nižje Sv. Marjeta, Marija Snežna in Sv. Ana na Igu in na Krembergu in kot prvi in zadnji Sv. Urban sam, z grozdom v roki, vedno vesel in zadovoljen, zlasti tedaj, kadar je vinska trta dobro obrodila, da je čriček čiril svojo pesem kljubujoč z klopčevjo tja do praznika vseh Svetnikov in do dne vseh vernih duš. Tedaj prihajajo z Urbanskega vrha, iz Kamniške grabe, iz Pekla in Loga, pa tudi iz Razpoke

in iz Vinarjev mnogi moške in žene, očetje in matere, mladeniči in dekleta, pa tudi otroci sem gori na veselo pokopališče. Grobov jim ni treba še posebej krasiti; to je storila božja roka; sveče sicer pržijo; toda te gorijo le kratke čas, potem ugasnejo. Samo v njihovih srcih gorijo brez prestanka sveče trajne ljubezni in brepenenja, ki ne bo prenehale prej, dokler tudi njih ne zagrebejo na prijetnem pokopališču pri sv. Urbanu. Tik njega, po ničemer od njega ločena, niti po živi meji, stoji gostilna z ljubko verando, ki nudi krasen razgled. Iz nje se čuje na pokopališče skozi vse leto vedelo petje, ples, vriskanje in harmonika, tudi kačar na vseh vernih duš dan napajajo duše svojih rajnikov z bučo, napolnjeno z vinom ali pijačo.

Večina onih, ki hodijo tako radi in tako pogosto iz Maribora skozi Kamnico k sv. Urbanu — kakor sami pravijo — zamenjava ali ne loči prav dveh popolnoma različnih pojmov, kajti cerkev sv. Urbana, stoječa na markantnem in dominantnem zadnjem vzhodnem hribčku našega Kozjaka tam, kjer pričenjajo daleko nižji vinski brežulčki Slovenskih gor, in pa pokopališče, ki leži pred to belo cerkvijo, sta nekaj drugega kakor gostilna, v katero edino, ali vsaj večinoma zahajajo obilni obiskovalci sv. Urbana. — Kdor tega pokopališča, zračnega in solnčnega ne pozna, tisti ne pozna sv. Urbana.

Dr. Fr. Mišič

kopališče. Sicer je stal kraj vrat srepo gledajoč stražnik, pred cerkvijo so se gnetli množični fantiči, ki so neusmiljeno nagnali vsakogar, ki ni bil njihov pajdaš... vendar se ji je posrečilo, morda bo tu imela več sreče s prodajanjem!

Sicer tihe steze so danes oživele; dišalo je po sveži zelenini, belem cvetju in talečem se vosku. Ob okrašenih gomilah so se družili domači in znanstveni, s solzami v očeh in lepo besedo na ustnicah.

Anica se je spomnila rajnega očeta. Tudi on leži pod zemljo, toda pobabljen in sam. Bogve kje v Galiciji, ali za sibirskimi taborišči, brez lučke, brez cvetja in blagoslova. Samo božja roka ga bo našla, ko ga bo prišla sodnji dan med blažene. Poiskala je zapuščen grob in na njem prižgala nekaj lučic, ki so brlele v spomin rajnega očeta in neznanca v tem grobu. Ljubezen ubogih je občestvena... Medtem se je znočilo. Oblaki so stisnili svoja lica h goram; zvonovi so ostali budni, verne duše so se selile v svitu lučic v nebesa. Anica je prodala še nekaj lučic. Pokopališče se je neprestano praznilo, p zopet napolnilo. Novi obrazi, polni neke svečane žalosti, sveže solze, topli vzdihli! Vnovič je začela ponujati lučke, tekla je vzdolž grobov in iskala dobrodušnega človeka. Mrakovi so se že gostili, vrbe žalujke so povsile svoje gole glave, goste vejice so se sprijemale kakor lasje plakajoče vdove. Zvonovi so neprestano klenkali... Pokopališče se je začelo prazniti; nekateri so še vedno odlazili s slovesom od rajnikih, drugi so se razgovarjali, kako li prebili ta večer. Tudi Anica se je napolnila proti domu. Postajala je lačna, skoraj docela je oslabela. V daljavi nad mestom je ležal ognjen soj, cesta je neprestano gollala množice množic, na kolodvoru so se utrinjali piški lokomotiv, ki so nestrpno čakale, kdaj zdrvi naprej. Anici se je zdelo, da že silno dolgo hodi, vedno težje, vedno počasneje. Samo neprodane lučke je še čutila. Potem se je ji zazdelo, da se je cesta pred njo razdelila in odprla črna zemlja. Dolgo je padala...

Kraj poti je pojemale lučka, živa lučka. — Nikde se ni zmenil za njo. Ljudje so odložili žalost med grobovi, potočili solze in se brezskrbno vračali v mesto, v gostilne in bogve kam. Lučka pa je pojemale, skoraj bi ugasnila in praznava današnji praznik kakor nedolžna verna duša.

Dobri ljudje so našli nezvestno Anico ter jo zopet napotili v to revno življenje, v katerem ugaša toliko drobnih lučk!

Skromen spomin na Bazovico

Za našo srečo, Marija, ti roža sedem žalosti — amen. Tako je pridigar končal svojo prošnjo in jo dopolnil z očenašem. Gledal sem po cerkvi obraze, ki so molili z njim in ki niso molili, in v slehernem sem razbral nekaj žalosti in krivice, ki se nekje godi. Če bi bil prišel popolnoma tuj človek med to množico ljudi in jih opazoval, kako se samo pozdravljajo med seboj, drugače pa so tiho in nočejo govoriti, o čemer razmišljajo mesece in mesece, ta tujec bi bil samo po sebi zaslužen smrt.

Saj je na zemlji vse polno majhnih narodov, ki si kot trmoglavci otoci iščejo svojih pravic, in križem sveta so razporejene same neznatne Bazovice, le da niso vse tako naše, kakor je kraški grob mladih fantov. Z mladimi ljudmi je res zmeraj križ in težava. Pridejo, ne da bi jih kdo klical, in v lice povedo, kar vsakemu gre. Zato jih bijemo. Seveda na svetu ni vse prav in je že davno označeno s svojim imenom: krivica, lakomnost, neusmiljenost, suženjstvo, in tako naprej, kot se pač oblikujejo po spajanju in razločevanju svojih posameznosti. Po domovih in v šolah, po ulicah in kavarnah govorimo o tem, besede so pravilčno postavljene in zdi se, da plešejo pred nami sirene, fauni, hudiči, vse pošasti, ki nalašč delajo zmešnjave na svetu, samo da zapeljujejo dobrega človeka. Ali ti mladi ljudje govorijo drugače; besede in stvari nekako zasukajo in naenkrat je v vsem tem treba spoznati lasten obraz.

Ko pa vsak izmed nas toliko potrebuje in marsikdo toliko ima. Jaz sam sem se pred kratkim kupil novo lepo kravatno sako zato, da si jo zavežem od časa do časa in sedim kje v družbi zadovoljen in vesel, češ, dragi moji, saj nisem kar tak, kot je toliko drugih razcapanih, zamazanih, brez ovratnika in brez kravate. In če bi me bil srečal tak razcapanec, ko sem se napotil v trgovino, in mi rekel: za kruh prosim, ali ne, nič mu ne bi dal, kar naprej bi šel, kot da ga ne vidim, in malo sram bi me bilo. Če pa bi me prosil kako drugače, recimo italijansko, bi se vsega skupaj niti ne sramoval. Tako je vsaka dragocena kravatna en del vrvi, ki je v zanki vjela to življenje in se počasi zožuje, da mu zadrgne vrat.

Neprijetna in žalostna zadeva, Tudi najmanjše zlo, ki se zgodi na samem in samo med dvema, ni zaključeno. Oba ga razdelita med svoj krog in zlo je zvečano, širi se in spaja naprej, dokler ne preide v številčno in prostorno močan organizem nasilja in krivice. Zato nosi vsak izmed nas, tudi najmanj zapazen, odgovornost za velike in največje dogodke. Ne pomaga izgovor: saj jaz nič ne morem, saj sem komaj sluga. Naj je delo katerokoli, povsod je svet krog njega, ki se ga je treba dotakniti še precej čez račun svoje koristi. Veliko je ljudi, veliko družb cerkvenih in posvetnih, javnih in zasebnih; pa če bi zbral vse drobce dobrega z celega sveta, komaj bi se dal sestaviti skromen paganski fetiš pravice in dobrote.

Ni čudno, če pridejo včasih ure in je nesreča tako velika, da človek ne najde sebi poti in izhodov, kot so med nami v navadi in veljavno potrjeni. Vsak upor je zaman, treba se je pokrižati in napraviti.

Kakor se je zgodilo mladim fantom na Krasu. Pjer.

France Gorše razstavlja

Kipar France Gorše naši kulturni javnosti ni več neznan. V zadnjih časih smo na velesejmskih razstavah videli par njegovih kipov in risb — in na mah je vzbudil zanimanje in občudovanje v nas. Že ob prvih njegovih stvarih dobi človek vtis, da tiči v Goršetu močna, silovita, primarna in borbena umetniška natura, kakršne nam je treba prav v teh dneh, in vse, česar se dotakne njegovo dleto in njegove roke, zraste v obraz časa in današnjega človeka v njem. Neko neznansko mehko, združeno z neko nepojmljivo brutalnostjo, diha njegove stvari: to je izraz tiste večne, božje borbe, ki jo umetnik z vso ljubeznijo svoje duše bije zoper brutalnost tega časa in tega sveta in to so njegovi triumi in teji borbi. Gorše se nam s svojimi deli predstavlja kot tipičen umetnik modernega časa, ki svojega daru ne mara sipati v veter in v nič, temveč stopa z njim v sredo življenja, zajema in oblikuje trenutke tihe radosti in izkričevanega obupa, trenutke trpljenja in zmage, kakor jih živi sleherni človek — in zato je njegovo delo čvrstak vredno spoštovanja, zanimanja in plačila.

Na razstavi, ki jo danes dopoldne otvori v Jakopičevem paviljonu, razstavlja Gorše 49 svojih del — 30 plastik, ostalo so risbe in lesorezi.

Podoba razstave ga živo kaže sredi življenja — sredi prostora stoji njegov močeni »Pridigar«, kakor da ga je živega snel z lece katerekoli slovenske cerkve, in takšen majhen pridigar — samo da z drugačnim duševnim obrazom in drugačno vero — je prav za prav Gorše sam: on ne slepomiš okrog, on s prstom kaže stvari, kakršne so, in s povzdignjeno roko kliče človeka v ljudeh. Silni so njegovi motivi »Materinstvo« — vsa mehko in lepota življenja je poustvarjena v njih, prav tako pa je vsa teoba in vsa trpkost borbe na svetu, pa vsa lahkost in vrdost človeške duše izpovedana v plastikah od »Mučenika« do »Kosca«, od »Paglavca« do številnih portretov (Magajna, Vodnik itd) in reliefov. Risbe in lesorezi pa ga prav tako kažejo vsega, kakršen je: njemu ni dobro priti v dušo in pred oči, on zna stvarjem in ljudem pogledati do dna, zato pa so njegovi lesorezi in risbe kriče polne resnice o človeku in svetu.

Gorše bo razstavljal 10 dni — nihče, kdor je vsaj malo blizu temu času, v katerem in pred katerim smo in komur je vsaj malo še treba umetnosti in duha, je ne sme zamuditi.

Glasililo najmlajših

(Zar, dijaški leposlovni list na državni klasični gimnaziji v Ljubljani.)

Od nekdaj je navada, da se človek v svojih srednješolskih letih vrže v literaturo. To so leta, ko se v človeku godijo težki preobrti, telo mukoma zori od belega detinstva v moško fantovstvo, duši pa se majejo aksiomi, ki jih je dala vzgoja in vsilila tradicija domačnega življenja. Fant, ki je znal kdaj z vso dušo na čem viseti, pogostem tedaj odpade od vsega, kar je imel: od doma, od šole, od Boga, od mentalitete, ki so mu jo eden za drugim impregnirali oče, profesor, tista literatura, ki jo je smel brati, in svet, v katerem je živel. Grenki dnevi so to, človek je na vsem božjem svetu čisto sam in neprestano mu prihaja na misel, ali je sploh vredno živeti, ali ne bi bilo bolj pametno, da se ubije. Leta so te, v katerih človek največ in najbolj topo trpi; življenje v svetu, borba za delo in za kruh v resnici ne more človeku nikoli prizadejati toliko skelečega zla, kolikor se ga rodi iz gluhe, nerazumljene rasti človeške nature. In kam naj se človek v teh stiskah zateče drugam kakor v umetnost?

»Privid je edini paradiz, iz katerega ne moremo biti pregnani,« je zapisal Grum in poezija je takšen privid. Seveda se ti mladi fantje ponavadi polagoma zresnijo, njih dušna doživlja pogostem ugasnejo čez čas, in ko pridejo na univerzo, lahko kakšna teologija ali pa jus pogostem zaposlijo vse njihovo notranje življenje. Toda iz teh srednješolskih literarnih gibanj je že marsikatero zrno poginilo svoje kal, iz takšnih študentskih krogov so zrasla najsvetlejša imena slovenske književnosti in zaradi tega so ta gibanja vredna vse naše pozornosti in ljubezni.

Dijaško društvo Zar, ki pod pokroviteljstvom prof. dr. Ferda Kozaka živi na naši klasični gimnaziji, se je že lani s svojim nastopom v Narodnem gledališču prav simpatično predstavilo široki javnosti. Toda njegovo glavno in trajno delo je prav za prav mesečno literarno glasilo istega imena, ki izhaja zdaj že tretje leto in katerega prva številka je pred kratkim izšla s pestro, zgovorno vsebino. Vsa znamenja kažejo, da se med sotrudniki Zara nahaja nekaj sijajnih fantov, ki gotovo niso segli po persusu samo iz začasnih zadržev in v katerih brez dvoma dremlejo resnične tvorne moči.

List prinaša pesmi, črtice, potopise, članke, gledališka poročila. Glavno besedo ima seveda lirika, v snovi prevladuje erotični motiv. Videti je, da se ti mladi pesniki mogoče uče pri polpreteklih solah: formalizem zoper vsebino, kakor ga je pri nas uveljavil Ocvirk, in pa zveneti ritmični patos, kakor so ga prinesli nekateri pesniki iz križarskega pokolenja — to je v pretežni meri njih pesniški izraz. To dejstvo dokazuje, kako težko je dandanes mlademu človeku priti do resničnega, neposrednega življenja in koliko napora, koliko težkega iskanja bo še treba, preden bo v mladih rodovih svet prišel do čiste podobe. Toda nad temi mladimi fanti ni niti malo treba obupavati, v njih je toliko žive volje in toliko optimističnega zdravja, da bo polagoma še vse prav. In kakor poročstvo za to upanje se mi zdi Benjaminova pesem Večer, v kateri je toliko pristne sočnosti, toliko sveže zvezanosti z zemljo in človekom, kakor da jo je napisal resnični poet:

S polja se vračajo žene mimo meja in plotov: zdaj je večer, pa grejo k otrokom domov, da bo toplota njih temnih oči po hišah zavela, da bo za okni nad zbrano družino spet luč zrela.

S polja se vračajo žene mimo meja in plotov: zdaj je že mrak, pa grejo domov — domov.

Njih temne oči me tiho motre, pa ne vedo, kako je to, če je brez doma in luči srce.

Vipotnikovi prozi (Ama, lirčna zgodba) se pozna še zastrta mladost, toda slog mu tako lepo liže, da bo lahko še z njim kaj ustvaril. Lelo zanimiv je popotni dnevnik J. B. Zakarja, iz katerega diha toliko nepotvorjenega sodobnega študentskega globotrotterstva, da je človek od srca vesel nad njim; to je fant z odprto dušo in razumnimi očmi. »Vedno so mi bolj simpatični ljudje, ki jih ne poznam in ki o meni ničesar ne vedo,« pripoveduje iz Prage. »Kdor o meni kaj ve, ga ne maram. Da, tudi to je eno gorje, ki ga vlačim za sabo. Spoznam človeka in ga imam rad. Potem se mu razodenem — moram se mu razodeti — in ga zasovražim.« Tako lahko govori človek, ki že na svoje gleda v svet. Najdragocenejši prispevek v listu pa je gotovo članek Jožeta Kastelica Sodobna mladina, poskus karateristike. Z obširnim poznanjem

stvari in z ostrim kritičnim očesom pretresa tu mlad student življenjske probleme sodobnega mladega človeka in analizira po socioloških perspektivah meščanskega fanta in meščansko dekle, delavskega fanta in delavskega dekle, kmečkega fanta in kmečke dekle ter izvaja zaključke. Kastelic je oster, prodiren raziskovalec, in če se bo znal pretolči iz sfere dobrega moralnega reformatorstva, bo lahko še mnogo dal.

V vsem je list zelo simpatičen, fantje so zrel.

Naj bi segli po njem vsi, kar je samozadovoljnih, umišljenih stvarcev, ki tako radi z glavo zmajujejo nad vsem, kar prihaja od mladine. Ti fantje rastejo v čas.

Fri.

Književne kronike

Pred dnevi je Živko Miličević izdal na 183 straneh knjigo književnih kronik, ki je svojevrstno zanimiva. Zadnji čas sploh opažam, kako posamezni srbski književniki teže za tem, da svoje krajše članke, razprave in eseje, pa prav tako tudi prozna dela, raztresena po raznih listih in revijah, zberó v enotno knjigo in jih na ta način napravijo lažje dostopne vsem, ki se podrobneje bavijo s književnostjo in javnim delom sploh. Tudi Živko Miličević si je izbral ta način in pred nami razgrnil v strnjeni knjižni obliki dolgo serijo člankov večje ali manjše aktualnosti, ki so svoj čas izhajali v nekaterih srbskih revijah in pred vsem v znanem beograjskem dnevniku »Politika«, katerega književni urednik je Miličević že celo vrsto let.

Doslej se je Miličević že precej udeleževal v srbohrvaški književnosti. Izdal je trije pesniški zbirki, ki so bile dovolj tople sprejete. Knjigo »Lov na senku« mu je celo Srpska kraljevska akademija nagradila. Razen pesni pa se je udeleževal tudi v potopisu.

Uvodni članek »Književnih kronik« o poeziji Milorada Mitrovića, ki ga je Miličević napisal še v dijaških letih, je še začetniško napisan, vendar kaže pravo pisateljevo razumevanje predmeta in dovolj poglobitve vanj. Zanimivo pa je dejstvo, da je Miličević že v onih letih, ko je bil še ves v razvoju in na noben način ni mogel imeti določene poglobitve na svet in njegova dogajanja, pisal izredno dober, stilno izbrusen in čist jezik. Celo prve začetke neke rezkosti v tonu, ki so pozneje daleč bolj vidni in ki posebej karakteristično označujejo kasnejše, zlasti novinarsko Miličevićevo delo, opažam tukaj.

Canki, ki slede, so vsi iz zadnjih let. Oni o Stevanu Lukoviću je izšel v reviji »Misiac« pred tremi leti ob petindvajsetletnici njegove smrti. Zelo tenkočutno riše Miličević duhovni portret nadarjenega, pa tako rano umrlega srbskega lirika.

V »Zrnihi delih« Jovana Dučića, katerih šesta knjiga z naslovom »Blago cara Radovanca« je ravno te dni prišla na beograjski književni trg, je svoj čas Miličević napisal umesten članek v »Politiki«. Tu ga ponatiskuje. Njegov odločni nastop proti korekciji posameznih pesmi z ozirom na definitivno redakcijo Dučićevih

Jelim Zozulja:

Pisatelj pustolovskih romanov in njegov roman

Imel je ženo: majhno, blede, z ostrim nosom, kakor kljun ujede. Preden je začel pisati roman, ji je vselej povedal vsebino, da jo je ona odobrila.

Svoje literarno delovanje je pričel s kratkim romanom sledeče vsebine: Žena je imela moža, ki ga ni ljubila, a je vendar hlinila ljubezen do njega. Ker se ga je hotela iznebiti, mu je po svojih močeh pomagala pri njegovih poslih, in ko je postal bogat, ga je zastrupila, odšla v drugo mesto in je tam brez skrbi živela v bogastvu in veselju. Nihče je ni sumil umora, ker se ni nikdar s svojim možem prepirala in ker so jo sploh smatrali za vzor soproje.

»Ni slabo, kaj?« je rekel pisatelj in se zadovoljno nasmehnil. »Posrečena stvar, kaj?«

»Izvrstno,« mu je pritrdila.

In roman je uspel.

Naslednje pisateljevo delo je imelo tole vsebino: Reven pijanček, ki ga njegova žena ni mogla prenašati, je zadel 200.000 rubljev. Ko je on veseljačil, je zasnovala njegova žena peklenski načrt. Prav istega dne, ko je on prejel denar, ga je pahnila z balkona v petem nadstropju. Vinski bratec si je zlomil tilnik. Kdo bi si bil mogel misliti, da ga je ubila njegova žena?

Nekaj časa je žalovala za njim, nato pa je odšla z denarjem v neko drugo mesto in je tam brez skrbi živela v bogastvu in veselju.

del odobravam in v večini slučajev tudi podpisujem. Prav tako je hvale vredno, ko je Miličević pograjal slabo tehnično stran (papir) V. zvezka »Zbranih spisov«, ki je povzročila neljubo nesoglasje v sicer tako dragoceni izdaji celotnega Dučića.

Mnogo prostora je dal Miličević Milanu V. Bogdanoviću, uredniku »Srpskega književnega glasnika«, katerega znanost letos izšlo delo »Stari i novi« ostro, dasi s precejšnjo ironijo, zameta. Zdi se mi, da mora med obema biti neizravnani kakšen starejši osebni obračun globljega korena, ki je tudi vzrok tako strogemu nastopu Miličevića proti Bogdanoviću, ki danes splošno velja za enega boljših srbohrvaških književnih kritikov. Članek je ponatisnjen iz »Politike«.

Zelo toplo je napisan kratek prikaz lani izišle knjige Petra Petrovića »Godinu dana«, ki je med književniki in kritiki vzbudila precej pozornosti.

V sestavku »Zašto dira Bosiljku devojkuc nastopa Miličević proti prevodom iz Eshila in Sofokla, ki jih je oskrbel Miloš Djurić, izdala pa jih je »Srpska književna zadruka«.

Članek »G. Toša Manojlović i Andersen«, ki je decembra lanskega leta izšel v »Politiki«, je napisan povodom površnega Manojlovičevega (sedanji urednik »Letopisa Matice Srpske«) prevoda Andersenovih bajk, ki ga je izdala »Narodna prosveta«.

V posebnem članku je govor o novih izdajah Vuka Karadžića in Njegoša.

Iz zelo simpatičnega sestavka z naslovom »Knjižnice brez knjig« moram citirati pasus, ki je na eni strani krvavo resničen, na drugi pa daje dokaz, da se tudi nekateri med srbskimi javnimi delavci te njegove resničnosti zavedajo. Ko namreč Miličević razpravlja o srednješolskih knjižnicah v Jugoslaviji, prihaja do sledeče ugotovitve: »...sve djačke knjižnice naših srednjih škola mogu podeliti u dve velike grupe: u jednoj, koja bi prostorno obuhvatila oblasti severno od Save i Dunava, stanje ako nije vrlo dobro, uglavnom je snošljivo; u drugoj, koja bi se rasprostirala na oblasti južno od ovih reka, stanje djačkih knjižnica, ako nije potpuno očajno, u svakom slučaju vrlo je žalosno«.

Sledi sestavek o mladinski književnosti.

Posebno zanimiva sta članka »Odbrana kritike pred sudom« in »Spor oko kritike«. Znano je, da je Miličević koncem lanskega leta prišel v zanimiv književni konflikt z znanim pisateljem Milošem Crnjanskim, ki se je končal pred sodiščem. Miličević je bil oproščen. Tu je govor, ki ga je imenoval imel pred sodniki in ki je frapantno učinkoval. Zanimivo je, da je Crnjanski te dni zopet imel književni obračun pred beograjskim sodiščem. Drugi članek, ki sem ga zgoraj imenoval, pa je načelne vrednosti.

Knjiga »Književne kronike« je sicer v celoti le časovno oceno odmerjene vrednosti, po veliki večini priložnostno in časopisno napisana, pa kljub temu zanima, posebno radi prikupnega načina pisanja, tudi izven časa in njegovih kratkotrajnih in iznenadujočih dogovorov.

T. P.

Slovenec — ameriški pisatelj. Louis Adamič, naš rojak, ki se je proslavil kot ameriški pisatelj, je našim čitateljem že znan. Po vestih, ki jih čitamo v »Prosveti«, končuje Adamič pravkar nov roman »Laughter in the Jungle« (Smeh v džungli). — V New-Yorku in Londonu obnem je pravkar izšla zbirka najboljših povesti iz leta 1931, ki prinaša tudi Adamičevo novelo »The enigma«. — V oktobrski številki znanega Harperjevega »Magazina« je priobčil novelo »The Land of Promise« (Obljubljena dežela), v kateri riše tragedijo slovenskega delavca cirkovnika v USA, ki mu ni več živeti v Ameriki in samega sebe ovadi oblastem, da se je nepostavno priselil, samo da ga pošljejo v domovino.

Naš rod je naš najcenejši in najbolj razširjen in najbolj pogumno urejani mladinski mesečnik. Pesmi 1. letošnje številke so prispevali Samsa, Roš, Grahor, črtice Ribčić, Winkler, Kresal, Gaspari, člančice pa Zupanc, A. Širok, Jakopič, Sirk, Skrbinec, Skuljeva. Zanimivi so njegovi stalni predali Cicibanov rod in pa Mladina piše. — Na eno stvar pa človek ne bi mogel pri teh naših odlično urejanih, vsega priporočila vrednih mladinskih publikacijah nikoli dovolj priporočiti: da morajo biti stvari za mladino še posebno skrbno pisane in objavljane in da ne sme ostati v njih nobenih pisnih in slovničnih napak. Škoda je, da bi veliko, lepo delo kazile majhne, grde napake.

»Ni slab domislek, hahaha?« se je smejal pisatelj, ko je pripovedoval svoji ženi vsebino.

»Izvrstno,« mu je pritrdila.

In roman je uspel.

Naslednje delo je bilo nekaj velikega, tudi roman. Vsebina je bila sledeča: Mlado dekle se je poročilo z možem, ki ga ni ljubilo. Bila je nesrečna, vendar pa je zavrnila vse snubitve svojih številnih častilcev.

Njen mož je bil odlična osebnost in je z neverjetno naglico prišel do najvišjih mest. Vsi so ga zavidali radi njegovih uspehov in radi srečnega družinskega življenja.

Ko je bil imenovan za ministra, se je pa zgodila nesreča: nenadoma je umrl. Kdo bi si bil mogel misliti, da ga je ubila njega žena, saj se je zdel v vsakem oziru naporekljiva. Njegova žena je vlekla ministrsko pokojnino, odšla v neko drugo mesto in je tam brez skrbi živela, brez svojega osvovljenega moža, v bogastvu in veselju...

»Posrečen domislek, hahaha!« je smeje se pripovedoval pisatelj načrt svojega romana.

»Izvrstno,« mu je pritrdila njegova žena.

Prešlo je nekaj let.

Pisatelj je dosegel lep uspeh in njegovi pustolovski romani so bili kot šlagerji.

Končno je založnik kupil njegova zbrana dela za ogromno vsoto denarja.

Prav tisti dan, ko je prejel denar, se je zgodila nesreča: umrl je zaradi zastrupljenja s plinom v svojem stanovanju. Njegova žena je bila, tako so poročali časopisi, po srečnem naključju z doma.

Kako se ji zdaj godi, ne vemo, toda po smrti svojega moža je odšla v neko drugo mesto.

Mladi Jugoslovan

Vinko Bitenc:

Lučke na grobeh gorijo...

Lučke na grobeh gorijo, misli žalostne hitijo k našim dragim gor v nebo

Danes god je milih rajnih, lep spomin iz dni nekdanih solze vabi nam v oko.

Na gomilah krizanteme molijo molitve neme, vse obliva luči zar.

Ustnice pa šepetajo, vdane prošnje trepetajo v srih, rajnim pred oltar.

Gustav Strniša:

Netopir

»Bojte se netopirja, saj kri sesa!« je svaril otroke vaški prosjak Cibec.

Otroci so vprašali gospoda učitelja, če je to res. Učitelj je odvrnil, da je netopir nedolžen prhutar, ki lovi najrajši mušice in drugi mrčes.

Med deco je bil neverni Tomaž, mali Jakec, ki se je hotel za vsako stvar sam prepričati.

»Moj oče je cerkvenec pri svetem Kancijanu. V stolpu sem videl že mnogo netopirjev, pa sem se jih zbal. Kdo je dovolj pogumen, da gre z menoj?« je vprašal dečke.

Odločil se je Piškov Jožek in Tratarjev Cenc. Sicer nista bila posebno pogumna, le radovednost ju je mučila.

Tisti popoldan je kmalu prišel Jakec. Seboj je prinesel ključke od zvonika. Fantiči so takoj odšli v stolp. Kmalu so bili v slepih linah.

»Vidite! Tamkajle je že eden!« je dejal Jakec. Zdaj se jih ne bojim več, ker ne sesajo krvi. Zlezel bom po lestvi nad veliki zvon in ga skušal doseči. Če ga ne bom mogel prijeti, ga bom zapodil k vama. Kar zgrabita ga!

»Če nama pa vendarle izpije kri?« se oglašila Jožek.

»Tebi jo bo najpreje. Ali te ni sram? Taka preklja si, najdaljši med nama, pa tako boječ ga je Jakec zavrnil.

Tiho sta Jožek in Cenc čakala. Obema sta sredi nemirno utripala.

»Zdajle je zaklical Jakec. Ker ni mogel prhutarja doseči, ga je sunil s palico, da bi padel pred tovariša.

Netopir je padel Cencu na glavo. Ni ga pograbil. Kar stresel ga je raz sebe in skočil — v praznino.

Pa je imel čudno srečo. Priletel je na kamen, ki je bil za utež pri cerkveni uri in privezan z vrvo. Cenc je vrv pograbil in obvisel v zraku.

»Kje si?« je preplašen zavpil Jakec.

Cenc se je oglašil. Javkal je, da se boji in da bo skoraj padel, ker kar niha na kamnu v zraku.

Jakec je prihitel z lestvo in jo spustil na oder, nad katerim je visel Cenc. Ves preplašen je deček zlezel po nji na tla.

»Sram te bodi!« se je zadril Jakec in ga zaničljivo pogledal, čeprav je bil v duši vesel, da se ni pripetilo kaj hujšega.

Vrnili smo se v slepe line. Nizko nad nami je ždel netopir.

Jakec je zadovoljno pokimal. Zgrabil ga je z desnico in mu nastavil svojo levico:

»Če res piješ kri, na sesaj jo!«

Zaman je silil živalci roko pod gobček. Plašni prhutar se ni zmenil zanj.

»Poskusimo z muhami!« je ukazal Jakec.

Jožek je moral iti muhe lovit. Prinesel jih je. Netopir jih je res pohrustal.

»Torej ima gospod učitelj prav! Prosjak Cibek pa laže!« je ugotovil Jakec.

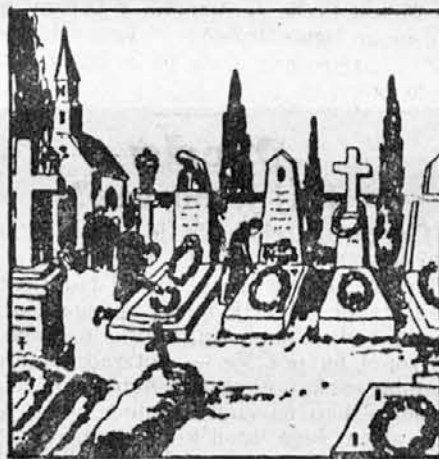
Vsi trije so počasi lezli nazaj po stopnicah. Cenc je še vedno ves trepetal. Ni se mogel otrestit misli na debeli kamen, ki ga je pravkar jeznil visoko v temnem stolpu.

Danilo Gorinšek:

Samoten grob

Trhel les je križ nad grobom, kamna ni ne krizantem, niti svečke ni na grobu, Bog ve, kdo počiva v njem!

Je ljudi na milijone, danes ob grobeh kleče, ne ustavi se nobeden, ki tod mimo gre.

Tih je grob, ko da sramuje svoje se neznanosti, ko drugod beli se marmor, tu še ni dovolj — prsti.

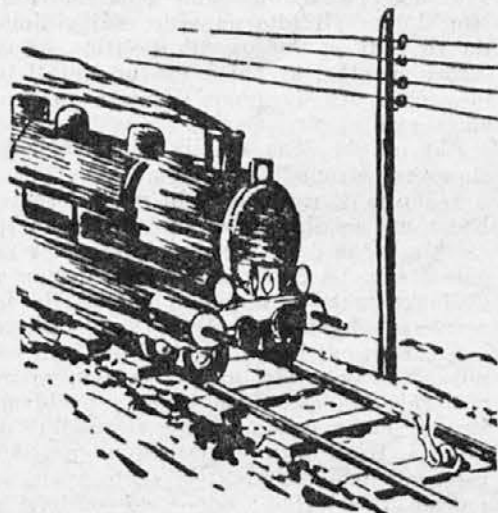
Trhel les je križ nad grobom, kamna ni ne krizantem, večje tuge nisem videl, večje žalost ne vem...

Ivan Kriški:

Polž in vlak

Basen. Po Paulu Kellerju.

Polž, ki si je uredil svoje domo v nje ob tračnicah, se je zelo jezil na vlak, ki je vsak dan tako brezobzirno, ne da se bi zmenil za polža, dirjal mimo. Nekega dne pa reče polž samemu sebi:

»Le počakaj, ti bom že izbil iz glave tvojo domišljavost!« Zlezel je med tračnice, iztegnil svoje tipalke in tako čakal na vlak.

»Ustavil ga bom! Spoprijel se bom z domišljavcem!« je škripal v svoji užaljenosti.

V tem hipu je privozil vlak in zdrdral nad polžem. Polž se je strmeč obrnil in gledal za vlakom. Hipoma pa se mu je posvetilo in potolažil se je:

»Ni se upal ustaviti! Zbal se me je! Strahopetec!«

Danilo Gorinšek:

Objestni kralj

Nekoč je bilo nekeje veliko kraljestvo. Vladal mu je kralj, ki je bil nezadovoljen z vsem svetom. Kakor postanejo ljudje, ki živijo ob ogromnem bogastvu, kmalu nezadovoljni in si žele večno novih stvari, je tudi ta kralj stikal za večnimi novotarijami, potoval je iz kraja v kraj in trosil bogastvo. Ali slednjic ni bilo zanj nič več novega. Videl, slišal in okusil je bil vse, kar je mogoče na tem svetu. Vse mu je bilo vsakdanje, dolgočasilo se je in zabavljal. Spril se je z ljudmi in z Bogom, češ, da svet nič ne velja.

Nič več mu ni bilo po volji. Ni maral živati in rastlin. Zlasti rib ni mogel videti in ne smrek. To pa zato, ker so smreke večno zelene, ribe pa živijo večno v vodi. Enoličnost pa je bil v svoji objestnosti zasovražil.

Tako daleč je seglo njegovo sovraštvo do vsega vsakdanjega, da je proglasil dan za noč, noč pa za dan. In je moral ves dvor za dne k počitku, ponoči pa so morali bdeti in opravljati vsakodnevne posle.

Kraljica in kraljična sta bili nepokvarjeni v duši in sta se upirali kraljevemu počenjanju. A ta je bil svojeglav in je zahteval, da upoštevajo njegov svet vsi podaniki.

Tako so v tem kraljestvu po dnevu spali — ker kralj ni maral belega dneva — ponoči pa bdeli.

Z nebes je Bog gledal na neumnost objestnega kralja in je sklenil, da ga izmodri.

Kar nenadoma je solnce ugasnilo in beli dan se je izpremenil v črno noč. Odsihmal solnce

ni več zažarelo in je visela nad kraljestvom večna temna noč.

Kralj se je tega silno razveselil. Ali ko je zapazil, da so v noči bili začarani vsi svojci in da je ostal sam v večni temi, ga je obšlo kakor strah.

Ko že v tretje ni več zažarel dan in ni mogel k počitku — spati je bil vaju le po dnevu — ga je prevzemala utrujenost. A zaspati ni mogel in sam samcat v noči je taval po zapuščenih ulicah svoje prestolnice.

Po nadaljnjih treh dneh se mu je zganilo v srcu. Kesal se je svoje objestnosti. Zašel je bil v gozd, pred potočkom je obstal. Spomnil se je svojega sovraštva in je vzdihnil: »Vsaj drob-

ceno ribico naj zagledam!« Pa je zašvignila ribica iz vode. Nje, ki je nekoč ni maral, je naprosil: »Spregovori! Le besedo naj čujem!« Tedaj je ribica spregovorila: »Dan!«

Hodil je kralj dalje po nočnem svetu in je težko prenašal svojo bol. Čimdalje bolj se je zavedal svojega greha, a nikogar ni bilo, ki bi ga mogel tolažiti. Spomnil se je vsega in je zaželel: »Smreko, da bi vsaj videl! Smreko, ki sem ji bil sovraznik!« Tedaj je pred njim hipoma zazenela smreka.

Naprosil jo je kralj: »Nihče ne govori z menoj! Spregovori!«

In smreka je spregovorila: »Dan!« Tedaj so kralju stopile solze v oči. Pokleknil je na zemljo, sklenil roke kot v molitvi in vzdihnil: »Dan!«

Zažarelo je mahoma solnce, smreka se je izpremenila v kraljico, ribica v kraljično. Kralj ju je prosil odpuščanja, dvignil je pogled proti nebu in je spoznal božjo dobroto.

Uganka

Je hiša in ni hiša,
je postelja in ni,
pa vendar notri biva
nekdo in mirno spi.

—o—

Rešitev prejšnje uganke: Štirje letni časi. Pravilnih rešitev smo prejeli 27. Nagrado, mladinsko knjigo, je žreb določil: Nadica Ohlfeldovi, učenki IV. razreda osnovne šole v Trbovljah L. Loke 386. Rešitve današnje uganke bo sprejemalo uredništvo »Mladega Jugoslavana« v Mariboru, Aleksandrova c. 24, do srede 4. novembra opolne.

Radivoj Rehar:

»POPOTOVANJE PO ZVEZDI VEČERNICE«

160 strani obsegajoča krasna zgodba dečka in deklice o poletu na planet Venero, je te dni izšla kot ponatis iz »Jugoslavana« v založbi tiskarne »Merkur« in se naroča pri njej ali pa pri knjigarnah. Knjiga stane 12 Din.

Martin Napuhak

Pravljica igra za mladino v petih slikah.

Spisal J. Spicar.

(Nadaljevanje.)

TINE: Šla sva, kakor ste nama naročili...

BINE: In prišla sva tje...

TINE: Vse je bilo res, kar ste rekli: Sedel je na skali in naju niti ni pogledal, ko sva se mu bližala.

BINE: Pa sva se mu le približala.

TINE: Približala sva se mu in vprašala.

BINE: Prvi sem vprašal jaz.

TINE: Ne, jaz!

BINE: Ne, oba obenem sva vprašala.

TINE: Da, oba obenem: Si li ti Martin Napuhak, ki paseš tu kmetom ovčice?

BINE: In je dejal...

TINE: Da, jaz sem, je dejal. Torej ti si tisti...

BINE: ...sva vprašala...

TINE: Ki bi rad bil knez in vladar, ki bi bil rad bogat in mogočen...

BINE: ...sva vprašala in je dejal: Da, jaz! Pa tako grdo naju je pogledal, da je ta (kaže na Tineta) kar obledel.

TINE: Jaz nisem obledel. Ti si obledel!

BINE: Jaz ne! Oba sva obledela!

TINE: Da, oba sva obledela. — Potem sva mu povedala, da postane vaš mož, da ga kličete na knežji prestol in da se mu bo vsaka želja...

BINE: izpolnila. Na to je šel z nama in čaka zunaj, da ga pokličete.

ZLATA: Ne bom ga klicala. Vse prepustim vama.

OBA (se globoko poklonita): Velika čast, presvetla princeza!

ZLATA: On naj ne ve, da sem jaz v gradu. Le če bi bilo treba, me pokličita. Predla bom tam v stolpu na zahodu. — On je zdaj knez in vas vseh gospodar. Njegove želje vam morajo biti vsem ukazi. Razumeta!

OBA (se spet globoko poklonita): Razumeva, presvetla princeza.

ZLATA: Vidva sta odeslej prva dvorjana. Pokažite svojo državniško modrost! (Odide.)

OBA (se spet globoko poklonita): Pokaževa, presvetla princeza.

3. PRIZOR.

Prejšnja brez Zlate, potem služabnik. (Ko sta se spet zavrnila pokonci, pogledata na mesto, kjer je stala Zlata. Ko je ne vidita, se nekaj časa gledata, potem stopi Tine korak naprej.)

TINE: No?

BINE (ravnotako): No?

TINE (pokaže na se): Prvi!

BINE (ravnotako): Prvi!

TINE: Jaz! Ne ti!

BINE (ravnotako): Jaz! Ne ti!

SLUŽABNIK (prihiti): Čujta, čujta!

TINE in BINE: Kaj?

SLUŽABNIK (žalostno): O je, o je, kako je škoda!

TINE in BINE: Kaj?

SLUŽABNIK: Da je princeza znorela.

TINE in BINE: Znorela?

SLUŽABNIK: Ali ne vesta?

TINE in BINE: Ne! To ni res!

SLUŽABNIK: Kaj ne bo res! Pravi, da je ta pastir, ki sta ga vidva pripeljala, njen ženin in naš gospodar.

TINE in BINE: Res je!

SLUŽABNIK: Kaj?

TINE in BINE: On je naš gospod!

SLUŽABNIK: Osla!

TINE: Ne, dvorjana sva!

BINE: Da, dvorjana sva!

SLUŽABNIK: Vidva?

TINE: Prva ministra!

BINE: Da, prva ministra!

SLUŽABNIK: Vidva? Kako?

TINE: Po princezinem povelju.

BINE: Da, po princezinem povelju.

SLUŽABNIK (se prime za glavo): Sedaj pa verjamem; znorela je! (Odide.)

TINE (kliče za njim): Privedi pastirja... (se prime za usta) našega gospoda!

BINE: Da, našega gospoda. (Se spet gledata, kakor prej. Premor.)

TINE: Pastirja za vladarja?

BINE: Pastirja za kneza?

TINE: Od ovac k nam!

BINE: Iz hleva v grad!

TINE in BINE (se obrneta vsak na svojo stran): O je! O je!

TINE: Naj bo, kar hoče! Midva sva sedaj dvorjana. Kaj nama mar, kdo je najin gospodar, še manj pa kdo vladar dežele.

BINE: Midva sva dvorjana!

TINE: In najin dobrobit je prva stvar. Meni je vse eno, ali se priklonim pred pastirjem ali pred cesarjem, samo da daje ta poklon dobičkonosno službo.

BINE: Dobričkonosno službo. A, vendar! Midva, se priklanjati pastirju?

TINE: Sedaj ni več? On je zdaj knez in naš gospod.

(Dalje prihodnje nedelje.)

Stanovanjsko vprašanje in žena

Naša mlada »Zveza gospodinje« se je že lotila nekaterih panog gospodinjstva, zlasti vprašanja cen za živila. Njeno sodelovanje z ljubljanskim magistratnim odborom pri določevanju tržnih cen in obvestilo o nabavi kurjiva, sladkorja in jabolk, ki ga je poslala zadnje dni svojim članicam, pričata, da so se naše organizirane žene dejansko zavzele za pomoč gospodinj. Čaka jih še druga, morda še važnejša naloga: ureditev stanovanjskega vprašanja.

Stanovanje, njegova visoka cena in slaba higijenska ureditev! Kdo ga občuti huje kot žena?

Za ozkimi stenami eno — in dvosobnih stanovanj se skrivajo tragedije, nešteti družin. Otroci rastejo v preobloženih pretesnih prostorih, polnih nevarnosti za njih telesno in duševno zdravje. Često nimajo lastne postelje, ne koticke za igranje. Žive v slabem zraku in vlagi, spe skupno z odraslimi, ne redko celo z bolniki. Kakor telesno zdravje, tako je prizadeto tudi njih moralna vzgoja. Otroci so priča neprimernim pogovorom, sporom med možem in ženo, življenju, ki bi jim moralo še za dolgo ostati prikrito.

Zanimanje za stanovanjsko vprašanje bi morala biti važna točka v programu ženskih društev. Stanovanje je poleg mezde glavno težišče socialnega problema naše dobe po delavskih okrajih. Nič manj važno pa ni tudi v srednjih slojih in po kmetih.

Alkoholizem, spolne bolezni, umiranje dojenčkov, razrušene družinske vezi, brezdomstvo, zanemarjenost mladine se z nobenim sredstvom tako ne pospešuje kakor s slabimi stanovanjskimi razmerami. Na kazenskih razpravah o vlomih in tatvinah se pokaže, da izhajajo krivici večinoma iz siromašnih stanovanjskih razmer, kjer je bilo materi nemogoče urediti dom tako, je bil sina lahko vzgojila v dostojnega človeka.

Za pobijanje stanovanjske krize je potrebno splošno sodelovanje žen.

Poleg prizadevanja za znižanje stanarin in za zgradbo higijenskih stavb ni nič manj važna notranja poglobitev v splošno stanovanjsko krizo. Tiste, ki stanujejo z možem in otroki v dveh, morda celo v eni sami sobi, bi ne smele občutiti te nesreče kot zgolj svojo osebno krivico, nego bi se morale zavedati, da je njih stiska le

del vseobčnega položaja, ki bi se pa mogel izboljšati le z dobro voljo vseh. Saj to je tisto, kar danes tolikim ljudem otežuje prenašanje bede: izgubili so zavest socialne skupnosti in mislijo, da je njih žalostni položaj izjemen in da morajo trpeti zato, ker jih preganja neka posebna, zgolj osebna usoda.

Kako pa naj bi žena vplivala na reševanje stanovanjske krize? Naša »Zveza gospodinje« je v tem pogledu že nekaj storila. Pri razstavi novodobnega gospodinjstva je stopila v zvezo z arhitekti, ki so po njenih navodilih napravili načrte za ekonomsko in higijensko urejeno stanovanje. Razstavljena stanovanja, zlasti otroška soba, pa so bila namenjena imovitejšim slojem. Ni bilo napačno. Saj vidimo, da so tudi po takozvanih boljših hišah troci pepelke, ki poleg vse udobnosti in elegancije v hiši nimajo primerne prostora zase.

Kaj naj bi žena stavila za izboljšanje stanovanj siromašnim slojem?

Težko je z razstavami bi malo dosegla. Kako naj mislijo starši na higijensko in vzgojno stran doma, če nimajo sredstev za gole stene. Le če bi imele žene dostop v občinske zastoje, bi lahko kaj storile za resnično, dejansko rešitev stanovanjske krize. Kjerkoli imajo žene volilno pravico, povsod so pokazale, da jim je delo za izboljšanje stanovanjskih razmer prebivalstva važna in nujna naloga. Gospodinjstva zveza v Hamburgu je poslala na najvišje mesto spomenico, v kateri zahteva, da se morajo v katerikoli odbor, ki se bavi z zgradbo hiš, pritegniti tudi zastopnice gospodinjstev. Saj se baš žene najbolj spoznajo na potrebe in nedostatke stanovanja. Razume se, da morajo imeti take zastopnice poleg gospodinjstevske prakse tudi nekaj znanja v tehničnih, industrijskih in finančnih stvareh, ker bi drugače ne mogle sodelovati z arhitekti in javnimi oblastmi.

Vsekakor je zanimanje za stanovanjske razmere važna socialna naloga sodobne žene. Če je slabim stanovanjem po mestih in industrijskih krajih glavni vzrok beda, je po kmetih najpogostejše krivda v nevednosti in nepoučenosti. Gospodinjki tečaj in ženska društva bi si morala postaviti v program tudi pouk in predavanja o higijenski uredbi stanovanja.

Mednarodni kongres zdravnic

Nedavno se je vršil na Dunaju 6. mednarodni kongres zdravnic, katerega se je udeležilo 200 zastopnic iz 26 dežel. Predsedovala je psihi-jatrinja ga. Dr. Thuillier-Landry. Med znamenitejšimi zborovalkami omenja poročilo tele: dr. Marianne Bauer-Jokl in dr. Adler Herzmark (Dunaj), dr. Lizzi Hoffa, prva predsednica Zveze nemških zdravnic, in ga. dr. Krüger, Francozinja dr. Poli-Garnier (Alger), Angležinja dr. Martindale, dr. Mac Jurey, dr. Kate Mead in lady Barrett, Amerikanka dr. Esther Lovejoy, Italijanki dr. Sorrentini in dr. Lollini, Norvežanka dr. Dagny Bang, Čehinji dr. Zaholkova in dr. Reichartova, Japonka dr. Kuni Toda.

Kot glavna točka je bila na dnevnem redu: »Vloga zdravnic v eksotičnih deželah« in »Zakonska zaščita delavke, prosmatrana s socialno higijenskega stališča.« Referati o prvi točki so nudili pretresljivo sliko velike zdravstvene bede, v kateri se nahajajo žene eksotičnih dežel. Vera in praznoverje jim zabranjujeta, da bi se pustile zdraviti od moškega. Vsled pomanjkanja tudi najnujnejše oskrbe umirajo žene v tisočih na tuberkulozi, sifilisu, malariji in strašnih očesnih boleznih. Tragične so tudi porodniške razmere, kajti »zdravniška pomoč« obstoja samo v izpolnjevanju verskih obredov ter so vsled tega zastrupljenja in raztrganje maternice čestokrat neizbežne. Strahovito visoko je število mrtvih porodov: v Egiptu je baje neštevilo žensk, ki so bile 15—17krat noseče in niso rodile nič enega živega otroka! — Tu se nudi zdravnici obširno in hvaležno polje. Na splošno uživa zdravnica v tistih krajih veliko zaupanje ter more storiti mnogo dobrega s higijenskim poukom, iz izvežbanjem bolniških strežnic, z ustanavljanjem porodnišnic, materinskih posvetovalnic in očesnih poliklinik.

Kot druga točka dnevnega reda je bila razprava o pravni zaščiti delovne žene. Tu si stoje nasproti privrženke in nasprotnice »Open door« — gibanja, ki je posebno v gospodarsko dobro situiranih skandinavskih deželah zelo razširjeno. Zagovornice tega gibanja sicer ne odrekajo potrebe zaščite nosečih, toda varstveno čas naj se smatra kot bolezen in naj bo odplačan iz bolniških blagajn. Kongres je sprejel resolucijo, ki zahteva enako mednarodno zaščito delavke, dalje nadzorstvo obrtnih obratov po izsolanih obrtnih zdravnikih in zdravnicah, obvezni pouk študentk o obrtni higijeni in poklicnih boleznih, dalekosežna kontrola domače obrti pri moških in ženskah ter končno izpeljava načela: za enako delo — enako plačilo za moške in ženske! — Določila se je snov za bodoči kongres in sicer: »Upliv sporta na zdravje žene« ter »Ureditev porodov in zakonska posvetovalnica«.

Organizirane gospodinje v Nemčiji

Nemške gospodinjstvene zadruge štejejo 800.000 članic, katere imajo 2500 trgovin in okrog 80 produkcijskih obratov, ki brez dobička dobavljajo zadržnim članicam. Vse te naprave služijo edino v korist gospodinjstvom. Seveda gospodinjstva tudi sama financirajo svoje obrate; vsaka družina je udeležena z malo vsoto (navadno 30—50 mark). Te trgovine in tovarne so toraj last konsumentov in delajo samo v njihov interes. Zato se lahko izognejo vsaki pretirano dragi reklami; mesto te agitirajo članice same med seboj. Nekatere članice zadrž prostovoljno obiskujejo gospodinje in jih pridobivajo v svoj krog, prireajo sestanke, objavljajo članke v raznih časopisih, da navdušujejo žene za skupno nakupovanje. Njihova posebna naloga je, da vzbujajo v gospodinjstvih odpor proti reklamni sugestiji in proti reklamnim darovom. Ta pouk se vrši v malih krožkih, ki se imenujejo »ženski delovni krožki«. Tu se sestajajo žene vseh slojev. Te ženske konsumne zadruge ne spadajo v socialistično delavsko gibanje, kakor se splošno domneva.

Razgled po ženskem svetu

Združene države Sev. Amerike.

Statistika ženskega biroja v delavnem oddelku v Kolumbiji izkazuje stalno naraščanje števila poklicno zaposlenih žen. V zadnjih 10 letih se je zvišalo število juristik za 17 odstotkov, pisateljic, žurnalistk, reporterik je naraslo za 6 odstotkov, glasbenice in glasbene pedagogije so se pomnožile za 26 odstotkov, vpadljivo umetnice za 39 odstotkov in učiteljice za 73 odstotkov.

Miss Amelia Earhart, prva žena, ki je pletela čez Ocean, je bila imenovana za podpredsednico ameriškega nacionalnega letalskega društva. Miss Earhart je že od l. 1929 član tehniškega odbora.

Georgia C. Montgomery iz San Franciscu je prva žena v Kaliforniji, ki je dobila koncesijo za izvrševanje odvetniške prakse na zveznih sodiščih.

Francija.

Kakor poročajo, je v Franciji 710 žen odlikovanih z redom častne legije; med temi 19 kmetic in 2 tovarniški delavki. Poleg tega ima to odlikovanje tudi 10 inozemk.

Nizozemska.

Pri zadnjih občinskih volitvah je bilo izvoljenih v občinsko zastopstvo 40 socialistik. Nekatere so bile ponovno izvoljene, druge pa na novo. Nekatere zastopnice, n. pr. v Amsterdamu in v Hengelu so v občinskem zastopstvu že od l. 1919. V Borgerju je bila ženska nosilka liste.

Avstrija.

Velik uspeh je dosegla pisateljica Paula Grogger s svojim romanom »Das Grimmingtor«, ki je dosegel že 40 nemških izdaj; preveden je bil tudi v norveški jezik in se tudi v prevodu zelo mnogo čita.

Švica.

Težka avtomobilska nesreča je povzročila veliko žalost v švicarskem ženskem svetu. V Bernu je imela ga. Roza Neuenchwander tečaj za učiteljice na šolah za prodajalke; tečaj je bil zelo dobro obiskan. Ob zaključku tečaja so udeležence napravile avtomobilski izlet, pri katerem se je avto, brez šoferjeve krivde, ponesrečil. Pri tem so bile ubite štiri znane obrtnošolske učiteljice, voditeljica sama je pa bila težko ranjena.

Razno

Zavarovanje za neomožene.

V Ameriki se lahko ženske zavarujejo proti »nevarnosti«, da »obsede« ter dobé v gotovi dobi, ako se ne omožijo, izplačano dogovorjeno odškodnino. Slično zavarovanje imajo tudi že na Švedskem. Ako so se zavarovale za visoko vsoto, ni izključeno, da najdejo moža tudi po tisti gotovi dobi.

Proti ropanju žensk v Palestini.

Iz kraja v kraj potujoči Arabci imajo navado, da si ugrabijo žene in vse prizadevanje obla- stiti, da bi odpravile to zlo, se je doslej izjalovilo. Da se zavarujejo proti temu, so žene segle po samopomoči: združile so se v trop amaconk ter se dobro oborožile. Zdi se, da bodo imele uspeh.

Kitajska »Karmen«.

V Tientsinu so vpriporili po kitajsko prikrojeno opero »Karmen«. Španske toreadorske šege so Kitajcem popolnoma neznane in nerazumljive, zato so si Kitajci prikrojili opero, po svoje. Karmen je postala perica, dan José je povesni kramar, toreadorja so pa nadomestili s požiralcem mečev, ki na koncu ubije svojega tekmeča ter sam umre, ko požira svoje meče.

Svojevrsen testament.

Nedavno je dospela na Angleško s parnikom »Carmenia« neka Amerikanka, katere si je pridobila že svojevrsen sloves. To je gospa A. M. Granat, katere se mora, glasom oporoke neke stare tete, podati vsako leto enkrat na potovanje čez Ocean. Šele potem se ji izplača v testamentu določena letna renta 8000 mark. Gospa je stara sedaj 67 let in je prepotovala že 25-krat Ocean iz Amerike v Evropo in nazaj, da ne izgubi dedščine. V testamentu je določeno, naj se cela vsota po možnosti uporabi za to potovanje.

Moda

Kaj je novega?

Človek bi rekel, da je težko ustvariti kaj novega na področju, kjer se že sto in stoletja ustvarja in se nešteti trudijo vsak dan, da bi ustvarili nekaj novega. Zato se moda vedno ponavlja, vedno prihaja staro zopet na površje — kot zadnja novost. Vendar nekaj novega lahko registriramo danes. Uhan na enem samem ušesu je sicer stara šega kmečkih očancev; toda uhan na enem samem nežnem ušesu modne dame je pa le novost, ki je vredna, da si jo zapišemo. Sedanja moda zavrača vsako simetrijo, ki spominja na dva svečnika na kaminu ali na majhnem oltarčku. Morda pa je en sam uhan posledica — gospodarske krize. Ali morda hoče moda zato prirediti en uhan, ker so postiljonski klobučki tako potisnjeni na eno uho, da bi se uhan sploh ne videl. Odkar vse žene delajo, so se možje odvalili obsipati jih z darovi. Najboljši rečejo: »Kupi si s svojim denarjem, kar hočeš!« Toda, četudi je normalno, da si žena sama kupi obleko, ali kozarec gorčice, ali tudi krtačo za preproge, vendar še ni prišlo v navado, da bi si žena sama kupovala svoj nakit in ga sama plačala!

In če bi to bil tudi en sam samcat uhan!

Jesenska moda

Modern klobuk iz klobučevine z novo obliko krajev in z okrasom iz trakov v obliki rože.

OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA!

Barvi, ki se uveljavljata, sta granatno rdeča in temnorjava (barva zamorčeve kože). Mnogo se govori tudi o zeleni barvi in se tudi precej vidi te barve, toda ta že ni več nobena novost. Tako vsaj trde tiste, ki se spoznajo.

Cisto previdno so se začele lansko leto pojavljati čipke pri oblekah. Danes je njihov uspeh gotov in se uveljavljajo čedalje bolj. Da dosežejo vsestransko uganjanje in da so dostopne vsakovrstnim žepom, se izdelujejo čipke vseh mogočih vrst, vzorcev in cen, tako da si izbere lahko vsaka po svoji želji. Črne svilene čipke, direktne potomke šantilijskih čipk imajo prednost; sestavljajo se s svilnimi neke rujavkasto krem barve, imitacija španskih »blondink«. Dobi se tudi bogata izbira barvanih čipk od najnežnejših pastelnih tonov do kričavih močnih barv.

Pajčolani so na malih blobučkih zelo elegantni. Vendar se ne polagajo tesno na čelo, kakor doslej, marveč plapolajo okrog obraza. Pajčolan, ki pokriva pogled sanjavih oči, je vedno privlačen. To zimo je pajčolan vedno črn, le tu pa tam bo imel kakšno liko iz bele šenilje, ki bo imitirala snežinke...

Ruske rokavice iz pasje kože

V Rusiji imajo sedaj tudi — pasje komisarje. To se pravi: vsaka vas, vsako mesto mora dobavljati pasje kože in sicer se pridobivajo živali potom razlastitve. V »gospodarskih odredbah« se glasi, da se mora v l. 1931. v Rusiji pobiti 1.000.000 psov in izročiti njihove kože. Lastnik dobi pol do 1 in pol rublja za vsako kožo. In čemu? V pjetiletki je določeno, da mora iz tega nastati za sovjetsko republiko nov vir odpadkov; ne samo kože, ampak tudi meso in kosti se plodonosno uporabijo. Iz kož se bodo izdelvale cenene rokavice, s katerimi namerava Rusija preplaviti vso Evropo.

Gospodinjstvene pomočnice

Kuharice, sobarice, pestunje, postrežnice, ki ste ob nedeljah popoldne proste, pridite v naše društveno shajališče v Prečni ulici. Tam so sestanki naših članic, učni tečaji za nemščino in šivanje, predavanja in prijateljski razgovori. V teh deževnih dneh, ko vas narava ne vabi na izprehode, ne trajte časa in denarja po zabaviščih, nego ga uporabite v večjo svojo korist. Naše shajališče je namenjeno le vam, tovarišice! Pri nas boste slišale koristno besedo in naše razumevanje za svoj položaj. Zvezo gospodinjstvenih pomočnic in njeno glasilo »Gospodinjstvena pomočnica« smo ustanovile služkinje same v izboljšanje in napredek svojega stanu. Vsaka, ki ima resen smisel in dobro voljo za skupno delo, nam je dobrodošla.

»Zveza gospodinjstvenih pomočnic.«

Pravi smučarski čevlji

vedno v zalogi in izdeluje po meri staroznana

tvrdka ZALOKAR, Mestni trg 19
Popravila se sprejemajo

Razširjajte Jugoslovana!

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VL No. 43/39.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od 8. oktobra do 14. oktobra 1931.

Po naredbi ministrstva za narodno zdravje
S. br. 4948 z dne 21. marca 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umri	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	5	—	—	—	5
Celje	1	—	—	—	1
Celje (mesto)	1	—	—	—	1
Dolnja Lendava	2	1	—	—	3
Gornji Grad	1	—	—	—	1
Kranj	4	1	—	—	5
Konjice	4	—	3	—	1
Krško	3	1	—	—	4
Laško	—	1	—	—	1
Litija	4	—	—	—	4
Logatec	4	—	—	—	4
Ljubljana (srez)	5	1	1	—	5
Ljubljana (mesto)	7	—	3	—	4
Ljutomer	8	1	1	—	8
Novo mesto	2	—	1	—	1
Prevalje	3	—	3	—	—
Ptuj	1	1	2	—	—
Radovljica	1	—	—	—	1
Skupaj	56	7	14	—	49

Griza. — Dysenteria.					
Dolnja Lendava	3	—	1	—	2
Kočevo	10	—	7	—	3
Krško	4	—	1	1	2
Logatec	4	—	2	1	1
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Murska Sobota	2	—	1	1	—
Novo mesto	2	1	—	—	3
Prevalje	2	—	—	—	2
Ptuj	17	—	10	1	6
Skupaj	45	1	22	4	20

Škrlatinka. — Scarlatina.					
Brežice	6	8	—	—	9
Celje	4	—	1	—	3
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Gornji Grad	—	1	—	—	1
Kamnik	6	—	4	—	2
Kranj	5	4	—	—	9
Krško	1	—	—	—	1
Laško	—	1	—	—	1
Litija	3	3	1	—	5
Ljubljana (srez)	4	2	1	—	5
Ljubljana (mesto)	9	—	5	—	4
Ljutomer	2	2	—	—	4
Maribor desni breg	—	2	—	—	2
Maribor (mesto)	2	3	—	—	5
Metlika	11	—	—	—	11
Murska Sobota	—	1	—	—	1
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj (mesto)	2	—	—	—	2
Radovljica	14	—	2	—	12
Slovenjgradec	—	1	—	—	1
Skupaj	71	23	14	—	80

Ošpice. — Morbilli.					
Celje	1	5	—	—	6
Ljutomer	55	—	—	—	55
Maribor (mesto)	12	3	14	—	1
Metlika	63	—	—	—	63
Ptuj	—	12	—	—	12
Skupaj	131	20	14	—	137

Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	3	6	—	—	9
Celje	6	4	—	—	6
Celje (mesto)	1	1	—	—	2
Crnomelj	—	2	—	—	2
Kranj	8	2	1	—	4
Kočevo	1	2	2	—	1
Konjice	—	1	—	—	—
Krško	9	—	7	—	2
Laško	4	3	4	—	3
Litija	9	5	1	—	13
Logatec	8	2	—	—	8
Ljubljana (srez)	13	6	2	—	17
Ljubljana (mesto)	5	1	1	—	5
Ljutomer	1	1	—	—	2
Maribor desni breg	—	3	—	—	3
Maribor levi breg	21	—	4	—	17
Maribor (mesto)	3	1	—	—	4
Metlika	—	2	—	—	2
Murska Sobota	3	3	2	—	4
Novo mesto	4	1	—	—	5
Prevalje	4	2	2	—	4
Ptuj	2	2	—	—	4
Radovljica	—	2	1	—	1
Slovenjgradec	—	2	—	—	2
Šmarje pri Jelšah	16	5	4	1	16
Skupaj	116	59	37	2	136

Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Logatec	1	—	—	1	—
Šmarje pri Jelšah	1	—	—	—	1
Skupaj	2	—	—	1	1

Dušljivi kašelj. — Pertussis.

Ptuj	19	—	8	—	11
Skupaj	19	—	8	—	11

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umri	Ostanejo v oskrbi
Sen. — Erysipelas.					
Brežice	1	—	—	—	1
Celje	1	1	—	—	1
Crnomelj	—	1	—	—	1
Gornji Grad	1	—	1	—	—
Kranj	—	1	—	—	1
Kočevo	—	1	—	—	1
Konjice	—	1	—	—	1
Krško	—	1	—	—	1
Logatec	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	1	1	1	—	1
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Novo mesto	2	—	—	—	2
Prevalje	2	—	—	—	2
Radovljica	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	1	—	1	—	—
Skupaj	12	8	4	—	16

Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Skupaj	—	1	—	—	1

Vraničev prisad. — Anthrax.					
Brežice	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Steklina — Lyssa (rabies)					
Krško	2	—	2	—	—
Maribor desni breg	—	1	—	1	—
Skupaj	2	1	2	1	—

tročniška vročica — Sepsis puerperalis					
Novo mesto	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Ljubljana, dne 19. oktobra 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

* VI No. 15.881/5. 3012—3—3

Razpis.

Po pooblastilu min. za finance z dne 11. junija 1930, št. 79.560/II, in na osnovi določil čl. 82—105 zak. o drž. računovodstvu se razpisuje prodaja barake invalidskega doma v Toplicah pri Novem mestu potom ustne javne dražbe, ki se bo vršila na licu mesta dne 10. novembra 1931 ob trinajstih.

Izključna cena Din 10.000.— (desettisoč dinarjev). Kavcija 10% izključne cene.

Dražbeni pogoji so na vpogled med uradnimi urami pri VI. oddelku kraljevske banske uprave, pri sreskem načelstvu v Novem mestu, pri občinskem uradu v Toplicah in pri dražbeni komisiji pred početkom dražbe.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, 27. oktobra 1931.
Pomočnik bana: dr. Pirkmajer.

* K V-No. 423/38.

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem in izvršitev gradnje carinskega skladišča na Jesenicah

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 25. novembra 1931 ob enajstih

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami v sobi št. 27.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša 1.043.982,23 dinarjev.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 27. oktobra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

No I 119/31—3 3041

Amortizacija.

Na prošnjo Franko Marije rojene Bencak, posestnice v Satahovcih št. 3, se uvede postopanje za amortiziranje vložne knjižice C s e n d l a k i hitelszövetkezeti az orszagos hitelszövetkezeti tagja št. 447, glaseče se na ime Franko Matija iz Satahovcih št. 3 in s stanjem 6192 K 14 vinarjev.

Imetelj te knjižice se poziva, da svoje pravice do knjižice uveljavi v teku 6 mesecev od dne objave tega oklica, ker bi se

sicer knjižica proglasila za neveljavno in bi se na knjižico naložena gotovina izplačala Franko Mariji rojeni Bencak brez predložitve hranilne knjižice.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. I., dne 24. oktobra 1931.

303/31—11 3037

Dražbeni oklic.

Dne 30. novembra 1931. dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču dražba nepremičnin: 1/2 zemlj. knj. Cerina, vl. št. 33, 34, 470.

Cenilna vrednost: 31.585 Din; vrednost pritikline: 812 Din 50 p; najmanjši ponudek: 21.023 Din 50 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, dne 29. oktobra 1931.

* E 396/31—5 3043

Dražbeni oklic.

Dne 9. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 19. dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Dvor, 1/2 vl. št. 204.

Cenilna vrednost: 2659 Din 15 p; vrednost pritikline: 70 Din; najmanjši ponudek: 1773 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Šmarju pri Jelšah, dne 9. oktobra 1931.

* E 932/31—8 3039

Dražbeni oklic.

Dne 11. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: kmečkega posestva h. št. 4 v Sv. Jurju nad Turjem, zemljiška knjiga Sv. Jurij nad Turjem, vl. št. 92.

Cenilna vrednost: Din 28.255; vrednost pritikline: 335; vrednost pritikline: Din 335; najmanjši ponudek: 18.837 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Laškem, dne 15. oktobra 1931.

* Vpisi v zadrugi register.

Vpisala se je nastopna zadruga:

1169. Sedež: Kovor.

Dan vpisa: 11. septembra 1931.

Besedilo: Gozdna zadruga v Kovorju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931 ekspropriirani gozdovi;

2. upravljati dodeljene gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931., to je, preskrbovati svoje člane s potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih gozdov;

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruga pogodba (statut) z dne 14. junija 1931.

Vsak zadrugi član s svojimi pravnimi deleži in pa z njih petkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo.

Načelstvo obstoji iz načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Ivan Mršol, posestnik, Kovor 25; Anton

Košir, posestnik in trgovec, Kovor št. 10; Jožef Valjavec, krojač, Brezje št. 26; Franc Cotelj, tov. delavec in posestnik, Loka 10; Pesjak Anton, posestnik, Kovor št. 61.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadrugo trdno podpiseta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani odd. III., dne 5. septembra 1931.
Firm 807/31 — Zadr. X 156/1.

* Vpisale so se izpremembe

in dodatki pri nastopni zadruzi:

1170. Sedež: Višnja gora.

Dan vpisa: 27. oktobra 1931.

Besedilo: Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za sodni okraj Višnja gora, r. z. z. o. z.

Na podlagi zapisnika občnega zbora z dne 22. marca 1931 se dovoli in odredi izbris izstopivših načelstvenih članov:

Prime Mateja, Zupančič Antona, Kastelec Antona, Brezovec Ignacija, Kutnar Jožeta, Zupančič Jožeta, Erjavec Alojza in Picek Jerneja ter vpis novozvoljenih članov načelstva:

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

Proketo, ali ni bil velik osel, da je pustil Luco samo, da se je peljala s tujim moškim?!

Nagubančil je čelo; z jeznim nemirom je skočil na aoge — pa — je naekrat spet nekdo potrkal!

Vrata so se odprla; ne da bi čakala na »notri«, je aenadoma uteknila Tina Pötsch glavo v izbo. Z zvinitim smehljajem se je ozirala okrog.

»Ali ni Luce doma?«

»Ne!« je odvrnil precej grobo; prišla mu je v nepravi čas, moral je toliko razmisliti.

Kot mačka se je splazila bližje, njene oči so se iskriale. »Ali se je Muca peljala do Manderscheida?«

Kje je zvedela? Začuden jo je gledal.

Rekla ni ničesar, toda njen smeh jo je izdajal. Aha, pazila je!

Stala je pred njim, glavo je malo nagnila in mu mežikala z očmi. Ni si mogel kaj, da bi je ne smatral za lepo; svetla ruta ji je dobro pristojala k zarjavelemu obrazu in usta je imela rdeča kot češnja.

»Ali si hotela kaj od Luce?« jo je vprašal že bolj prijazno.

»Ne, od vas,« mu je odvrnila drzno, privzdignila krilo in stikala dolgo po žepu spodnjega krila. Pri tem

ni odvrnila pogleda od njega in se mu nasmihala s svojimi črešnjevimi ustnicami.

Končno je spravila na dan majhen zavojček, s špičastimi prsti je razvila časopisne odrezke. Notri je imela okrask, pozlačen križec, Kristova postava je visela kot majhna punčka na njem.

»Glejte!« Položila ga je predenj in se obenem sklonila čez njegova ramena.

Vzel ga je motreče v roke; križec je bil zviti, spodaj košček odlomljen. »Kaj naj s tem?«

»Popravite ga spet!«

»Tega ne znam.«

»Ojej,« naslonila se je od zadaj krepko nanj, »kdo bi vam to verjel! Pravijo, da ste tako spretni, da imate talent, da znate vse popraviti!«

»Pustite me,« je zagodrnjal.

»Peterček je danes slabe volje,« se je smejala. »Ne zmerjajte me vendar tako!« Segla je čez njegove rame za križcem in se pri tem nežno dotaknila njegovih lic. »Glejte, tu napravite nekaj novega — naenkrat kot bi pljunil — in naš bogee je gotov!«

»Ti lahko miselnost,« se je mugal in jo božal po licih.

»Povej no, dekle, kdo pa ti je dal bogee? Ljubček, kaj?«

»Ne, ne.« Delala se je sramežljivo. »Še nimam nobenega ljubčka. Sem še mnogo premlada!«

»Hm, hm.« Gledal jo je z zanimanjem. »Kaj pa Tomaž Lanfeld — no!« Uštipnil jo je pomežikujoč v lakot.

Udarila ga je po prstih. »Au! Ba, bedasti fantalin!« Namrdnila se je. »Zdaj je daleč od tod, bogve, kaj dela.

Saj je še dovolj drugih — haha!« Smejala se je glasno in se nagnila prav do njega.

»Imaš prav,« ji je pritrdil.

Vedno bolj mu je ugajala, ni mogel razumeti, da ni že prej začel s Tino; tako mlada kot ona, ni bila nobena druga — in kakšne oči ima! V tem se še Luca ne more meriti z njo. Zdelo se mu je, kakor bi imela prižgane vžigalice v očeh, z njimi mu je svetila v obraz, kot bi mu hotela reči: »Užgi se, jaz že vsa gorim!«

»Ti lisica,« je rekel, jo potegnil k sebi in poljubil na sredo ust.

Vrnila mu je poljub in se potem hihetala: »Kadar ni mačke doma, plešejo miši! Luca —«

»Luca,« jo je grobo prekinil; zdelo se je kot bi hotel dekle odriniti.

»Ojej,« se je hihetala. »Luca se bo še zabavala, saj ni gospod zgledal tako slabo.« Pogledala ga je od strani. »Ph, ne kremži se vendar tako — poljubi me, sicer te poljubim jaz!«

Planila mu je s tako silo okoli vratu, da je padel vznak na pručico. Njene plameneče oči so mu poželjivo zrle v obraz, njene ustnice so bliščale krvavo rdeče nad špičastimi zobčki — bila je mlada mačka, ki je šla šele pred kratkim na lov in ki še vedno čuti na jeziku okus po krvi svojega plena, da hlepi po novem.

Sedela mu je v naročju, njene roke so ga objemale tesneje in tesneje. Niti malo ni mislil na to, da bi se branil. Mlado vino najbolj opija; temu pa se je pridružila še laskava domišljavost. —

Fede:

Francoska reportaža

IV.

POT ZA KRUHOM...

France še ne more za nami. Delo doma, ki bo tudi za njegov potniški »viaticum« mero-dajno, ga zadržuje. Pa smo jo mahnilo sami Milan, Ivan in Marij, iskati delo. Ivan, ki ima v Parizu že izkušnje, ve za »slovenskega ministra«, ki je v vprašanjih dela merodajna oseba. Mimo Eifflovega stolpa smo jo mahnilo po Quai d'Orsay v avenue Rapp, k ministrstvu dela. Mala, stara, pritična podrtija, ki gotovo ne zasluži napisa »ministrstvo« je nabito polna z delavci iz vseh dežel sveta. Tudi na dolenske fante smo naleteli, ki ko nam pokazali pot k »Monsieur Katnigg-u«, slovenskemu ministru. »Pa kar po slovensko jo udarite, kontraktov se varujte.«

V mračni dolgi sobi, sede za pultom visoki gospodje, ki odločajo o usodi čakajočih. To so gospodje, ki sede na visokih stoli in ki imajo pred seboj tablice z napisi držav, katere tu upravljajo. Italije... Jugoslavije... Monsieur Katnigg.

»Klanjam se, gospod Katnik, oprostite...« Pred nami sedi gospod, brska po aktih, prižge si cigareto — in se za vse naše klanjanje ne zmeni. No ja, uradni šimelj, treba čakati, da se gospod za pultom zgane in te milostno pogleda. Tu nisi več stud. tech., stud. phil. in stud. med., tu si le kos človeka, kot jih je tisoč tukaj, ki čakajo na eno samo besedo: delo. In gospodje za pultom to vemo, njim se ne mu-di tako. Pa pravijo »potrpite in dano Vam bo...« pa smo postali skromnejši in čakali. In ko je končno slovenski minister dvignil glavo in nas mimogrede pogledal, je Milan navil svojo lajno in mu zdrdral molitev o treh slovenskih študentih, ki bi še radi ostali čez počitnice v Parizu in delali. — »Hm, fantje, to ni kar tako. Tu morate podpisati kontrakt na leto dni, v najboljšem slučaju na šest mesecev, v kako tovarno — in morda sto ali še več kilometrov ven iz Pariza, pojdite od hiše do hiše in glejte, če oznanjajo kje napisi, da rabi kakva kavarna, gostilna, bar kako pomožno moč. Če dobite na ta način delo je prav. Najbolje pa je, da greste k posredovalnici za kmečka dela. Če imate srečo, dobite delo na farmi v bližini Pariza. Samo — v teh oblekah — ne iščite dela. Star gvan, ne-očistene čevlje, kapo na glavo in nohtov si ni treba preje manikirati. In če vas vprašajo, kaj znate, recite: vse. Če vas rabi na polju, recite, da ste vse svoje življenje delali na polju, če vas rabi v vinogradu, recite, da ste vinogradniki. Svoje stori-je o študentovstvu, pa ne pravite nikomur. Pa, srečo fantje — in če ne najdete ničesar, pogledajte še enkrat k meni, morda bo tu med tem kaj za vas.«

Marij, ki čuti še za en teden denarja v že, u, predlaga izprehod po Parizu, mimogrede si ogledamo, če vise kje take tablice, jutri pa gre-mo preoblečeni na novo iskanje. In kot sta po-stala Montmartre in Montparnasse v njihovem Parizu neizogibna, jih pot proti domu pelje čez montparnaški boulevard. Pred »Le Dome«. In kot jim je nudil Montparnasse vedno kako sen-zacijo, jih tudi tokrat ni razočaral. Iz elegantne-ga avtomobila pred »Le Dome-om« je izstopil v tuniko ogrnjen mož, z dolgimi v kite splete-tenimi lasmi in sandalami na golih nogah. Ivan in Marij strme gledata do čudno maskirano, Mi-lan jima pa razveže gordijski voz zašudenja. »To je brat Isadore Duncan, znane ameriške plesalke, ki je pred leti umrla. Čudak je, morda pa le prebrisan čifut, filozof, ali pa samo pret-kan trgovec. Morda tudi vsa obenem. Na St. Mi-chelu ima svojo trgovino, imenitno in svojevrst-

no. Prodaja lastnorčno poslikane in podpisane svilene ogrtače. Filozofija, čudaštvo in pre-računljivost mu prinašajo lep denar in veliko kli-jentelo, katero privlačuje v njegovo trgovino ta zviti »čudak« s sprehodi po montparnasse. Ro-dom je Američan in med vojno bi bil skoro iz Francije izgnan. Ko je stopila Francija v vojno z motivacijo, da gre v boj za svobodo, je izdal Duncan lepake, v katerih je pozval francosko vlado, naj da predvsem svojim kolonijam svo-bodo, da svoje bojno geslo uresniči. Tedaj so ga mislili izgnati. A — tako razlaga sam rado-vednežem — pustili so ga v Parizu le zato, ker je montmarterski »kuriozum«.

Pot proti domu jih vodi ob Seine-i, mimo onih malih kramarjev, ki imajo ob obrežju svu-je štante s starimi knjigami, znamkami, meda-ljami, slikami, starimi rokopisi in obrabljenimi razglednicami iz vseh delov sveta. Koliko sta-rih, redkih in dragocenih knjig, koliko malih spominov, ki predstavljajo marsikomu morda ce-lo preomženje, so spretni starinarji že tu iztak-nili. Ti edinstveni kramarji se dele v katego-rije. Njih lektira je razdeljena na vse sloje. Tu najde čtivo preprosti delavec in star učenjak, tu nalete zdravniki na morda sicer nedoseglji-vo staro razpravo iz njihovega področja, tu naj-de jezikoslovec dela, ki jih lahko sicer dobi le v največji knjižnici. Slučaj in sreča ti mnogokrat pomagata, da včasih iz pestrosti navidez nič-vrednih starih papirjev, naletiš na delo, ki si ga v knjigarnah mnogokrat zaman iskal. Celo na slovenske knjige, ki jih je morda kak študent v stiski prodal, ali zavrgel — naletiš pri teh prodajavcih. Če si pa le kot gledalec prišel sem, ti nudi razgled pestro obrežno sliko, pa tudi za-bavno — če greš s pogledom nižje, k reki.

Zanimiv je pogled ob obrežju Seine, pa ne samo ob Seine-i. Po vseh obrežjih vseh franco-skih rek, reče in potokov, v katerih bi človek lahko slutil, da živi kaka riba. Dan za dnem in povsod je enaka ta slika: Mož pri možu čepi ob obrežju in bulji v vodo, kamor je vrgel svoj trnek. Tako sede nepremično cele vrste ljudi, dan za dnem, iz jutra v noč ob obrežju, mirni in negibni kot kipi zro za svojimi trnki v vodo. Ponavadi le zro. Ker, če bi se že pripetilo, da bi potegnil eden teh čudnih ribičev na kopno ribo, ki bi bila večja kot decimeter, bi gotovo pariški časopisi izdali posebne izdaje, Do tega pa še ni prišlo.

Danes smo še prosti, fantje. Danes nas ne veže še noben kontrakt. Če bomo jutri še, ne vemo. Ta — trenutno morda zadnji večer naše pariške svobode — je treba izkoristiti. Danes gremo v Rue de Lappe, v ulico, kjer kraljujejo apaši, razbojniki, kjer se zabavajo pri plesu, de-kletih in vinu ljudje iz polsveta — je predlagal Milan, Marij in Ivan pa, ki sta dosedaj poznala le senzacijo Montmartre-a in Montparnasse-a, sta mu vesela potrdila. Iz Place de la Bastille vodi v smeri pokopališča Du Pere Lachaise ulica Ro-quette, ki vodi mimo kopice malih, prevrtanih, razvitih uličic s starimi, umazanimi bajtami, ki se — po ne vem čigavi milosti — lahko še ime-nujejo hiše. Ena teh uličic, ki jo vodniki tuj-cev oznanjujejo kot apaški brlog, je rue de Lappe; kratka ulica, s temnimi eno- in dvonad-stropnimi hišami in velikimi kletmi, ki so preurejena v gostilniška plesišča. Če pozna kdo tržaško staro mesto, umazanost in smrad, ki vladata tam, raztrgane nosače in stare ribiče, ki plesne v podzemskih špelunkah — si bo to ulico in njene prebivalce lažje predstavil. Pre-bivalci te ulice so stare, brezposelne vlačuge z vedno svežimi podplutami po obrazu, ki si s

tatvinami oskrbe denarja za vino, ob katerem instruirajo svoje mlajše kolege v apaškem ro-kodelstvu in čakajo, da lepega dne segnijo. Radj tujcev in tujkega prometa si je nekaj teh lokalov omislilo tudi svetlobno reklamo, ki reže temo med poslopji in oznanja »Balk. Harmonike hrešče iz kleti, iz pritličja; v megli tobačnega dima in vzduhu razlitega vina se pa vrste pari z umazanimi, razrezanimi, spakedranimi obra-zi. Zunaj na ulici pa poje »Armada spasac« po-božne pesmi, govorniki razlagajo sveto pismo in vabijo ženske, naj svoje grešne poklice opu-ste, naj pridejo v njihove bolnišnice, kjer jih ozdravijo in jim nato preskrbe pošteno delo. »Armada spasac« pobira tu pijance in jih spravlja v bolnišnice — in mnog je že ozdravljen zo-pet našel pot k poštenemu delu. Pet do šest žensk in en mož, vsi v uniformah »armade spasac« se v govorih vrste, ponujajo mimoido-čim nabožne knjige in jih vabijo v svoj krog. A, izgleda, da tu nimajo sreče, Stare, razpadajoče vlačuge se tem apostolom reže v obraz, dvom-ljivi moški mežikajo počojim devicam te spre-obrnjujoče armade, le kak otrok zaide sem pa tja v njih sredo in poje z njimi — a le, ker se mu zdi prizor zabaven. »Marija k tebi, uboge

reve...« doni na cesti pesem k nebu, spodaj v špelunkah pa vlada fokstrot v ostrem, zaseka-nem ritmu hreščeče harmonike. Za frank, dva te vabijo vlačuge, pa kar za vogal; — tu je njihovo domovje, tu so one gospodarji.

Neprijetno je postopati po tej ulici; vsak te predirljivo pogleda, zaganja se vate, pa če že to ne, te prešine strah, če greš mimo postave, ki te s spačenim, razritim obrazom, peklenskim nasmeškom in volnimi očmi motri. V teh loka-lih, razven v enem, dveh, ki so namenjeni tuj-cem, ki v avtobusih posetijo ta kraj, tudi ni-maš obstanka. Zadušno ozračje, zadirljiva, uma-zana družba, kriki in vik, ki nevajenem tujcu strahoma prešine po kosteh, in potrežba v nemških kozarcih iz katerih je pred teboj pil bog ve kak sifilitik — ti okoličico in tvojo nav-zočnost v njej zagnusi. In Marij, ki ni ravno največji junak, silji v Ivana in Mileno, da bi šli domov, češ jutri je zopet en dan letanja za delom. »Pariz. Razven par boulevardov in trgov, ki so resnično krasni, je Pariz veliko smetišče. Gnojšče. A vrag vedi, ravno v tem gnoju se počuti človek tako dobroc modruje Ivan, ki je že zadihal pariški zrak.

(Dalje prihodnjič.)

Volneno blago,
svilo,
popelin i. t. d.
za žalne obleke
priporoča

A. & E. SKABERNÉ
Ljubljana

Popravnica

za

pisalne - računske
razmnoževalne - stroje
blagajne - gramofone
foto - aparate

MEHANIČNA

SE PRIPOROČA:

LUDV. BARAGA
LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 6
TEL. 29-80

Kam naj grem, kje naj kupim... da bom dobro postrežen...?

„KUVERTA“
LJUBLJANA
Hrakovska 2, Vojarski pot 1

UNIFORME

vseh vrst izdeluje, vse
uniformske potrebšče-
ne in dežne plašče v
zalogi Simon Klima-
nek, Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6. 2198

Delikatesna
trgovina

in vinotič

Srečko Ogrič
Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 18
Nudi vsakovrstne de-
likatese in vino, žga-
nje, likerje i. t. d. na-
boljše kvalitete. 2236

Kolesa,
šivalni stroji,
gramofoni

Avust Pečnik
Stožice 47, p. Ježice
pri Ljubljani 1401

Nogavice, roka-
vica, volna in
bombaž

najceneje in v veliki
izbiri pri

KARL PRELOG
Ljubljana, Zidovska
ulica in Stari trg

Ustanovljeno leta 1855
Makso Ferjan
Ljubljana

Zvonarska ulica št. 7.
Izdelovatelj tehnic in
blagajniški ključavni-
čarstvo — Strokovno
popravlja tehnice
vseh vrst po najnižjih
cenah 1475

Krznarstvo

izdelava in popravi
krznenih plaščev
iz vseh vrst izdelkov
iz krzna po najnižji
ceni nudi

KRAŠNA MIRKO
Ljubljana

Wolfova ulica 12
(dvorščice) 2144

AUTO GARAŽE
MOTOR
benzin, olje,
pneumatika

IVAN KOPAČ
mehanična delavnica

Ljubljana
Bleiweisova 52
Telefon 2775 1626

Drva, deske,
stavniki les

po najnižjih cenah
Ljubljana-Siška
Gubčeva ulica št. 23
Telefon 32-52 1829

150 do 300
dinarjev
dnevno

zaslужijo oni, ki imajo
mного poznanstev!
Za odgovor znamko!
Kosmos, Ljubljana
Poštni predal 807
889

1644
Čevlje

vsakovrstne po-
pravlja kakor tudi iz-
deluje po najnižjih
konkurenčnih cenah

Tome Ivan

Ljubljana
Židovska steza št. 1

Kislo

zelje, repa

vsaka množina v sod-
skih a 25. 50 in 100 kg.
iz vrstne kakovosti,
nizka cena, dobavila
Gustav Erkljavec
Ljubljana-Kodeljevo
Povšetova ul. 10

Gonilna jermena
in žagine liste prvostne
kakovosti kupite najugodnej-
še pri trdki

Rudolf Deržaj
agentura in komisija
Ljubljana 2106
Kolodvorska ulica 28

Vreče 1758

nakup in prodaja
Alojz Grebenc
Ljubljana, Dunajska
cesta 36

Krznarstvo!

Popravlja krznenih
plaščev in krznenih
naprav izvršuje točno
in po solidni ceni

KENK FRANC

(bivši poslovodja tvrd. Vaneč)
Ljubljana
Gospodarska ulica št. 3
(v hiši g. Prelog. II. nadst.)

Najnovjša kontrola!

Elektropodjetje

A. Arhar

Celovška cesta 80
1517 Sp. Šiška
prevzema vsa električ-
na dela in instalacije
pod ugodnimi pogoji
Jamči se za solidno
delo in nizke cene.
Račun pošt. hranilnice
v Ljubljani 15.410

Za vsaki dom

Vam napravimo
primerne dekoracije,
lepo,

prožno,

udobno
oblačeno pohištvo
(buch-zofe, postelje,
otomane i. t. d.) 2167

Dragotin Puc

Ljubljana, Kolodvorska 18
(drugo dvorišče)

čevlje

vsakovrstne, ročno
delo. **Gojzerce**
čevlje za turiste in za
sport. Moške, damske

škornje

najboljše delo, solidne
nizke cene Vam nudi
čevljarna

Josip Omejc

Ljubljana
Florijanska ul. 3.

Soložno

čevljarstvo

za izdelovanje vsako-
vrstnih čevljev, goj-
zerce, škornje kakor
tudi za vsa popravila
se priporoča

Anton Breclj

Ljubljana
Vodovodna cesta št. 5
nesproti topniške vo-
jašnice v lastni hiši.
1856 Cene najnižje!

čevlji!

Moški templanci Din 24

ženski templanci Din 18

Rudolf Tobias

Ljubljana,

Kolodvorska ulica 27,

dvorščice. 2113

Ustanovljeno l. 1852

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

(prej Henrik Korn)

kravec, stavniki, ga-

lanterijski in okrasni

klepar. — Instalacija

vodovodov in central.

kurjave. — Naprava

strelodvodov: kopali-

ške in klosetne

naprave 792

Kovinska industrija

JAKŠA & Co.

Ljubljana VII

Izdeluje rince, ključice in

podkvice za čevlje, vlasnice,

kovinske gume, rince za

nabavila, naravnice, bicar-

nike, okovice za trakove,

plombe in krepove za gre-

vuro firme, spojke, sponke,

plotiče, zaklopke za regi-

stratorje in mape i. t. d.

Kartonska tovarna

Izdeluje etikete za zaklopke,

in pomnice, signatur, tekture,

kuverle za recepte, vrečke iz

papirja, kartone za zalogo,

bonbonjere, konfeti, karton-

sko embalažo za industrije,

lekarnice, drogerije, parfume-

rije itd. Na zalogi razne mape

Dobava točna.

Telefon 31-42

1841

Prva specialna

mehanična delavnica

za popravila šivalnih

strojev, specialnih

strojev vseh sistemov,

pletitih in pisalnih

strojev. — Postrežba

točna, cene nizke, delo

garantirano 30%, ce-

neje kot pri nestro-

kovnjaku.

Se priporoča

Emil Klobčaver

specialni mehanik

Ljubljana

Sv. Petra cesta 47

1709

Kolesa

šivalni

stroji

Otroški

vozički

se kupijo najbolje

pri trdki

JOSIP KVEDER

LJUBLJANA

Florijanska ulica 22

Stavbeno, galanterijsko

in umetno kleparstvo

VINKO MALENEŠEK

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 18

Podnkanje in

popravljanje vsakovrstnih

železnih izdelkov

Točna postrežba

Cene solidne 18 41

Vse vrste

HARMONIK

kakor tudi kromatič-

ne, najboljše in naj-

ceneje kupite pri iz-

delovalatelju harmonik

Franc Kucler

postaja Drenov grič pri

Vrhniki — Jugoslavija

Priznana najboljša domača

izdelovalnica. — Nizke cene.

Splošno

ključavničarstvo

Specialna popravila

durnih zapirad (Türschließer)

in stalno na zalogi

konsole za zastave

(Fahnenstützen)

Nizke cene!

Matzelle Rudolf

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 45

2114

Priporoča se

Iosip Bajde

Gospodarska cesta 12

Specialna delavnica za

generalna popravila

klavirjev, politiranje,

aglaševanje priznana

najboljše. 1435

Najboljše teko-

kameninaste

čevlji za stranišča, za

kamizelice, betonske ce-

vi znamke „VULKAN“

vedno velika zaloga

Ios. Cihlač, Ljubljana

1817 Dunajska cesta 69.

Ferdo

Ferenz

stavbeno in galanterij-

sko kleparstvo, nape-

lijava strelodvodov

podjetje za izvrševanje

lesnocementnih steh

ter kritje z lepljenim

papirjem

Ljubljana

Mirje 2

Račun pošt. hr. 13 439

Telefon 32-68

ANTON KOZINA

matematična

mehanična 2215

delavnica

LJUBLJANA

Šmarljanska cesta 8

(Martinova c.)

SPECIJALIST

za popravo

Elegantno hojo

dobi oni, ki nosi lepe, trpežne in

moderne čevlje

Trgovskega doma

STERMECKI

Celje 98

Zahtevajte pravkar izšli ilustrirani ce-

nik, v katerem najdete veliko izbiro

damskih čevljev po zelo nizkih cenah!

Ševret 102 Din, teletina 145 Din, boks

159 Din, lak 158 Din, moderni 118,

128 in 158 Din ter še razne druge

čevlje v dobri kvaliteti po izredno

nizkih cenah. Cenik zastoji! 1979

Mizarstvo

za vsa pohištvena

izlozbeno dela in

vsakovrstne prodaj-

niške, pisarni-

ške in razne druge

opreme.

Solidno delo, nizke

cenel

Proračuni in načrti

brezplačno

Goljar Ivan

LJUBLJANA

Linhartova ul. št. 31

1750

USNJE

vsakovrstno in vse

1872 čevljarske

potrebščine najnižje

cene — nudi

FRANC

ERIAVEC

LJUBLJANA, Stari trg 11a

RISARNA

Kušar-Vič

Dolgi most

Vinski - 2172

špiritov kis

Pralnica

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana — Celje — Maribor

Nalaganje prihrankov na hranilne knjižice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji in popolnoma varno.

Za vloge in vse obveznosti jamči dravska banovina z vsem premoženjem in z vso davčno močjo.

Zakaj mučite svoje noge z nesigurno hojo, ko Vam edino „JOL“ najhitreje in najuspešneje pomaga proti kurjim očesom in otiščancem. Sredstvo za vse mastne madeže, obenem varčuje obleko in denar v teh današnjih težkih časih. — Prašek za kokoši, ki pospešuje in da nesnost v cell zimi. — Kombinirani Chypre Eau de Cologne. Maniclene Eau de Cologne. — Koprivično olje proti izpadanju las, katero je edinstveno svoje vrste

Laboratorij »JOL« - Šiška, Celovška 56

Že dve leti

negujem lase z „INESOM“ in sem prav zadovoljen — piše nam S. T. iz Radovljice.

1 lonček „Inesa“ stane Din 38. — Zastopstvo „INES“, Ljubljana, Merosodna 1/12. 2128

Dr. Ljudevit Brence

si usoja vljudno naznaniti, da je otvoril
advokatsko pisarno

v Ljubljani, Masarykova cesta št. 12
(v palači Vzajemne zavarovalnice nasproti
glavnemu kolodvoru)

2322

POZOR!

Pleskarska in ličarska dela
za privatnike in nove stavbe

z najugodnejšimi pogoji izvršuje strokovno

IVAN GENUSSI, pleskar, Ljubljana, Igriška ul. št. 10
Postrežba točna! Cene solidne!

2339

Glej, glej, saj res!

Ker je konec vročine in se bliža zima, pregledajte Vaše
snežke in galoše in jih dajte pravočasno prvi stro-
kovni delavnici, ki jih popravlja v vseh modnih
barvah gumija.

AVGUST ŠKOF, Igriška ulica št. 10
Letos znatno znižane cene.

2319

LUTZ-ove PEČI

po izdatno znižanih
cenah stalno na zalogi

Ing. Guzelj
Ljubljana — Šiška
Beljaska ulica št. 4

Lastna tovarna
„EMAJL“

za emajlirane peči
za galvanično poniklanje
in izdelavo emajliranih
predmetov kakor: hišne
številk, občinskih in
uradnih napisov i. t. d.
Sprejmemo se zastopniki!
Tel. 3252 Lutzove peči

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, masinsko 4—6 mm,
portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski
banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in
okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din
in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»**KMETOVALEC**«

469

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila
za umno gospodarstvo. Družba dobavlja
članom tudi razne kmetijske potrebščine.

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

**HOTEL
BELLEVUE
HOTEL**

naznanja cenj. gostom, da bo restavracija tudi čez zimo
ob sobotah, nedeljah in praznikih v polnem obratu
odprta. Ostale dneve, počenši z novembrom, pa le po pred-
naročilu za večje družbe, večerje, bankete, sestanke i. t. d.

Vsako soboto in nedeljo domače kolone,
krvave in jetrne klobase, pečenice i. t. d. Izborna vina, sladki
mošt in opolo po Din 10—, ljutomerčan Din 14— i. t. d.

2325

**Tovarna pohištva
IVAN MATHIAN**
arhitekt za interiere

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14,
priporoča svojo veliko zalogo najmodernejšega
pohištva s priznanim prvotno izdelavo,
kakor tudi vsa tapetniška dela po naj-
nižjih cenah.

Drva, premog

deske, trame, ves stavbni les dobite
najceneje pri novo otvorjeni
podružnici

IVAN BOHINC ml.

Sv. Petra cesta 85

2185

**Slovenia
Transport**

Železniško-carinsko, špedicijsko
in transportno podjetje
Špedicija — Ocarinjenje
Tarifni biro

Telefon 27-18

Ljubljana, Miklošičeva cesta 21

Mednarodni transporti

Prevozi — Preselitve

TVRDKA JAKOB FLIGL DEDIČI

Kleparstvo in vodovodna instalacija
Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5
Telefon 33-53 — Rimska cesta 2

se priporoča c. občinstvu

za popravila kopalnih peči, izdelavo
kopalnih banj, bakrenih kotličev za
štedilnike i. t. d.

Dalje izvršuje vsa v stroko spadajoča
popravila solidno in ceno. Najku-
lantnejša postrežba. Odgovarjajoči ma-
terijal.

2203

POZOR!

POZOR!

VSEH VRST AKUMULATORJE
strokovno polni in popravljajo

1478

A. JENKO
Ljubljana
Oblastveno dovoljena akumulatorska delavnica
vhod Miklošičeva cesta poleg palače Delavske
sbornice

Delniška družba pivovarne „Union“, Ljubljana

Pivovarna in sladarna. Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I., poštni predal št. 45 - Podružna pivovarna v Mariboru

Telefon: { Ljubljana 2310 in 2311
Maribor 2023

Brzjavlj: Pivovarna Union { Ljubljana
Maribor

742

Priporoča svoje izborne izdelke in sicer

svetlo in črno pivo, v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisto rafin. in gorilni špirit